

A
CSENDŐRSÉGI
•• LAPOK ••
KÖNYVTÁRA

6.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

*Híven,
Becsülettel,
Vitézül.*

*Mi sohsem pihenünk...
Haladunk éj s nappal a bűnök után
És eléjük megyünk — szüntelenül
És akkor is látják a falvak, mezők,
Ha fény, lárma, ima s minden elült...*

*Előttünk zászló leng: a becsületé.
Babér övezi és cserlevél zöldje,
És hószín selymén kakastoll ragyog!*

6.

Tanulságos nyomozások

Összeállítva

a Csendőrségi Lapokban közölt cikkekből

Tanulságos nyomozások

V.

Vagyon elleni bűncselekmények

// A Csendőrségi Lapok kiadása //

1941

Felelős: Besenyői Beöthy Kálmán őrnagy

ELŐSZÓ.

A jóság, a vagyon: Isten tanítása szerint „arca verejtékével” szerzett tulajdona minden embernek s ezt ellopni Isten ellen való véték. Az erkölcs tanítása szerint is a vagyont szorgalommal, fáradozással, kitartással, mások érdekeinek bántása nélkül szabad megszerezni. A vagyonszerzés az emberhez méltó élet fenntartásának, a jóság, szépség elérésének, a tudománynak és haladásnak, az utódokról való gondoskodásnak eszköze. Ezek az eszményi ember-feladatok. Az ilyen célból és ilyen módokon szerzett vagyon szentség, amelyhez hozzányúlni minden idők erkölcsi törvénye szerint bűn volt és amíg az emberiség az erkölcsi utakat fogja követni, az is marad.

De a haszon, a vagyon kényelmet, jólétet, élvezeteket is biztosít és sokan vannak, akik egyedül csak ebben látják a szerzés célját. Amilyen nemtelen célból igyekeznek vagyont szerezni, a módokat is aszerint válogatják meg. A legkönnyebb utat választják és a mások nemes utakon szerzett vagyonához nyúlnak hozzá.

„Lopni szabad, csak meg ne tudják” — ezt a szállóigét kergeti az erkölcstelenség szele és szórja magjait a fogékony lelkekbe. Jól tudja, hogy csak emlegetni kell és az alkalom, a szükség, az irigység a kellő időben beleismétli a módokat kereső gyenge jellem fülébe. Megfogamzik a bűn gondolata, elhatározások, tettek lesznek belőle.

„Lopni nem szabad” — tiltakozik a lelkiismeret s birokra kél a bűnnel. Hol egyik, hol másik marad a porondon.

„A lopás büntetendő” — hangzik a törvény szi-

gorú szava és megköveteli őreitől, hogy minden lopást derítsenek fel s minden tettetést állítsanak eléje, hogy kiszabja érte a büntetést.

Ősi bűn a más jószágát megáhitani s az ősi bűn régidőktől kezdve rengeteg módját kitalálta, hogy miként lehet a máséhoz hozzájutni. Módot születtek a bűn egyszerű akarásából, a sikertelenségek tapasztalataiból, a sikerek ösztönző példáiból, az egymás kitanításából s tudunk eseteket, amikor egyesek egyenesen rákényszerítettek sarokbaszorított embereket a lopásra.

A tolvaj rendszerint titokban cselekszik, nagyrészt előre kiszemelt áldozattal, kitervelt módokkal, de voltak idők, amikor a felborult erkölcsi és állami rend zavarosában nyíltan turkáltak a szabad prédává vált vagyonban a gátjukat vesztett ösztönök.

Ilyen állapotok, a lelkek ilyen háborgása és háborítotttsága között itt állunk mi csendőrök és a törvény szavainak, a lelkiismeret hangjának őreiként beleavatkozunk az egyesek ilyen nemtelen törekvéseibe.

Feladatunk ezeknek a bűnöknek is az üldözése és ehhez megszerzünk minden készséget, minden tudást, minden tapasztalatot. Készségünk meg van erős elhatározásunkban, — a hozzávaló tudást megszereztük szorgalmas tanulásunkkal s a tapasztalatokat pedig megtörtént esetek, lefolytatott nyomozások tanulásaiból igyekszünk gazdagítani.

ÉKSZERLOPÁS KIDERÍTÉSE.

Beküldte: Szabolcs Lajos tiszthelyettes.

(1934.)

A békési őrs 1934. április 29-én 9 órakor a szegedi nyomozó alosztálynak telefonon jelentette, hogy az új folyamán ismeretlen tettesek Barta József békési lakos órás és ékszerész üzlethelyiségébe betörték és onnan különböző órákat és ékszereket kb. 2000 P értékben elloptak.

Az alosztályparancsnokság a helyszínelés megajtése végett Szíjjártó János tiszthelyettest, az őrs támogatására pedig engem vezényelt ki.

Mivel az őrsre csak aznap 22 órakor érkeztünk meg, így a helyszínelést csak április 30-án tudtuk megkezdeni.

Az általános helyszínelés a következőket eredményezte:

Az ékszerüzlet Békés község egyik legforgalmasabb helyén, nyilvános kert sarkán levő egyedülálló épületben van. A téglából épült 4×4 méter alapterületű épületet Barta kizárólag órás- és ékszerüzlet céljára építtette és így az egyéb helyiséget nem is foglal magában. Kétoldalt utca, kétoldalt pedig a park határolja. Az üzletnek az egyik utca felőli oldalán vasredőnyökkel ellátott ajtaja és egy kirakatablak van. A vasredőnyök és a zárok sértetlenek, azok be voltak zárva. A falak kívülről sértetlenek. Az épületnek a bejárattal ellentétes oldalán, az épülettől 95 cm-re egy 20 cm átmérőjű zöld kőrisfa áll, melynek egyik csonka ága az épület ereszéhez 40 cm-re hajlik. A fán kisebb horzsolások voltak láthatók, amiből arra lehetett következtetni, hogy azon valaki felmászott. A csonka ág irányában a tető ki volt bontva. A leszedett cserép a

kemény mellé volt lerakva. A tetőtörés alatt az egyik utca felőli faltól 90 cm-re a padlást borító 13 cm vastag sártapasz 50×45 cm-es területen fel volt szedve, a 2'5 cm vastag mennyezetdeszka 35×35 cm nagyságban ki volt fűrészelve. A mennyezeti réstől 20 cm-re egy függőlegesen álló 10×10 cm vastagságú tetőgerendához alulról 40 cm-re egy kétszeresen vett új manilla-kenderből gyárilag készített 15 cm hosszú ruhaszárító kötél volt többszörös csomózással odakötve. A kötél a mennyezeti résen az üzletbe lelógott.

A mennyezetből kibontott tapasztörmelék és a kifűrészelt deszkadarabok a rés körül voltak elhelyezve. A tapasztörmeléken egy 28 cm hosszú, frissen élesített lyukfűrész, 1 gyalogsági tisztési szurony hüvellyel és az 1934. évi április 25-én megjelent Tolnai Világlapjának 21—28. lapoldala feküdt. Az újságpapíron a fűrész csomagolásának nyomai látszottak.

A padlás délkeleti sarkán egy 50×50 cm nagyságú deszkával fedett rész van, melyen a padlásra le és feljárnak. Az üzlet körül a talaj száraz és kemény, ott lábnyom nem keletkezhetett.

A külső helyszínelés után a belső helyszínelést tartottuk meg, amely a következőket eredményezte:

A kirakat belülről kétszárnyú, záratlan üvegajtóval van ellátva. A kirakat fiókjából 37 pár vegyes (baba és felnőtt) arany fülbevaló, 12 arany pecsétgyűrű, 6 zafir női gyűrű, 4 briliáns gyűrű, 2 pár briliáns függő, 33 arany nyaklánc, 49 különböző medaillon (lógó), 8 arany női karóra, 4 ezüst női karóra, 67 Schaffhauseni-, Doxa- és Omega-gyártmányú ezüst és nikkel zsebóra, 11 férfi nikkel karóra, 13 arany férfi óralánc, 13 ezüst cigarettaszelence hiányzott, míg 30 különböző gyártmányú Roskopf- és márkánélküli nikkel zsebóra, 10 ébresztőóra, 4 csekély értékű ezüst férfi zseboralánc, több, szintén csekély értékű kezelőgomb, rézmedaillon és mellő, 2 márkánélküli nagy zsebóra a kiürített ka-

zettákkal és ékszerpárnákkal együtt a kiszolgálóasztalra volt téve.

Az ajtóval szemben, a kibontott padlásrés alatt két munkaasztal állt, melyeknek fiókjai ki voltak húzva. A fiókokból 2 női arany karóratok, 1 pár kezelőgomb, 1 patkóalakú pénztárca, 1 cseh fillér, két 20 centesimos olasz pénz, 1 réz 5 centes, egy 1600. évbeli régi olasz ezüstpénz, 1 igen régi ezüst római pénz, 1 osztrák garas, 1 levelezőlap nagyságú barna bőr pénztárca, benne több recept, 1 ideiglenes hajtási engedély Rab László névre, több fénykép és apróbb bélyegek hiányoztak. A kár 4312 pengőt tett ki.

Az üzletben álló Wertheim-szekrény és a bezárt asztalfiókok zárjai sértetlenek voltak.

Már a helyszínelés közben feltűnt, hogy a kirakatból főleg csak a márkásabb órák és aranytárgyak hiányoznak, míg az értéktelenebb órákat és egyéb ékszereket sértetlenül találtuk. Különösen feltűnő volt a kirakat egyik polcáról leemelt ékszerkazetta, amelyben sértett bmondása szerint 1 drb 135 P értékű Schaffhauseni ezüst férfi zsebóra és 2 drb 5—6 pengő értékű, márkánélküli férfi zsebóra volt. Az értékes Schaffhauseni óra hiányzott, míg a két értéktelenebb órát a kiszolgálóasztalon megtaláltuk.

A helyszíni adatgyűjtést ezzel be is fejeztük, de mielőtt tovább folytatódnám leírásomat, megemlítem, hogy az örs nyomozó járőrei megérkezésünkig megállapították, hogy sértett a betörés felfedezése napján (29-én) a délutáni órákban, még a helyszínelés megejtése előtt 21 hízott sertésnek eladása végett Budapestre utazott. Az ellopott ékszereknek kb. 25—30%-a bizományi árú volt, amelyet a cselekmény elkövetése előtti héten kapott. A helyszínen talált kötélhez hasonló árut Békés községben csak egy üzletben árulnak, ahol olyan kötelet a puhatolás szerint folyó évben még nem adtak el. A cselekmény elkövetése előtti estén 21 órakor a Dübögő-féle vendéglőben egy 20—21 és

egy 23—24 év körüli, barnahajú, 170—175 cm magas, soványtermetű, barna ruhát viselő egyén jelent meg. Ezek kb. 23 óráig 4 pohár sör elfogyasztása mellett biliárdoztak. A fiatalemberek ketten egy kerékpáron érkeztek a vendéglőbe és azon távoztak.

Az adatok összegyűjtése és feldolgozása után a cselekmény lefolyását és a tettes kilétét következőképpen gondoltuk el:

Az ismeretlen tettes (vagy tettesek) 1934 április 28—29-ikén éjjel az üzlethelyiség mögötti kőrifán az üzlet tetejére felment, a tetőt kibontotta és a tetőre a padlásra behatolt. Mivel a helyszínen nem volt ismerős és nem tudta, hogy az üzlet padlásának délkeleti sarkában egy deszkával lefedett padlásfeljáró van, a helyszínre magával hozott és ott hátrahagyott gyalogsági szuronnal és a lyukvágófűrészsel a mennyezetet kibontotta, a tetőgerendához erősített kötélrel az üzletbe ereszkedve, a felsorolt tárgyakat magához vette s a kötél felmászva, a padláson, tetőn és a kőrifán át eltávozott. Az elkövetési mód (a tető- és mennyezetbontás, a padlásról való le- és felmászás) és a helyszín fekvése (a község legforgalmasabb helyén) inkább arra engedett következtetni, hogy a tettesek többen lehetnek, mert valószínű, hogy egy őrtállónak is kellett lennie, mert a mennyezet kifűrészelése zajjal járhatott.

A tettesek személyét illetően több feltevésünk volt, nevezetesen:

1. Sértett vagy segédje (esetleg közösen).
2. Más helybeliek.
3. A tettesek idegen vidékiek.

ad. 1. A beszerzett adatok közül a sértett tettesége mellett szólt, hogy az ellopott tárgyak 25—30%-a nem sajátja, hanem bizományi árú volt és hogy a nyomozás adatai szerint sértettnek 1000 P adóssága volt. Gyanúnkat megerősítette, hogy a cselekmény éppen Budapestre való felutazása előtt történt, ami olyan színben tünteti fel az utazást, mintha szándékosan lett volna

előkészítve, hogy a nyomozás idején való távollétét azzal indokolni tudja. Végül, hogy évekkal ezelőtt már csődöt akart kérni maga ellen.

Sértett ártatlansága mellett is szólt több adat. A lopás után még kb. 4—5000 P értékű ékszere maradt az üzletben levő bezárt Wertheim-szekrényben. Az eladás végett Budapestre felszállított 21 hízott sertésért, az akkori árakat tekintetbe véve, kb. 1800—1900 pengőre számíthatott. Az üzlet betörés ellen nem volt biztosítva és az ellopott bizományi árút is meg kellett volna fizetnie. Végül nem volt valószínű, hogy sértett pusztán félrevezetési célzattal a mennyezetet kibontsa, hisz az ezzel járó zaj könnyen árulójává válhatott volna.

Sértett segédje a megejtett bizalmas puhatolás szerint egy leányba fülig szerelmes volt és mivel sem neki, sem pedig a leánynak vagyona nem volt, a tervezett házassághoz pedig pénzre volt szüksége, tetteségét nem lehetett figyelmen kívül hagyni, bár sértett annyira megbízott benne, hogy ez néha heteken át vezette az üzletet. Nevezettek ellen komoly gyanúok nem voltak, a bizalmas puhatolást mégis tovább folytattuk.

ad. 2. Más helybeli egyének tettességét is feltételeztük, bár bizonyíték nem áll rendelkezésünkre, sőt feltevésünket el is kellett ejteni, mert az a tény, hogy a tettesek csak értékesebb órákat vittek el, határozottan amellel szólt, hogy azok egyike óras lehetett, ilyen egyén pedig Békésen nem volt található. Kombináltunk úgy is, hogy talán az állítólagos óras egy más foglalkozású helybeli egyénnel követhette el a cselekményt, de ezt a feltevést is el kellett ejteni, mert egy helybeli egyének tudnia kellett volna, hogy az üzletnek nyílt padlásfeljárója van. Azt pedig, hogy ezt a tettesek nem tudták, már az első pillanatra lehetett látni, mert különben a kés kibontásával nem lopják az idejüket és nem kockáztatják meg szándékosan a tettenérés lehe-

tőségét, hanem egyszerűen lesétálnak a rendes feljárón. A kötél is ezen feltevésünk mellett szólt, mert azon látható volt, hogy használatlan és nemrég került ki az üzletből, Békésen pedig a megállapítás szerint folyó évben senki sem vásárolt ilyen kötelet.

ad. 3. Mivel a nyomozás során az 1. és 2. feltevésünkre kevés bizonyíték állt rendelkezésünkre, főleg vidéki tettesek után nyomoztunk, mert a mennyezet-rés érthetetlen kibontása, a tettes vagy tettesek foglalkozására utaló körülmény és a kötélnak vidéki városra való utalása mind az utóbbi feltevésünk mellett szólt. Így aztán főleg ily irányban kerestük a tetteseket.

A legelső és legalaposabb gyanú a Dübögő-ven-déglőben biliárdozó két ismeretlen egyénre irányult, mert gyanúsnak találtuk, hogy két vidéki egyén 21 órakor egy kerékpáron érkezik a községbe és ahelyett, hogy dolgukat végezték volna, 23 óráig a vendéglőben biliárdoztak.

Békésen történt puhatolás során megtudtuk, hogy Békésen volt egy órás és ékszerész, ki 1923. évben tönkrement és Békéscsabára költözött. Azóta ott és vidékén tört arany és ezüst vételével és eladásával foglalkozik. Ennek az órásnak abban az időben, mikor üzlete Békésen még fennállt, volt egy Mák nevű segédje, aki szintén tört arany és ezüst vételével és eladásával foglalkozik; személyleírása a Dübögő-féle vendéglőben biliárdozó egyénekéhez nagyon hasonlított s a cselekmény elkövetése előtti héten Békésen járt.

Mák és a két ismeretlen kerékpáros kilétének felderítése és a helyszínen talált kötél származásának megállapítása végett április 30-án Murvai István tiszt-helyettes és Széll Miklós őrmesterből állott járőr lóháton Békéscsabára ment, mi pedig továbbra is Békésen nyomoztunk.

A következő nap, vagyis május 1-én 6 órakor Nemes Sándor budapesti lakos, Máv. Kovács a békési

őrsön megjelenve előadta, hogy tojásvásárlás végett a Budapest és Békéscsaba között éjjel közlekedő vonattal Békésre utazott. A vonaton Gyoma és Békéscsaba között egy 175 cm magas, sovány, barna arcú és hátrafésült barna hajú, 22—23 év körüli, fekete-színű kabátot, mellényt és nadrágot, fekete félcipőt viselő ismeretlen egyénnel beszélgetett. Beszélgetés közben az ismeretlen elmondotta neki, hogy ő békéscsabai órás és ékszerész s tört arany vételével és eladásával foglalkozik. Jelenleg is Budapestről jön, ahol $1\frac{1}{4}$ kg súlyú tört aranyat adott el és 1 öltöny szürke ruhát, 1 drb fehérszegélyű szürke kalapot és 1 pár varrottalpu sárga cipőt vásárolt. Megfigyelése szerint a ruha egy Népszínház-utcai üzlet papírjába oly hiányosan volt csomagolva, hogy annak mindkét vége kilátszott, a cipő dobozán pedig „Vass cipőüzlet, Népszínház-utca” felírás volt.

Közben az ismeretlen egyén 4—5 pár arany függőt, 1 szakadt aranyláncot, 1 köves aranygyűrűt, 3 ezüst férfi óraláncot, 1 barna patkóalakú pénztárcát, 1 cseh fillérest, 2 olasz 20 centimost, 1 réz 5 centest, egy 1600. évbéli olasz ezüstpénzt, 1 igen régi, római ezüstpénzt és 1 osztrák garaspénzt kínált megvételre. Mivel ő a kínált dolgokat nem akarta megvenni, az idegen elővett egy többfiókos levelezőlapnagyságú levéltárcát és abból felmutatott kb. 20—30 drb 10 és 20 pengős bankjegyet annak igazolására, hogy ő nem tolvaj és ezért bátran megveheti az ékszereket. Azonkívül az illetőnek mindkét karján egy-egy ezüst új női karórát látott. Békéscsabán ő átszállt a békési vonatra, míg az ismeretlen az ékszerekkel együtt Békéscsaba felé utazott. Mivel a békési piacon arról értesült, hogy Békésen ékszerlopás történt, kötelességének tartja a bejelentést megtenni, mert nem lehetetlen, hogy az illető a tettes és nyomban fel is ajánlotta, hogy hajlandó az őrs járőrével Békéscsabára menni és ott az illető után nyomozni, mert azt határozottan felismeri.

Balogh György csendőrrrel és Nemessel azonnal Békéscsabára mentünk. Békéscsabán a rendőrségen Murvai tiszthelyettes járőrével találkoztunk, akik addigra megállapították, hogy Mák a cselekmény elkövetésének idején Békéscsabán volt és hogy a helyszínen talált kötél valószínűleg egy ottani bazárból való, mert Békéscsabán csak ott árulnak olyan gyártmányú kötelet, mint amilyen a helyszínen maradt. A vásárlóra vonatkozólag azonban az üzletben nem tudtak semmi felvilágosítást adni. A Dübögő-féle vendéglőben biliárdozó egyének kilétét illetően a járőr nem tudott semmit megállapítani. Békéscsabán az volt az elgondolásom, hogy ott Nemes bementése alapján a rendőrség támogatásával esetleg sikerül az illetőket megtudni, mert már majdnem egészen biztosra vettem, hogy a tettes odavaló. A rendőrségen kaptunk is több nevet, de azok közül Nemes nem ismerte fel útítársát.

Mivel ez a kísérletünk eredménytelen maradt, a vasúti állomáson érdeklődtünk. Azt gondoltuk ugyanis, hogy az állomáson a kiszállásnál valaki láthatta az illetőt, azért kikérdeztük a kérdéses vasúti kocsikalauzát, az állomáson szolgálatot teljesítő rendőrt, jegyszedő portásokat és a vonaton szolgálatot teljesítő málházókat, de eredményt nem tudtunk elérni.

Miután az állomáson történt puhatolás is eredménytelen maradt és Nemes Békéscsabáról eltávozott, új irányban kezdtünk nyomozni. Felmerült az a gyanú is, hogy az ismeretlen nem is békéscsabai lakos és Békéscsabán átszállt valamely továbbmenő vonatra. Mielőtt azonban ily irányba tereltük volna a nyomozást, szükségesnek tartottam, hogy az órás és ékszerészeknél érdeklődjem, mert a bűncselekmény elkövetésénél tanúsított szakértelem arra a következtetésre jogosított, hogy a tettest elsősorban órárok és ékszerészek között kell keresni.

A rendőrségtől szerzett tájékozás alapján felkerestem több megbízható ékszerészt, kiknek egyike fel-

hívta figyelmünket Morgenstern Jakab ottani ékszerésre, ki a legkétesebb származású tárgyakat is megveszi és a segédei sem mindig a legmegbízhatóbbak.

Morgenstern lakásán való megjelenésünkkor az első pillanatban láttam, hogy segédének kinézése nem egyezik a mi gyanúsítottunk személyleírásával. Bár megjelenésünkkel láthatólag meglepetést és bizalmatlanságot keltettünk a családnál, beszélgetni kezdtünk és a távollevő Morgenstern, majd az üzlet menetele után érdeklődtünk. A beszélgetés során Morgenstern egyik lányától megtudtuk, hogy április 29-én délelőtt lakásukon anyja egy 21—22 év körüli, sötétruhás egyéntől 6 gr aranyat vett 15 pengőért. Az arany törött gyűrűkből és fülbevalókból állt. Az üzletkönyvből, — melyet a kereskedő a megvásárolt arany- és ezüsttárgyakról vezetni köteles, — megtudtuk, hogy az illető az eladó neve és lakása rovatába „Novák Jenő, Balassatca 1.” szöveget írta be. A segéd elmondotta, hogy a kérdéses időben, míg Morgensternné pénzkölcsönzés végett a lakásból távol volt, ő kb. 15—20 percig beszélgetett az illetővel, aki annyit mondott magáról, hogy kárpitos, egyik bátyja pedig órás és ékszerész, aki jelenleg Budapesten lakik s ott a Népszínház-utcában ékszerészüzlete van. Közben az illető a lakásból két ízben is kiment, hogy az utcán reá várakozó barátjával közölje, hogy a pénzre várni kell. A segéd ismételten kérte az állítólagos Novákot, hogy barátját hívja be az utcáról, de az azt mondotta, hogy barátja nem akar bejönni, mivel Morgenstern személyesen ismeri és nem óhajt vele találkozni.

Időközben Morgensternné is előkerült a szomszédból. Morgensternné kérdéseinkre elmondotta még, hogy az illető az arany grammjáért 2 P 90 fillért kért, ami akkor a tört aranyak kb. rendes ára volt és hogy az állítólagos Novák eltávozása után közvetlenül megjelent náluk egyik ismerősük, kinek az üzletből távozó Novák az utcán 3 arany karikagyűrűt kínált meg-

vételre. Az üzletből nem lett semmi, mert ismerősük csak 10 pengőt ígért a gyűrűkért.

Morgensterntől a bejelentőhivatalba mentünk Novák után érdeklődni, a Murvai járőr pedig, ugyan-ebből a célból a Balassa-utcába indult.

Murvai tiszthelyettes járőre a Balassa-utca 1. szám alatt Novák után érdeklődött, de sem ott, sem az utcában, sőt a bejelentőhivatal adatai szerint a városban sem lakott Novák nevű egyén. A következő napon (május 2-án) ugyancsak Morgensternéknél folytattuk a nyomozást, mert előző nap Morgensternt nem találtuk odahaza, pedig kikérdezését szükségesnek láttam, mert az állítólagos Novák kijelentése szerint az utcán reá várakozó barátját Morgenstern személyesen ismeri.

Morgensterntől semmi érdemlegeset nem tudtunk meg ugyan, de Margit nevű leányától, aki előző nap szintén távol volt, hallottuk, hogy míg anyja a kérdéses időben a lakástól távol volt, Novák és az utcán várakozó társa a házuk előtt valamit elveszíthettek, mert hangos perlekedés közben az árokparton lévő füvet tépve, valamit kerestek. Nevezettet felkértem, mutassa meg, hogy Novákék hol tépték a füvet, mert arra gondoltam, hogy bizonyára valami ékszeret veszíthettek el és ha ők esetleg nem találták meg, egy kis szerencsével megtalálhatjuk mi.

A megjelölt helyen ezért keresni kezdtünk és nem-sokára találtunk is egy ezüst kézelőgombot, melyről az első pillanatban megállapítottuk, hogy az Barta üzle-téből származik, mert a másik gombot a tettes vissza-hagyta a helyszínen.

A gomb megtalálása után már biztosra vettük, hogy a tettesek azonosak az állítólagos Novák Jenő-vel és a reá az utcán várakozó egyénnel. Gyanúkat megerősítette a Dübögő vendéglősnétől, Nemestől és a Morgenstern-családtól kapott teljesen egybevágó személyleírás is. Ezután már csak az előtt a probléma előtt állottunk, hogy Novákot hol és kinek személyé-

ben találjuk meg, mert azzal tisztában voltunk, hogy a Novák-név hamis. Biztosra vettük azt is, hogy Novák békécsabai lakos, mert a cselekmény elkövetése után közvetlenül április 29-én délelőtt Békécsabán járt és május 1-én a bűnjelek értékesítése után Budapestre színtén Békécsabára utazott.

Újabb adatainkkal megint csak a rendőrségre mentünk abban a reményben, hogy az adatok és a rendőrség helyi és személyi ismereteinek segítségével sikerül Novák nyomára bukkanni.

Időközben Murvai tiszthelyettes járőre a Balassa-utcában puhatolva megállapította, hogy ott egy Bernáth Józsefné nevű özvegyasszonynál két fiatalember hónapokon át lakott, akiknek személyleírása teljesen ráillik Novák és társa külsejére. A fiatalemberek még húsvét előtt elköltöztek ebből a lakásból. Nevüket a járőr nem tudta megállapítani, mert szállásadójuk, özv. Bernáthné nem volt otthon.

A rendőrségen tartózkodtunk, midőn ott özv. Bernáthné felkeresett bennünket, mert hallotta, hogy előző este csendőrök jártak a lakásán. Özv. Bernáthné elmondta, hogy lakóiról csak annyit tud, hogy az egyiket Kallos Tibornak, a másikat Kallos Jánosnak hívják és hogy Kallos János húsvét előtti héten, Kallos Tibor pedig húsvét után távozott el munkakeresés végett, de hogy azóta hol vannak, nem tudja. Ma reggel Király Mihály nevű lakójától értesült, hogy Kallos Tibor az elmúlt éjszaka a Nádor-vendéglőben mulatott és két ízben is körülhordoztatta magát a városban autóval. Király Kallosnál állítólag sok pénzt látott, ki ezenkívül teljesen új ruhát is viselt.

Midőn a detektívcsoporthoz Kallos nevét említettem, nyomban kijelentették, hogy ő lesz a tettesünk, mert Kallos tényleg foglalkozik tört arany és ezüst vételével és eladásával és már büntetve is volt, sőt akadt olyan detektív is, aki látta, midőn éjjel szürke ruhában a Nádor-vendéglő tornácán sörözött.

Kallos Tibornak bejelentett lakása nem volt, ezért legbiztosabban a bérkocsivezetők útján véltünk nyomára jutni. Hogy minden kétséget kizáróan meg legyünk győződve, hogy gyanúsítottunk tényleg Kallos Tibor, szükségesnek tartottam előzőleg Király Mihály kikérdezését. Azért én járőrtársammal Király Mihály felkeresésére indultam, Murvai tiszthelyettes járőre pedig a bérkocsiállomásra ment puhatolni.

Király Mihály cipészsegéd elmondotta, hogy Kallos Tiborral és Kallos Jánossal folyó év január 1-étől húsvétig együtt lakott özv. Bernáthnénál. Kallos János húsvét előtt, Tibor pedig húsvét után azzal távozott el lakásáról, hogy valamerre munkát keresnek. Eltávazásuk óta Kallos Jánost egyáltalán nem látta, míg Kallos Tiborral május 1-én 22—23 óra között a Nádorvendéglő előtt találkozott, amidőn az egy berautóra várakozott. Kallos Tibor a beszélgetés során dicsekedve elmondotta, hogy neki milyen jól megy a dolga, majd szürke ruháját és a lábán lévő, állítólag 40 P-ös sárga félcipőjét mutogatta. Közben az arra haladó bérkocsira felszállva, a városban egyszer körülhordoztatta magát és ugyancsak a vendéglő előtt leszállt. A Kallos-testvérek anyagi helyzetét illetően előadta, hogy azok Bernáthnénál való tartózkodásuk idején, nagyon rossz anyagi viszonyok között éltek. Nagyon gyanúsnak tartja, hogy Kallos Tibor oly hirtelen kiöltözött és gavallérosan mulatott.

Murvai tiszthelyettes a bérkocsi állomáson megtalálta azt a soffórt, aki Kallost az éj folyamán sétakocsikáztatta és megtudta tőle, hogy a szürkeruhát 2 órakor a Kispipa-vendéglőben hagyta. A Kispipa tulajdonosától a járőr megtudta, hogy a szürke ruhás egyén tényleg járt a vendéglőben és onnan zárórákor a pincérlánnyal távozott. A pincérlány lakásán a járőr ugyanolyan személyleírású egyént talált, mint Kallós Tibor. Miután a járőr kérdésére az illető kijelentette, hogy őt Kallos Tibornak hívják, a járőr

Kallost elfogta és megbilincselve a rendőrségre kísérte.

Kallos elfogásával a legnagyobb kérdésre: ki követte el a bűncselekményt? — a választ meg is találtuk, mert a rendőrségen Kalloson a Nemes által említett szürke ruhát és a Vass-féle cipőt, a személymotoszák alkalmával pedig zsebeiben 21 pengő 90 fillért, egy köves női gyűrűt és 1934 április 30., IV. napszakában a budapesti pályaudvar személypénztára által kiszolgáltató Budapestről Békéscsabáig szóló III. osztályú személyjegyet találtunk. Ezután már csak a „kivel” és „hogyan követte el” kérdésre kellett feleletet keresni, mivel a többi kérdésre vonatkozó választ már a helyszínelés során megtaláltuk. A két függő kérdésre való válaszkeresés azonban sokkal nehezebb lett, mint azt Kallos elfogásakor gondoltuk.

Kallost a személymotoszák után a ruha, és a ruha árának holszerzésére, valamint a 28—29-iki alibijére kikérdeztük. Kallos rövid kertelés után előadta, hogy 1932. évben a gyűjtőfogházban, ahol 1 évi büntetését töltötte, megismerkedett Tőkés László nevű fodrászsegéddel. Folyó évi április 28-án a békéscsabai piacon találkozott Tökéssel. A beszélgetés során Tőkés felkérte őt, hogy aznap este menjen el vele Békésre és ott segítkezzen neki egy betörésnél. A megbeszéltek alapján 19 órakor a csabai határon találkozott Tökéssel és onnan egy Tőkés által hozott kerékpáron átmentek Békésre. Ide kb. 21 órakor érkeztek meg és mivel az utcák akkor még forgalmasak voltak, betértek a Dübögő-vendéglőbe és ott 4 pohár sör elfogyasztása mellett biliárdoztak. A vendéglőből kb. 23 órakor egy parkba mentek. A park bejáratánál Tőkés egy ékszerüzletet mutatott, hogy oda akar betörni. A parkban a kerékpárt egy bokor alá elrejtették. Ezután Tőkés az üzlet mögött álló fára felmászott, a fáról a tetőt kibontotta, a résen át a padlásra ment és onnan kb. egy óra múlva, míg ő egy bokor mellett őrt állt, a zsebeit ék-

szerrel telerakva visszjött. Hogy Tőkés az üzletbe hogy hatolt be, nem tudja, mert arról nem beszéltek. A cselekmény elkövetése előtt Tőkésnél egy kötelet, szuromy és egy lyukvágófűrészét látott.

A cselekmény elkövetése után a kerékpáron Békéscsabáramentek, hol a városonkívül, a körgáton Tőkés ruháját leporolta s a kerékpárt gazdájához visszavitte. Kallos nem tudta, hogy Tőkés a kerékpárt kitől kölcsönözte. Ezután, mivel pénzük nem volt, néhány darab fülbevalót összetörtek és ő azt Morgensternnének 15 pengőért eladta. Az üzleti könyvbe „Novák Jenő” álnevet írt be. A fülbevalókért kapott pénzen 29-én a déli vonattal Budapestre utaztak s ott az éjszakának egy külterületi erdőben való átvirrasztása után az ékszerek nagyobb részét közösen elzalogosították. A befolyt 7—800 pengőből ő 400 pengőt és a Nemesnek megvételre kínált tárgyakat kapta, míg a többi ékszer, pénz és zálogcédulák Tőkésnél maradtak. Tőkésről bővebb felvilágosítást nem tud adni. A pénzből a Népszínház-utcában a rajta lévő ruhát, kalapot és cipőt vásárolta kb. 80 pengőért és még aznap (április 30-án) az éjjeli vonattal Békéscsabára utazott. Útközben Gyoma és Békéscsaba között a vonaton a nála maradt ékszereket, külföldi és régi pénzeket egy ismeretlen utasnak el akarta adni, de az azokat nem vette meg. Békéscsabán a hiányzó pénzt különböző vendéglőkben elmulatta és elautózta. A nála maradt ékszereket 20P-ért egy ismeretlen egyénnek adta el, a patkó- és levelezőlapalakú pénztárcát egyik utcában a fű közé elrejtette, a saját sötétszínű ruháját pedig, amelyben a cselekményt elkövette és melyben őt Nemes, valamint Morgensternék is látták, Békéscsabára történt megérkezése után egy üres vasúti teherkocsiban, ahol átöltözött hátrahagyta. Kallos további kérdéseimre elmondotta, hogy amióta a Balassa-utcai lakását elhagyta, Békéscsabán rendes lakása nem volt és az éjszakát leginkább a vasúti kocsikban töltötte. János nevű testvérével ugyan-

csak nem találkozott, amióta az a Balassa-utcából eltávozott, mert eltávozásuk előtt összevesztek. Ferenc nevű testvére Budapesten lakik, de pontos címét nem tudja.

Bár Kallós előadása már az első pillanatban gyanúnak látszott, azért a pénztárcának és ruhájának előkerítését az általa megmutatott helyeken megkíséreltük, természetesen eredménytelenül.

Mivel közben este lett és Kallost a Dübögő-féle vendéglőben való szembesítés végett a következő napon Békésre akartuk kísérni,— amire egy járőrt is elégségesnek véltünk — úgy határoztunk, hogy Murvai tiszthelyettesék Kallost Békésre viszik és ott a szemtanúkkal szembesítik, azután az elzalogosított tárgyaknak őrizetbevétele végett Budapestre kísérik, mi pedig már a reggeli vonattal Budapestre utazunk, hogy ott Tőkés után a nyomozást bevezessük. A járőr Kallost éjszakára megőrzés végett a rendőrségnek adta át és azután az őrsre ment pihenni. Kallost a rendőrség egy magános cellába zárta. Másnap 5—6 óra között néhány kérdés tisztázása végett fel akartam keresni Kallost, de a rendőrségen közölték, hogy Kallos a hajnali órákban a cella ablakát betörte és egy üvegszilánkkal balkarját és hasát oly súlyosan megvágta, hogy kórházba kellett szállítani.

Kallost a járőr később átadta a kir. ügyészségnek.

A gyűjtőfogházban Tőkés után érdeklődtem, de ott Tőkésről egyáltalán nem tudtak felvilágosítást adni, amire el is voltam készülve, mert az volt a gyanúm, hogy Kallos Tibor társa nem más, mint János nevű testvére.

A budapesti bejelentőhivatalban megtudtam, hogy Kallos Jánosnak a Kún-utca 77. szám, míg Kallos Ferencnek a Teleki-tér 46. szám alatt van bejelentett lakása.

Május 4-én Kallós János lakásán megjelentünk és a lakasadójától megtudtuk, hogy ott április 22-e óta

lakik, de leginkább csak az éjszakákat tölti a lakásán, nappal állandóan távol van. Az utóbbi két napon pedig már éjszakára sem jött haza. A házkutatás alkalmával, a lakásadó legnagyobb csodálkozására, Kallos János magánholmijának is hűlt helyét találtuk.

Kallos Ferencet a Teleki-tér 46. sz. alatt lévő lakásán találtuk. Vele lakott Anna és Bözsi nevű testvére is. Kallos Ferentől megtudtuk, hogy folyó évi április 19-től Tibor nevű testvére Békéscsabán, a Deres-u. 26. szám alatt lakik Gizi nevű 19 éves és Mari nevű 9 éves testvérükkel. Előadása szerint április 29-én az esti órákban Tibor felutazott hozzájuk és az éjszakát náluk töltötte. A következő nap reggel a lakásról Tibor a városba, este pedig Békéscsabára távozott. Hogy Tibor miért járt Budapesten, azt nem tudják. Kallos Ferenc előadása szerint, ő már 5 éve nem járt Békéscsabán.

Kallos Jánosra vonatkozólag Kallos Ferenc csak annyit tudott mondani, hogy az a Kún-utcában lakik, de hogy mivel foglalkozik nem tudja, mert már több hete nem is találkozott vele.

Mivel Kallos Ferenc kikérdezése és a lakásán tartott házkutatás során semmi gyanús körülményt nem észleltünk, a lakásukról eltávoztunk azzal, hogy az ismeretlen helyen tartózkodó Kallos János körözését kérjük és Kallos Tibor békéscsabai lakásán házkutatást fogunk tartani.

Kallos János eltűnése a vele szemben fennálló gyanúkat még jobban megerősítette. Gyanúkat a következőkre alapítottuk: Kallos János elfogott Tibor testvérével együtt lakott Békéscsabán, a Balassa-utcában, ahonnan majdnem egyidőben s egyforma körülmények között távoztak el. Kallos János múlt év december 30-án szerelt le a katonaságnál és a helyszínen egy gyalogsági szurony találatot. Király Mihály, aki együtt lakott Kallos Jánossal és Tiborral, a kikérdezés során előadta, hogy nevezettek anyagi helyzete

nagyon változó volt. Néha nagyon is volt mit enni, néha pedig csak kenyéren tengődtek. Kallos Tibor békéscsabai Deres-utcai házigazdája, Cseresnyés Lajos szabómester családjától megtudtuk, hogy a Kallos-testvérek közül Tibort május 2-án a csendőrség elfogta, Gizi pedig aznap (május 5-én) a déli vonattal Budapestre utazott, míg a 9 éves Mária az iskolában van. A Cseresnyés-család elmondotta még, hogy a cselekmény elkövetése előtt pár nappal Kallos Tibor egy kerékpárral járt az udvaron. Cseresnyés Lajos, aki Budapesten van, a kerékpár tulajdonosáról felvilágosítást fog adni, mert a kerékpáron lévő névtáblát elolvasta. A cselekmény elkövetése előtti nap délutánján egy 23—24 év körüli egyén járt náluk, akinek egyik metszőfoga hiányzik és barna ruhát viselt. Hogy az illető ki volt, nem tudják, de Cseresnyés látta, midőn az Kallosékhoz be ment és a kisebbik leányt csókolgatta.

Cseresnyésné és az iskolából időközben hazatérő Kallos Mari jelenlétében a házkutatást megejtettük. A kutatás során előkerült Kallos Tibornak az a sötét színű ruhája, amelyben a cselekményt elkövette és melyet előadása szerint a vasúti kocsiban hagyott. Az egyik falitükör mögé elrejtve találtunk egy ezüst új női karórát és a szekrényben „Balog József Budapest, Víg-u. 9.” címre írt közömbös szövegű 2 db levelezőlapot. Kérdésünkre Kallos Mari elmondotta, hogy a cselekmény elkövetési napján egy ismeretlen bácsi járt náluk, akivel este Tibor bátyja elment valahová és másnap hajnalban mindketten poros ruhában tértek vissza. Az ismeretlen bácsi és Tibor ruháit a Gizi keféltte ki. A déli vonattal az ismeretlen bácsi és Tibor Budapestre utaztak. Elutazásuk után Gizitől kérdezte, hogy az ismeretlen bácsit hogy hívják, mire Gizi azt mondta, hogy az egy Balog József nevű budapesti jó ismerősük.

A házkutatás során talált ruhát a gyulai ügyészségre vittük, hogy ott a Kallos Tiboron lévő sűrű ruhá-

val, amelyet az az ellopott ékszer árából vásárolt, kicseréljük és hogy újból kikérdezzük.

Amidőn Kallos Tibornak saját ruháját felmutattuk, hízalgő mosolygással csak annyit mondott, hogy „Az urak boszorkányügyességgel megcsinálták“, majd zokogni kezdett. Már úgy látszott, hogy Kallos Tibor megtörik, de azzal is tisztában voltam, hogy teljes beismerése az első kérdésemtől függ, mert ha megsejti, hogy a társát még nem sikerült elfogni, tovább fog hazudni. Bár a 9 éves Kallos Mari előadása után Balog József tettességével is számolni kellett, én Cseresnyésék azon előadásából, hogy az ismeretlen egyén megérkezésekor a kislányt csókolgatta, csak arra gondoltam, hogy az Kallos János volt. Azért, midőn Kallos Tibor a sírással alábbhagyott, felszólítottam, hogy mondjon el mindent, mert már megtaláltuk az ékszereket és amint láthatja, a saját ruháját is. De Kallos Tibor csak annyit mondott, hogy ő már elmondta, úgy ahogy volt, ha azt nem hisszük el, bizonyítsuk be az ellenkezőjét. Említettem neki János és Feri nevét is, de kitartott amellett, hogy Tőkés Lászlóval követte el a cselekményt. Midőn azt kérdeztem tőle, hogy miféle József nevű ismerősük van Budapesten, kijelentette, hogy egy Balog József nevű barátja lakik a Víg-utca 9. sz. alatt és ha már azt is tudjuk, akkor úgyis látja, hogy hiába tagad, azért beismeri, hogy a cselekményt azzal követte el. Majdnem biztosra vettük, hogy Kallos megint hazudott, de meg kellett vele elégedni, mert többet nem mondott.

Kallos Tibor kikérdezése után újból visszamentünk Békéscsabára, hogy az időközben hazatérő Kallos Gizelát kikérdezzük. Kallos Gizella a kikérdezés során beismerte, hogy a kérdéses időben tényleg járt náluk egy ismeretlen egyén, akivel Tibor az éjszakát távol töltötte. Az illetőről csak annyit tud, hogy Józsefnek hívják. Tagadta, hogy az ismeretlen Balog Józseffel

azonos lenne, mert azt személyesen ismeri és levelezésben áll vele.

Balogot az ellene irányuló gyanú alapján Víg-utcai lakásán felkerestük. Balog külsője a Cseresnyés-család által bemondott személyleirással majdnem teljesen megegyezett, csak kissé szökébbnek és idősebbnek látszott. A hátrafésült haj, sötétszínű ruha és a hiányzó metszőfog azonban a Cseresnyés-család bemondása mellett szólt.

Balog a kikérdezés során előadta, hogy ő mult év őszétől Budapestről nem is volt távol. Tagadta, hogy Kallos Gizit és Tibort ismerné. Mivel tagadásával Kallos Mari és Tibor előadását jobban megerősítette, részletesebb kikérdezés végett a Víg-utcai rendőrkapitányságra kísértük. A rendőrségi nyilvántartóból hamarosan megtudtuk, hogy Balog folyó évi február havában szabadult ki a váci fegyházból, ahol zsebtolvajlásért 2 évet és 3 hónapot ült. Ezután Balog is megváltoztatta előadását és beismerte, hogy már 5 ízben volt büntetve és jelenleg is lemezjátékából tartja fenn magát. Beismerte azt is, hogy a Kallos-testvéreket ismeri, de a Barta-féle betörést tagadta. Balog hazudozásával gyanúkat megerősítette, ezért Békéscsabára kísértük és ott felismerés végett Morgensternékkal és a Cseresnyés-családdal szembesítettük, akik határozottan kijelentették, hogy Balog Kallos Tibor társával nem azonos. A szembesítés után Balogot szabadon bocsátottuk.

Időközben hazaérkezett Kallos Tibor házigazdája, Cseresnyés Lajos szabómester is, akitől megtudtuk, hogy a cselekmény elkövetése előtti napon Kallos Tibor használatában egy kastélyszöllői egyén kerékpárja volt, de hogy az illetőt hogy hívják, nem tudja, mert nevét időközben elfelejtette.

A Kastély szöllőkben a puhatolás során megtudtuk, hogy Gereben János ottani lakos több ízben kölcsönadta kerékpárját Kallos Tibornak. Gereben elmondta, hogy ott Kallos Tibornak két unokatestvére, Piros György

és Mihály lakik. A Piros-testvéreket az esetre nézve megkérdeztük, akik előadták, hogy április 28-án dél előtt a csabai piacon találkoztak Kallos Tiborral. Kallos Tibor közölte velük, hogy a déli vonattal várja testvérét, Kallos Ferencet és hívta őket, hogy menjenek ki vele az állomásra. A déli vonattal Kallos Ferenc tényleg meg is érkezett és az állomásról mindnégyen a Korona-kávéházba mentek, ahol délután 4 óráig söröztek és billiárdoztak. Délutáni 4-kor ők lakásukra, a Kastély szőlőbe, míg Kallos Tibor és Ferenc a Tibor lakására mentek. Kallos Ferencel azóta nem találkoztak. Tibor május 1-én a kora reggeli órákban kiment értük autóval és hívta őket mulatni. Ők Tiborral az autón Békéscsabára mentek és ott estig különféle vendéglőkben mulattak. A lopásról nem tudtak, bár mikor látták, hogy Kallos Tibornak sok pénze és új ruhája van, gyanúsnak találták a dolgot.

Az újabb adat birtokában Kallos Ferencet budapesti lakásán ismét felkerestük és kikérdeztük. Miután tagadása dacára is kijelentettük elfogását és megbilincsel-tük, beismerte, hogy a Barta-féle betörést ő követte el Tiborral.

A cselekmény elkövetését az alábbiak szerint mondotta el:

Folyó évi április 19-e előtt, midőn Tibor kb. két hétig nála lakott és sem neki, sem Tibornak keresete nem volt, közösen elhatározták, hogy lopás útján szereznek pénzt. Abban állapodtak meg, hogy Tibor Békéscsabán, mivel ügyis oda költözik, illetőleg ott lakik, szemeljen ki megfelelő üzletet és azt írja meg neki. Április 25-én kapott egy levelet Tibortól, melyben közölte vele, hogy szerezzen szuronyt és lyukvágófűrész-t és haladéktalanul utazzék le Csabára, mert már talált megfelelő üzletet. Így április 28-án a déli vonattal meg is érkezett a csabai vasútállomásra, ahol Tibor és a két Piros-testvér várta. Az állomásról a Korona-kávéházba mentek, ahol kb. 4 óráig söröztek

és billiárdoztak. 4 óra után Tiborral annak lakására mentek és ott megbeszélték a betörés mikénti végrehajtását. Ezután Tibor eltávozott azzal, hogy a szuronyt és lyukvágófűrész-t 7 órára vigye ki a városnak Békés felé eső szélére, ő addig szerez kötelet és Gerebentől egy kerékpárt.

A megbeszél-t időben és helyen Tiborral találkozott és a kerékpáron Békésre mentek, hova kb. 21 óra-kor érkeztek meg s mivel az utcák még forgalmasak voltak, a Fő-téren betértek egy vendéglőbe és ott 4 pohár sör elfogyasztása mellett billiárdoztak. A vendéglőből kb. 23 órakor a községben lévő parkba mentek, hol a kerékpárt egy bokor alá elrejtették. A kerékpár elrejtése után, mivel az időt alkalmasnak látták, a Tibor által kiszemelt üzlet tetejére, a mögötte lévő fán felmentek, a tetőcserepet leszedték, a résen a padlásra bújtak és a magukkal vitt szuronnyal és lyukvágó fűrész-szel a mennyezetet kibontották. A mennyezet kibontása után Tibor által a bazárban vásárolt ruhaszáritó kötelet a padláson lévő tetőgerendára erősítették és annak segítségével Tibor az üzletbe ereszkedett. Ő a padlásról zseblámpával az üzletbe világított, míg Tibor az üzletből hiányzó tárgyakat magához vette és az ő segítségével a kötél-en felmászott. A padlás-ról a betörés-nél használt bűn-jelek hátrahagyása után a fán távoztak el és azután a kerékpáron Békéscsabára mentek. Békéscsabán ruhájukat rendbehozták, az ékszer-eket megfelezték és mivel pénzü-k nem volt, néhány darab fülbevalót összetörtek, hogy azt mint tört aranyat értékesíthessék. Az összetört fülbevalókat Tibor Morgensternnek 15 P-ért el is adta s a kapott pénzen még aznap Budapestre utaztak. Tibor a neki jutott ékszerek nagyobb részét különböző zálogházak-ban elzalogosította, a zálogcédulákat neki értékesítés végett átadta és azután Békéscsabára utazott. Hogy Tiborral mi történt, nem tudja.

Ő a neki jutott ékszerek egy részét eladta, míg

a meglévő nagyobbik részét a Tibortól kapott zálogcédulákkal együtt elásta. Az ékszerekért befolyt pénzt, a rajta megtartott személymotoszás során megtalált 73 P kivételével, elköltötte.

A megjelölt helyen 35 különböző férfi és női zseb- és karórát, 405 pengőről szóló zálogcédulát, 23 arany karikagyűrűt, 13 különböző férfi és női aranygyűrűt, 20 pár különböző fülbevalót, 4 ezüst cigarettaszelencét, 10 arany medaillont, 1 arany női nyakláncot, 3 ezüst zsebóraláncot és 60 gr súlyú összetört gyűrűt, függőt és medaillont találtunk elásva. Az ékszerek összetérését Kallós Ferenc azzal indokolta meg, hogy az ékszereket csak mint törött aranyat lehetett volna értékesíteni, mert a kész árú eladásával gyanút kelthetett volna.

Kallós Tibort a cselekmény elkövetésére vonatkozólag Békés községben, ahová az őrs járőre az ügyészség engedélye alapján kikísérte, kikérdeztük, aki a cselekmény elkövetését egész addig tagadta, míg az őrizetbe vett ékszereket és zálogcédulákat, valamint elfogott Ferenc nevű testvérét meg nem mutattuk neki. Midőn azonban mindezeket elébe tártuk, sírva fakadt és a cselekmény elkövetését a Ferenc által előadottak szerint beismerte. Eddigi tagadását azzal indokolta, hogy a cselekmény tulajdonképeni értelmi szerzője ő volt és Ferenc testvérét nem akarta „bemártani”.

Az őrizetbe vett 29 zálogcédulán elhelyezett és a megtalált ékszerek összeszámolása után úgy látszott, hogy az ellopott tárgyaknak kb. 75—80%-a megkerült. A hiányzó tárgyakat a gyanúsítottak ismeretlen egyéneknek eladták.

Gyanúsítottak a bűnjelekkel együtt a gyulai kir. ügyészségnek átadattak.

*

A leírt nyomozáshoz alig lehet valamit hozzáfűzni. Ez a lelkiismeretes, szakszerű és fáradságos nyomozómunka önmagát dicséri. A nyomozás alapját mindenestre a helyszíni szemle szolgáltatja. A helyszíni szemle által szolgáltatott adatokból (a felesleges meny-nyezetbontás, a manillakötél, az ékszereknek a tolvaj által történt szakszerű kiválogatása stb.) levont következtetések szabták meg a további nyomozás irányát, melynek tervszerű, lépésről-lépésre követése a tettek kilétének megállapításához és a bűnjelek megszerzéséhez vezetett.

ISMÉTELT POSTABETÖRÉS KIDERÍTÉSE.

Beküldte: *Kovács Sándor* ny. alhadnagy.

(1934.)

A szomajomi postamesternő 1931 júl. 17-én 24 órakor a nagybajomi őrsnek távbeszélőn bejelentette, hogy aznap 23 óra 30 perckor a postahivatalt két ismeretlen férfi feltörte és a vaslemezzel bevont postaládát nagyobb mennyiségű pénzzel és egyéb postai értékekkel együtt elvitte. A postamesternő közölte, hogy az esetet a kaposmérői őrsnek is bejelentette.

A kaposmérői őrsről 4, a nagybajomi őrsről 2 főből álló járőr kerékpáron azonnal a helyszínre ment és a nyomozást bevezette.

Én a betörésről őrsmeglepés alkalmával a hetesi őrsön csak július 18-án 18 órakor értesültem. A telefon el volt romolva. Előfogatot rendelve útbaindultam és a szomajomi postához 19-én 13 óra tájban érkeztem meg.

Szeles András tiszthelyettes, kaposmérői őrsparancsnok, ki a nyomozást vezette, jelentette, hogy a postaládát a vasúti vonaltól északi irányban, a postától körülbelül egy és fél kilométernyi távolságra a tengeriföldön felvágva és kifosztva megtalálták. A tetteseknek még nem tudtak nyomára jönni.

Először a helyszínt, majd a mezőn a tengeriföldön talált feltört szekrényt tekintetem meg s azután a postamesternőt kérdeztem ki. Előadta, hogy 17-én 23 óra 15 perckor már a hálósobájában aludt. A postahivatalból áthallatszó zörgésre felébredt. A zörgést figyelve rájött, hogy a hivatalban betörők vannak. A hálósoba utcára néző ablakát kinyitotta és segítségért kiáltozott, de a betörők egyike a postahivatal utcára néző ablakát kinyitva, rákiáltott, hogy

fogja be a száját, ne kiabáljon, mert lelövi. Ijedtében az ablakot bezárta és nem mert tovább segítségért kiáltozni, sem kimenni. Amikor már minden elcsendesült, bement a hivatalba és látta, hogy a betörők ott mindent felforgattak és a postaládát tartalmával együtt elvitték. A tetteseket nem látta. Hangjukról ítélve ketten lehettek. A hangjuk ismeretlen volt, de nem hiszi, hogy cigányok lettek volna.

Amikor a betörés színhelyét tüzetesebben megnézte, megállapította, hogy a tettesek a folyosó külső ajtaját fejszével kifeszítették, az udvaron a kút mellett sarat csináltak és a belső ajtón levő ablakot azzal benyomták. A nyíláson benyúlva, az ajtót a benne volt kulccsal kinyitották, azután a hivatalba bementek és a postaládát elvitték a tengeriföldre s ott fejszével felnyitották.

A postaládából a betörők 402 P 90 fillér készpénzt és egyéb postai értékeket vittek el, összesen 1376 P 76 fillér értékben.

A látottakból ítélve — a postamesternő ellenkező véleménye ellenére is — az volt a feltevés, hogy a tettesek kóborcigányok voltak, de helybeli, a viszonyokkal ismerős egyének tettessége sem látszott kizártnak, ezért a nyomozást két irányban vezettük be. 14 óra 30 perckor Szombathelyről a nyomozó alosztálytól megérkezett Menyhárt István tiszthelyettes még egy nyomozóval és a daktyloscopus-fényképésszel, de felhasználható és rögzíthető láb-, kéz és ujjnyomokat nem sikerült biztosítani.

A helybeli tettes feltételezéséből kiindult nyomozás rövidesen két gyanúsítottat eredményezett, kiknek egyikét a kir. ügyészségnek át is adtam, mert a lakásán olyan házicipőt találtam, amelynek talpfoltjai a tengeriföldön feltört postaládától Szomajom felé vezető nyomokkal egyeztek. Megerősítette a gyanút e két egyén ellen az is, hogy az idegenlégióba készültek, egyikük már külföldre szóló útlevelet is szerzett, de

pénzük nem volt. A vizsgálóbíró azonban az adatokat nem tartotta elégségesnek és a gyanúsítottat szabadon bocsátotta.

A nyomozást a cigányok után is lefolytattuk, de eredmény nélkül. Ilyformán holtpontra jutottunk.

Az eredménytelenség dacára nem csüggedtem, hanem tovább puhatoltam, sajnos, hosszú ideig eredménytelenül.

1932 márc. 14-én Nagyabajomban országos vásár volt, ahol sok kóbor- és teknőscigány is megjelent. A cigányok között bizalmasan puhatolni kezdtem; az egyik kóborcigány bizalmasan annyit mondott, hogy ha a nevét nem árulom el, mond valamit. Megígértem neki, hogy a nevét nem fogom elárulni. A cigány elmondta, hogy egy Lakatos György nevű kóborcigánytól szerzett értesülése szerint a szomajomi postát a nagyszakácsi kóborcigányok törték fel.

A cigányoknyomozása végett megkerestem az illetékes nemesvidi őröt, de onnan azt a választ kaptam, hogy a cigányok ismeretlen helyen csavarognak. Több más őröt is megkerestem, de mindenünnen nemleges választ kaptam. A reményt azonban még mindig nem adtam fel és a puhatolást tovább folytattam.

A Nagyabajom községben 1932 május 8-án tartott másik országos vásárban ugyancsak a cigányok közt kezdtem puhatolni; akkor egy másik cigány titoktartási ígéretemre szintén elmondta, hogy a szomajomi postabetörést Kolompár István kóborcigánytól hallottak szerint a nagyszakácsi cigányok követték el. Kolompár a betörés éjjelén találkozott is velük, annak elmondták, hogy becsapódtak, mert kevés pénz volt a postaládában.

Kolompár Istvánnak csak 1933 augusztusában jutottunk a nyomára: a zalaegerszegi kir. ügyészség fogházában vizsgálati fogságban ült. A kaposmérői őr jegyzőkönyvi kihallgatását kérte az ügyészségtől. A válasz szeptember 6-án már a soproni fegyház igaz-

gatószolgától érkezett vissza. A jegyzőkönyvben Kolompár István névleg megnevezte a hét nagyszakácsi cigányt, akik a szomajomi postabetörést elkövették.

A Nyomozati Értesítő alapján az egyik cigányt a mosdói őr szept. 12-én elfogta. A cigányt Menyhárt István nyomozó alosztálybeli tiszthelyettes a kaposmérői őrre kísérte. Először hallani sem akart a postabetörésről, de később mindent beismert, a tettestársait megnevezte és azt is elmondta, hogy közülök kettő a kaposvári kir. ügyészség fogházában van, egyet pedig a marcali kórházban ápolnak.

Ezt a három másik cigányt is a kaposmérői őrre kísértettem. A betörés elkövetését beismerték. A helyszínen tanuk előtt megmutatták, hogy melyik hol állt, milyen munkát végzett, a pénzszekrényt merre vitték, azt hol, melyikük és mivel vágta fel, merre menekültek stb., stb.

Bűnjel nem volt beszerezhető, mert a pénzt már elköltötték, az elvitt papirokat pedig állításuk szerint elégették.

A négy cigányt az őr a kaposvári kir. ügyészségnek adta át.

*

A nyomozás nélkülözhetetlen kelléke a képességeken és szaktudáson kívül az az erős, törhetetlen akarat is, mely a kezdet sikertelensége dacára sem csügged, hanem következetes és fáradhatatlan tevékenységgel tör a cél: az eredmény felé. Ennek volt köszönhető, hogy a leírt eset kiderült és a tettesek kézrekerültek.

A leírt nyomozás rámutat a Nyomozati Értesítő fontosságára és használhatóságára is.

*

1933 szept. 29-én nagyabajomi lakásomon fél 22 óra tájban Nagy Sándor őrmester jelentette, hogy a nagyabajomi körorvos telefonértesítése szerint a szoma-

jomi postát újra kirabolták. A postamesternőt a postahivatal udvarán ismeretlen tettesek 20 órakor megtámadták, a pénzt és az értékeket magukhoz vették és azután ismeretlen irányba elmenekültek.

A jelentés vétele után azonnal Szomajomba indultam. A postahivatalba 30-án 0 óra 15 perckor érkeztem meg. A kaposmérői őr járőrét még ott találtam.

Elsősorban a postamesternőt kérdeztem ki, ki a következőket adta elő: Szeptember 29-én 18 óra tájban a postahivatalt és az azzal egy épületben levő lakását bezárta, mert csak egyedül lakik a házban és elment a községbe tejért. Körülbelül 20 óra tájban tért vissza. Hátrament az udvarra, hogy házörző ebét, melyet nappal a sertésólba csukva tartott, kiengedje. A kutya csendben volt a sertésólban. Mikor a sertésól közelébe ért, a sertésól mellől egy férfi ugrott elő, a torkát elkapta, a szemét ruhával eltakarta, majd egy másik férfi hátulról mindkét kezét elkapta, hátrahúzta, és villanycsengő-dróttal összekötözte. Ezután a földre teperték, száját betömtek, szemét bekötötték, majd a lakás udvarfelőli bejáratához vitték s ott letették a földre. Zsebéből a kulcsot kivették, az ajtót kinyitották és őt becipelve, a folyosó cementpadlójára fektették. Az egyik férfi mellette maradt, a másik a lakásba ment, gyertyát, majd lámpát gyújtott, azután őt bevitték a postahivatalba, ott a padlóra fektették, a postaládát a saját kulcsával felnyitották s abból 258 pengő 15 fillért magukhoz vettek.

A rablók egyike megjegyezte, hogy a postán több pénznek kell lennie, mert holnap elseje van, adja elő a többi pénzt is, különben baj lesz. A társa rászólt, hogy „te marha, hiszen ma még csak 29-ike van”.

Őt azután a postahivatalból bevitték a hálósobájába, ott összekötözötte az ágyra hanyatt fektették, kezét-lábát villanydróttal az ágy lábához kötötték. Az éjjeliszekevényen volt forgópisztolyát is magukhoz vették, majd az egész lakását átkutatták, de mivel nem

találtak több pénzt, a hivatalos pénzen és a forgópisztolyon kívül egyebet nem vittek el. Távozásuk előtt az ablakredőnyöket leengedték, a lámpát eloltották, őt pedig figyelmeztették, hogy csendben legyen és fel ne merje őket jelenteni, mert különben még leszámolnak vele.

A postamesternő előadta, hogy a rablókat nem látta, csak a hangjukból ítélve tudja, hogy a lakásban ketten voltak. Annyit meglátott a zsebkendő alól, hogy egyiküknek a kabátja ujja szürke és csikos volt. A hangjukról és beszédmódokról ítélve határozottan állította, hogy nem cigányok voltak.

A tettesek eltávozása után jobbkezéről fogaival leoldotta a villanydrótot s így sikerült magát kiszabadítani. Azonnal átment segítségért a szomszédokhoz, de akkorra a tettesek már elmenekültek.

A postamesternő kikérdezése után az udvart alaposan átvizsgáltam. A sertésól közelében a talaj kemény volt, azon nyomokat felfedezni nem lehetett. Az udvarra vezető bejárat előtt azonban, hol az udvar fel volt homokozva és a homok el volt gereblyézve, két különböző lábnyomot találtam. Az egyik „Dorco” cipőnyom volt, a „Dorco” felírást határozottan ki lehetett venni. A lábnyomokat deszkával letakartattam és egy polgári őrt állítottam melléjük, hogy addig változatlanul megőriztessenek, amíg rögzítésükre sor kerül.

Egy járőrt a postánál visszahagytam. Amint világosodni kezdett, két járőrt Szomajom község lepor tyázására útbaindítottam, hogy a lakosságot házról-házra járva, valamint mindenkit, akivel az utcán találkoznak, a bűncselekményre vonatkozó észleleteikről, gyanús idegenekről stb. kikérdezzék. 8 óra tájban visszamentem a postahivatalhoz. A postahivatal előtt találkoztam egy úrral, aki postasegéditkárként mutatkozott be és közölte, hogy a posta rovancsolása végett érkezett Pécsről.

A titkár kérdezte, hogy van-e remény és kilátás eredményre? Azt feleltem, hogy az eredményt biztosra veszem, mert azonnal telefonálok az összes szükséges helyekre és így a menekülő tettesek útját el fogom vágni. A titkár úr kijelentette, hogy mivel a postakincstár érdekeiről van szó, a távmondatok költségeit a posta viseli.

Ezután a Szombathelyről megérkezett nyomozókkal az udvaron talált lábnyomokat pontosan lemértük. A méretekből kiszámítottuk a tettesek testmagasságát. Ujjnyomatokat nem találtunk, mert a tettesek — mint később beismerték —, távozásuk előtt mindazon tárgyakat, melyeket kézzel érintettek, sapkával jól letörölték, hogy így az ujjnyomaikat megsemmisítsék.

Ezekután nagy körzetben huszonnégy csendőrörsöt, hat vasúti állomásfőnökséget, valamint négy rendőrkapitányságot az elmenekült tettesek nyomozása és kézrekerítése érdekében telefonon megkerestem. A közvetlen környékre járőröket küldtem ki, abból a feltevésből kiindulva, hogy a tettesek egyelőre még a közelben rejtőzködnek. Ezek a járőrök október hó 1-én 18 órára eredmény nélkül vonultak be.

Október 1-én 20 órakor a keszthelyi őrs telefonon jelentette, hogy a keszthelyi vásártéren mind a három tettest elfogta. A rablás elkövetését beismerték. A még meglevő pénz és a forgópisztolyt, mint bűnjeleket, önként átadták. Egyben jelentette az őrs, hogy a járőr a foglyokkal 2-án a 14 óras vonattal érkezik a szomajomi vasútállomásra.

A tettesek elfogásának híre a községben hamarosan elterjedt. Október 2-án a 14 óras vonathoz a község intelligenciája és lakossága tömegesen kivonult és a m. kir. csendőrséget lelkesen megéljenezte.

A keszthelyi őrs járőrével és a foglyokkal együtt a szomajomi pihenőszobába mentünk s ott a foglyokat a járőrtől átvettem.

A keszthelyi őrs járőre azután jelentette, hogy a

tetteseknek úgy jöttek a nyomára, hogy a telefonértesítés után négy főből álló járőr lett a nyomozásukra kivézenyelve. A tettesek után érdeklődve egy ismerős polgári egyéntől értesültek, hogy a nyomozott tettesek személyleírásának megfelelő három egyént látott a vásártéren egy mélyedésbe húzódva. Mikor mellettük észrevétlenül elhaladt, hallotta, hogy pénzről és osztozkodásról beszéltek.

A járőr azonnal a vásártérre ment, ott a tetteseket meglepte és elfogta. A rablás elkövetését mindjárt beismerték, a megmaradt pénzt, valamint a forgópisztolyt a vásártér kerítésének egyik oszlopa mellől, ahova már el is ásták, előadták a járőrnek, továbbá 167 P 59 fillér pénzt, a hiányzó pénzből bevásárolt ruhaneműt és cipőket is.

Spanner Péter sárszentlőrinci illetőségű gyárimunkás, Tóth János óbecsei illetőségű borbélysegéd és Takács Sándor nagykanizsai illetőségű szabósegéd gyanúsítottak a rablás elkövetését a sértett által előadottak szerint egybehangzóan beismerték.

Ennélfogva a kaposmérői őrs tényvázlattal a kir. ügyészségnek adta át őket a gipszöntvényben rögzített 6 darab lábnyommal együtt.

*

Ha valahol bűncselekményt követtek el, a tettesek személyét illetőleg két egyszerű feltevés feltétlenül megállja a helyét: a tettesek vagy helybeliek, vagy idegenek. A másik két egyszerű feltevés viszont a tetteseknek a bűncselekmény elkövetését követő magatartására vonatkozólag nyújt megbízható támpontat: a tettesek vagy helyben, illetőleg a környékben rejtőzködnek, vagy pedig minél nagyobb távolságot óhajtván a cselekmény színhelye és maguk közé iktatni, menekülnek.

Ebből a két pár feltevésből kiindulva kell a szükséges kézrekerítési intézkedéseket megtenni. A nyo-

mozás elején nem tudjuk, hogy a feltevések közül melyik a helytálló, az intézkedéseket tehát mindkét irányban azonnal foganatosítani kell. Helyben keresni és a menekülést megakadályozni. Az elmenekült tettesek kézrekerítésére a Nyomozati Értesítő kiváló eszköz ugyan, de mert a Nyomozati Értesítő útján áthidalhatatlan technikai okokból (jelentés, előállítás, postai szíjjelküldés) csak bizonyos idő multával lehet a nyomozatokat országosan köztudomásra hozni, a nyomozás vezetőjének minden alkalommal azonnali cselekvéssel ki kell egyensúlyozni ezt az idővesztéséget. Ez abban áll, hogy a tett színhelyéről a közlekedési viszonyokat (utak, vasutak, vasúti gócpontok, útelágazások, határ) figyelembe véve, a tekintetbe jöhető csendőrőrsöket, államrendőrhatóságokat, stb. távbeszélőn, táviratilag a nyomozásban való közreműködés iránt megkeressük és ilyen módon a helyszín köré úgyszólván hálót feszítünk ki, melyben a tettes fennakadhat. A leírt nyomozás erre ad szép példát.

SOROZATOS BETÖRÉSEK KIDERÍTÉSE UJJNYOM ALAPJÁN.

Beküldte: *Porpácz Gyula* tiszthelyettes.
(1934.)

1930 május 7-én 10 órakor a gelsei őr távbeszélőn a szombathelyi nyomozó alosztályparancsnokságnak a következő jelentést tette:

„Özv. Rendes Istvánné gelsei lakos szobájából ma virradóra ismeretlen tettes 300 pengőt és 450 pengő értékű ékszert ellopott.”

Az őr támogatására az alosztályparancsnokság engem és Menyhárt István tiszthelyettest vezényelt ki.

Gelsére emlékezetem szerint május 7-én fél 14 órakor érkezünk meg. Az állomáson Elekes törzsőrmester fogadott, aki bennünket a sértett házához vezetett.

Útközben Elekes törzsőrmester feltett kérdéseimre az alábbiak szerint tájékoztatott:

A sértett pénze és ékszerei az utcára néző szobában álló, tengerivel telt zsákban voltak elrejtve. Sértett ékszereit fivéréből féltette, aki azokat egy ízben már ellopta. A tettes a szobába, az utcára néző ablakon keresztül hatolt be, miután a vasrácsot kiemelte.

Az őr járőrei három különböző irányban nyomoztak. Az őrparancsnok Nagykanizsán Pálos Domokos nagykanizsai lakos alibijét igazoltatta. Pálos a sértettet nőül akarta venni és ezelőtt két héttel négy napig sértettnél tartózkodott. A pénz és az ékszerek azonban akkoriban, sértett bemondása szerint, az ágyban voltak elrejtve.

A második járőr sértett fivérével szemben folytatott nyomozást.

A harmadik járőr Kakas Gerő gelsei lakos ellen

nyomozott. Kakasnak a lopás előtti napon a sértett 100 pengőt adott kölcsön. A kölcsön adott pénzt a sértett Kakas jelenlétében vette elő a tengerizsákból. Ezenkívül a járőr a sértett kertjében csizmás lábtól eredő friss lábnyomcsapást fedezett fel, mely Kakas pajtájáig vezetett. Ez azt bizonyította, hogy Kakas az éj folyamán megfordult a sértett telkén.

Időközben a helyszínre érkeztünk, hol a sértett kérdéseimre elmondta, hogy a lopást reggel 6 órakor fedezte fel. Az esettel kapcsolatos többi részleteket éppúgy mondta el, mint Elekes törzsőrmester.

Ezután általános helyszíni szemlét tartottunk, melynek során a kertben azon ablak alatt, melyen a tettes behatolt, több cserépdarabot találtam. Sértettől megtudtam, hogy a tettes a bemászaskor eltört egy virágcserepet, mely az ablak középső párkányán állt. Most már önkéntelenül arra gondoltam, hogy más tárgyak is lehettek az ablakpárkányon, ezért a sértettnek, aki ténykedésünket a közelből figyelte, ily értelmű kérdést adtam fel. A sértett közölte, hogy az ablakpárkányon tényleg állt 5 darab paradicsomos üveg is, melyeket a cselekmény felfedezésekor a kertben, a fal tövében talált meg. Az üvegeket nyomban bevitte a szobába és ott azokat az egyik szekrényben helyezte el. Az üvegek felkeltették érdeklődésemet. Megkérdeztem a sértettet, hogy az üvegeket rajta kívül más nem fogta-e meg. A sértett határozott nemmel felelt, így remény volt arra, hogy azokon a tettestől eredő ujjnyomokat találhatunk.

Az általános és a részletes helyszíni szemle megajtése után a paradicsomos üvegeket egyenként szemügyre vettem. Az üvegek poros felületén jól látható ujjnyomokat találtam. Legtöbb ujjnyom örvényes ábrát mutatott. Megtekintettem a sértett ujjait és örömmel láttam, hogy egyetlen örvényes ábrájú ujjja sincs. Menyhárt tiszthelyettest utasítottam, hogy az ujjnyomokat rögzítse.

Ez idő alatt én a kertben lévő lábnyomokat gipszszel való kiöntés útján rögzítettem.

Kakas kikérdezése során beismerte, hogy az éj folyamán női ismerősétől jövet sértett kertjén áthaladt, de a lopás elkövetését tagadta.

Sértett fivére a cselekmény elkövetését ugyancsak tagadta és amennyire módjában állt, ismerőseivel és hozzátartozóival alibit igyekezett igazolni.

Az esti órákban Nagykanizsáról Busa tiszthelyettes őrsparancsnok is bevonult, szintén eredmény nélkül. Pálos elfogadhatóan igazolta alibijét. Kikérdezése során olyan gyanúok nem volt megállapítható, amely tettességét igazolta volna.

Sértetről és a gelsei gyanúsítottokról még aznap este ujjnyomatlapot vettem fel és azt a rögzített helyszíni ujjnyomokkal együtt azonosítás végett a nyomozó alosztályparancsnokságnak expressz levélben elküldtem.

Másnap Pálos ujjnyomatainak felvétele végett Nagykanizsára utaztam és ott ezzel kapcsolatosan Pálosra vonatkozólag puhatoltam is.

Én sem értem el több eredményt, mint Busa tiszthelyettes. Pálos 21 óra 30 perctől 5 óráig terjedő idő kivételével szavahihető egyénekkal kifogástalan alibit igazolt. 21 óra 30 perckor házigazdája, kinél albérletben lakott, ágyban fekvé láta. Ezeket az adatokat fonatólora véve, tettesként nem látszott figyelembe vehetőnek. Gelse 18 kilométer távolságra van. Pálos kerékpározni nem tudott, vonat Nagykanizsáról Gelsére 18 óra után reggel 6 óráig nem indult.

Pálos egy évvel ezelőtt Budapestről költözött Nagykanizsára vadházastársával, Erős Gertrúddal. Pálosról a rendőrség tagjai a legjobb véleményt adták, nagykanizsai tartózkodása alatt nem merült fel ellene kifogás. Pálos vadházastársát sem én, sem Busa tiszthelyettes nem találtuk otthon. Pálos erre vonatkozólag

azt adta elő, hogy vadházastársával kb. 1 hónappal ezelőtt összeveszett, ki őt ezért elhagyva Körmenten lakó rokonaihoz utazott. Ruhaneműit elutazása után egy héttel szintén elszállította. Vadházastársával való szakítása után ismeretséget kötött a sértettel és nőül akarta venni. A sértettel Boros Istvánné nagykanizsai lakos közvetítésével ismerkedett meg, aki a sértettet már évek óta ismerte.

Pálos előadását házigazdája és Boros Istvánné is megerősítették.

Pálos ujjnyomatlapját Nagykanizsáról még aznap szintén felterjesztettem a nyomozó alosztályparancsnoksághoz.

Nagykanizsáról visszatértem Gelsére. 9-én az alosztályparancsnokság távbeszélőn arról értesített, hogy az előterjesztett helyszíni ujjnyomok, Nagy törzsőrmester helyszínelő megállapítása szerint, azonosak Pálos Domokos jobbkez gyűrűs és balkéz hüvelyk ujjlenyomataival. Ezt másnap az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal is megerősítette.

Ezekután most már csak egy kérdést kellett tisztázni, azt ugyanis, hogy Pálos a sértettnél való tartózkodásakor nem érintette-e az üvegeket? Erre azonban feleletet adtak az üvegek. A sértett háza előtt országút húzódik el. Az üvegek az ablak belső párkányán voltak elhelyezve. Az ablakok éjjel-nappal tárva voltak. Ha Pálos a sértettnél való tartózkodása alatt érintette volna az üvegeket, úgy ujjnyomait a por már régen belepte volna.

Az ujjnyomatok alapján Pálos tettessége kétségtelennek látszott és ennek alapján valószínűsíthető volt az is, hogy a sértettel való ismerkedés csupán ürügy volt arra, hogy Pálos az értéktárgyak rejtekhelyét kifürkészhesse. Borosné és Pálos vadházastársának részessége sem látszott már kétségesnek.

Fenti adatok alapján Pálost, vadházastársát, Erős Gertrúdot és Boros Istvánnét május 10-én őrizetbe vet-

tük és megkezdjük részletes kikérdezésüket. Nevezeteket egyidejűleg a csendőrségi összekötőtiszt úr útján, távbeszélőn jelentett adatok alapján prioráltattuk. Pálos és társai priuszuk megérkezéséig tagadtak. Amikor priuszukat az összekötő tiszt úr távbeszélőn közölte, mely szerint Pálos emlékezetem szerint 6 évi, vadházastársa 9 évi börtönt ült, Pálos vesztét érezve, elvesztette lába alól a talajt és nem csupán a Rendesné sérelmére elkövetett lopást, hanem ezen kívül még 7 betörést ismert be, melyeket egy kivételével Nagykanizsán követett el.

Özv. Rendesné sérelmére elkövetett lopásból származó bűnjelek a nagykanizsai erdőben egy akácfa tövéből kerültek elő, ahova azokat Pálos annakidején elásta.

A többi lopásból származó bűnjeleket, kivéve azokat, melyeket már értékesítettek, ezen lopás elkövetése előtt 3 héttel Pálos vadházastársa Horvátnádaljára szállította és azokat az ottani cigányok közreműködésével elrejtette.

A bűnjelek nagyobb részben megkerültek. A kikérdezés során Borosné és Pálos vadházastársának részessége beigazolást nyert. Borosné mint bűnsegéd működött közre azért, hogy Gelsén kikutatta azt az egyént, kinek pénze van és azt a már említett ürügy segítségével összehozta Pálossal, hogy Pálos az értéktárgyak rejtekhelyét ottartózkodása alatt felderíthesse és a helyszínt megismerje.

Pálos vadházastársa a fentírt időben elutazott, de magával vitte az előző betörések során vadházastársával közösen szerzett tárgyakat azért, hogyha a gyanú Pálosra irányulna, a kutatás során lopott tárgyak lakásukon ne találtassanak. Elutazásával azt is el akarta érni, hogy Pálos elhagyásával annak „nősülési szándékához” elfogadható indokot teremtsen.

Pálos a lopást az alábbiak szerint követte el:

Május 6-án fél 22 órakor felkelt az ágyból, felöl-

tözött és hogy távozását házigazdája észre ne vegye, szobájából az ablakon át távozott. Gelsére éjfél után érkezett meg. Sértett házánál kb. 5 percnyi időn át figyelt, azután az ablak vasrácsát a korhadtt ablakpárkányból kiemelte és a nyitott ablakon át az üvegek eltávolítása után bemászott a szobába.

Ott először az ágyban, majd utána a tengerivel telt zsákban kutatott, ahol a pénzt és ékszereket meg is találta. A tárgyakat magához véve kimászott az ablakon és visszament Nagykanizsára, ahová reggel 4 órakor érkezett meg. Szobájába ismét az ablakon keresztül ment be. Útközben a pénzt és ékszereket, az érintett nagykanizsai erdőben egy akácfa tövében elásta.

*

Ez a nyomozás a tanulságok sorozatát nyújtja. A legkézenfekvőbb, kínálkozó nyomhoz való ragaszkodás kényelmes, de nem mindig a valódi út. Ezt a pajtához vezető lápnymocsapás bizonyítja. Láthattuk, hogy a látszat csal, a véletlen sokszor a gyanúokok egész sorozatát szolgáltatja ártatlan emberek ellen. Kakas volt az egyedüli ember, kiről bizonyítani lehetett, hogy az értékek rejtekhelyét ismerte, csizmás lábnyomai a helyszíntől a pajtáig vezettek, gazdag ember sem lehetett, mert pénzt kért kölcsön. És mégsem ő volt a tettes. Nagyon sok nyomozás azon bukik meg, hogy csak a tolakodóan kínálkozó megoldást vesszük figyelembe, erre összpontosítjuk a gondolatokat és munkát, a többi lehetőségekre pedig nem is gondolunk. Másszóval a fától nem látjuk az erdőt.

Ennek a betörésnek az elkövetésénél a tettes 6 és félóra leforgása alatt, lakásából óvatosan kilopakodott az ablakon, 18 kilométeres utat tett meg gyalog, végrehajtotta a betörést, visszatérőben újból 18 kilométert gyalogolt, rejtekhelyet keresett a bűnjeleknek, azokat elásta és az ablakon keresztül ismét be-

osont otthonába. Ha ebből a 6 és félórából másfélórát számítunk a nem meneteléssel töltött időre (ki- és bemászás, figyelés, betörés elkövetése, rejtekhely keresése, bűnjel elásása) úgy a 36 kilométer távolságot a tettes 5 óra alatt tette meg gyalog, ami 7,2 kilométeres, tekintélyes óránkénti teljesítménynek felel meg. Ez, továbbá tettesnek az a csalapintasága, hogy este lefeküdt és később újból felkelve az ablakon át indult a cselekmény elkövetésére, tanulságok, melyeket alibik vizsgálatánál hasznosíthatunk.

A tettesre a nyomozó csendőr minden ügyessége dacára sem sikerült volna a betörést rábizonyítani, ha nem sikerült az ujjnyomokat felfedezni és rögzíteni. Ez rámutat az ujjnyomok, mint bizonyító eszközök fontosságára. Ha vizsgáljuk, hogy a helyszínelők miként jutottak az ujjnyomokhoz, azt látjuk, hogy az eredményt egy sokat hangoztatott kriminalisztikai szabálynak köszönheték, annak ugyanis, hogy a helyszínen elsősorban mindenkor az eredeti helyszíni állapot rekonstruálására kell törekedni.

Végül említést kell tenni a gyanúba vett egyének prioritálásának fontosságáról és hasznosságáról. A csendőr a tagadó gyanúsítottal szemben fölénybe kerül, ha multját ráolvashatja.

ÜZLETBETÖRÉSEK KIDERÍTÉSE.

Beküldte: *Porpácz* Gyula tiszthelyettes.

(1935.)

I.

Nagyatádon 1930 december 18-tól 1931 április 6-ig hét üzletbetörés történt. Az üzletekből pénzt, szeszesitalokat és egyéb kézműárut loptak el.

A tettes az üzlethelyiségekbe éjjel 22 és 24 óra között ajtónyitás útján hatolt be. Álkulcsait ügyesen használta. A helyszínen tárgyi bizonyítékokat egy esetben sem hagyott vissza. Az ellopott tárgyak, az elkövetés helyének és idejének, valamint a végrehajtás módjának feltűnő hasonlatossága egy tettesre utalt.

Az őrsemély esetben önállóan, három esetben pedig a nyomozó alosztály egyenruhás nyomozóival karöltve teljesítette a nyomozást. A nyomozás minden esetben eredménytelenül végződött, bár a nyomozást vezető és az abban közreműködők alapos és részletes munkát végeztek.

Az őrsparancsnok az 5-ik betöréses lopás eredménytelen nyomozása után sűrítette az éjjeli szolgálatokat és ezzel kapcsolatosan gyakori lest tartott, mert feltételezte, hogy a betörések ismétlődni fognak. A megelőző szolgálatba bevonta a községi hajdúkat, az ott állomásozó lovas próbacsendőröket és a cserkészeket is. De a betörések a fokozottabb szolgálat mellett is megismétlődtek.

A sűrűn előforduló üzletbetörések nyugtalanították a község lakosságát. Az eredménytelen nyomozások csökkentették az őrssel szemben táplált bizalmat s egyben az ismeretlen tettest is felbátorították.

A nyomozó alosztály parancsnoka a beérkező je-

lentésekből látva a nagyatádi viszonyokat, 1931 április 18-án elhatározta, hogy a tettes felderítésére 1931 április 18-án polgáriruhás nyomozót rendel ki. Választása rám esett. Parancsa a következő volt: Lehallgatásokkal, megfigyelésekkel és az ottani gyanús és rovott egyénekkel való érintkezés felvételével derítsek fényt a betörések tettesére.

Nagyatádra másnap 9 órakor érkeztem meg. A vasútállomástól a község felé menet két férfi haladt előttem. Beszélgettek. Olyan távolságban követtem őket, hogy beszélgetésüket megérthessem.

Egyikük társától a nagyatádi ujságok felől érdeklődött. Társa ujságként mást mit is közölhetett volna, mint a sorozatos betöréseket, majd megjegyezte, hogy „a csendőrök tehetetlenek”. Ez a szó vérig sértett, erőt is merítettem belőle.

Embereim letértek egy mellékutcába, én pedig lehaltam fejjel, gondolkozva haladtam az őrszlaktanya felé. Útközben elhatároztam, hogy a délután folyamán egyes vendéglőkben megjelenek s amennyiben alkalom adódik, ismeretséget kötök az ottlevőkkel.

Az őrsemélyre érve, csak a napost találtam otthon, a szakasz- és őrsparancsnok, valamint a többi csendőrök szolgálatban voltak. Bevonulásuk csak a délutáni órákban volt várható. A napos, Németh törzsőrsemély jelentette, hogy az éj folyamán újabb betörést kíséreltek meg. Ez meglepett, de jelentőségét nyomban felismertem. Ugyanis úgy vélekedtem, hogy az embereket az újabb betörés közlékenyebbé teszi. Nem tévedtem.

A délután folyamán elmentem egy kevésbé jó hírű vendéglőbe. Az ivószobában öt legényt találtam, akik közül négyen kártyáztak, az ötödik pedig kibicelt. A közvetlen szomszédos asztalnál foglaltam helyet és látszólag érdeklődést tanúsítottam a kártyajátékuk iránt, így most már egy kibic helyett kettő is volt. Ekkor csendőrfőnök haladt el az ivószoba

előtt, a járdán. Ennek láttára kibictársam, akit a többiek Ferkónak becéztek, megjegyezte, hogy „most megint őket fogják zavarni”. Ferkó társait pillanatnyilag csak a kártyajáték érdekelte és így a tárgyhöz csupán egy-két szót szóltak. Ez is elégséges volt ahhoz, hogy Ferkó megtegye a következő megjegyzést: „Én gondolom, ki a tettes”. A beszélgetés ezzel, sajnos, abbamaradt. Elhatároztam, hogy Ferkóval felveszem az érintkezést, de ezt nem a kocsmában akartam megvalósítani. Úgy tettem, mintha sürgős dolgom lenne és eltávoztam a vendéglőből.

A vendéglőből az őrre mentem, ahol Németh törzsőrmestertől megtudtam, hogy a kérdéses Ferkó Mák Ferenc munkanélküli iparossegéd. Ferkó személyazonosságának megállapítása után most már csak azt kellett eldöntennem, hogy Ferkó nem részes-e a betörésekben. Ebbeli puhatolásomnak az volt az eredménye, hogy Ferkó tettességét vagy részességét el kell ejteni. Így volt ez jó.

A továbbiakban elhatároztam, hogy Ferkót felkeresem másnap a lakásán és elhangzott kijelentése alapján igyekszem tőle a tettes személyére vonatkozólag bővebbet megtudni.

Vasárnap reggel lévén, Ferkót ágyban találtam. Nyomban felismert, mint kibictársát és szinte látszott, hogy sejti jövetelem célját. A hosszú út helyett a rövidebbet választottam. Rövid beszélgetés után közöltem vele, hogy miért jöttem és mit akarok tőle. Ferkó először kissé tartózkodó volt, de mikor bizalmát sikerült megnyernem, közlékenyebb lett és a tettest Veres József ottani lakos jómódú és közmegebecsülésben álló iparosmester egyetlen fiának személyében megnevezte.

Feltett kérdéseimre a következőket adta elő:

Veres több ízben felkérte őt, hogy a betörésekben mint őrtálló segítse, ő azonban Veres kérelmét minden esetben visszautasította. Pár nappal ezelőtt Veres felkereste lakásán és tudtára adta, hogy legkö-

zelebb Horgos Péter ottani lakos rőföskereskedő magánlakásába fog betörni, csak azt várja, hogy a kereskedő vásárra induljon.

Mivel további teendőim egyéb megállapításoktól függtek, aznap 10 órára a község északi bejáratánál találkozást beszéltem meg Ferkóval.

Ferkó közlései alapján elhatároztam, hogy Verest, ha csak lehetséges, betörésen tettenérve fogom el.

Tekintve, hogy a következő nap hétfő volt, nem tartottam kizártnak, hogy Horgos vásárra indul. Ezt feltűnés nélkül óhajtottam megállapítani, ezért Németh törzsőrmestert kellő ürüggyel Horgoshoz küldtem. A válasz az volt, hogy Horgos nem szándékozik vásárra menni.

Nem maradt más hátra, mint Horgost a tettes személyének említése nélkül belevonni tervembe. Így is történt. 9 órakor megjelentem lakásán és közöltem vele, hogy a lakásába be akarnak törni. A tettesek csak arra várnak, hogy vásárra távozzon. Ezután felkértem, hogy aznap este a szokásos előkészületek megtétele után, a szokott időben, mintha vásárra menne, induljon el nejével együtt a legközelebbi községbe és ott rokonánál háljon meg, helyiségeit pedig a tettes elfogása céljából éjjelre engedje át a csendőrségnek.

Horgos beleegyezett és rendelkezéseimet teljesítette. Délután 15 óra tájban kocsit rendelt a lakása elé és az est beálltáig a vásárra viendő edényeket ládába csomagolva, felrakta.

10 órakor a megbeszélthelyen találkoztam Ferkóval, akivel tervemet közöltem és tudtára adtam, hogy Horgos az estéli órákban kocsin vásárra indul. Felkértem, hogy 16 óra tájban Veressel sétáljon el a Horgos lakásával szemben levő járdán és amikor látja, hogy Horgos az áruit a kocsira rakja, hívja fel erre Veres figyelmét. Veres válaszát jegyezze meg és azt délután 17 órakor ugyanitt velem közölje.

Ferkó a kitűzött időben megjelenve, közölte velem, hogy Horgos vásárra való előkészületei Veresben örömet váltottak ki, a készülődés láttára kijelentette, hogy az éj folyamán, ha az asszony is elmegy a férjével, a szándékolt betörést végrehajtja. Horgos 23 órakor szándékozott a lakásáról elindulni.

Terveimet a szakasz- és őrsparancsnokkal csak este közöltem, az előbbi felkérve, hogy az éjszaka járőröket ne küldjön ki.

Németh törzsőrmesterrel 23 óra tájban, kellő óvatossággal betartása mellett Horgos lakására mentem. Horgos az indulásra már készen állott. Átadta lakása kulcsait, megmutatta szobáit, majd nejével együtt kocsin elindult a szomszéd községbe.

Horgos udvarát épületek határolták. A bejutás a kapun álkulccsal és a faházon át volt lehetséges. Lakása előszobából, hálóból és egy nappali szobából állott. Az udvarra a hálószobának egy, a nappalinak két ablaka nézett. A helyiségek lezárása után a nappali szobában, a fal mellett álló szekrények mögött helyezkedtünk el úgy, hogy a szekrények mögé egy-egy széket tettünk és azokra leülve, vártuk a fejleményeket.

Mindkettőnkél villamos zseblámpa volt. A megállapodás szerint a tettest a zseblámpám meggyújtása pillanatában kellett meglepni.

Éjfél után 10 perccel az udvarban ugrás zöreje hallatszott. Kb. 5 percnyi idő elteltével a nappali és hálószoba ablakain Veres bekopogtatott. Természetesen nem kapott választ. Egy kis szünet után a háló- és a nappali ablakain gyufával bevilágítva szemlélte a szobát. Mi pedig lélekzetviasszafojtva vártunk.

Mikor Veres meggyőződött, hogy a szobában senki sem tartózkodik, a hálószoba külső és belső ablakszárnyainak középső üvegtábláját bezúzta. Utána 2—3 percnyi szünet következett. A szünet után az ablakon keletkezett résen benyúlva, kinyitotta az ablakszárnyakat és bemászott a hálószobába. Az ágyban és

az éjjeliszekrényekben pénz után kutatott, de mivel nem talált, átjött a másik szobába, ahol elfogtuk.

Ez olyan váratlanul érte, hogy még a helyszínen beismerte a Nagyatádon történt összes betöréseket. Kijelentette, hogy ilyen mozzanatot csak moziban látott.

A betörésekkel kapcsolatos bűnjelek legnagyobb része megkerült.

Mivel a jelenlétünkben létrejött helyszín is érdekelt, azt is megtekintettük. Legnagyobb meglepetésünkre a kitört üvegdarabokból egyet sem találtunk az ablak párkányán és annak közelében. Veres erre vonatkozólag a következőket adta elő:

Az előbbi betörések nyomozásánál hallotta, hogy a csendőrök ujjlenyomatokat is kerestek. Mivel attól tartott, hogy a kitört üvegdarabokon ujjnyomai visszamaradnak, azokat a sértett udvarában levő nyitott kútba dobta.

Elfogatásakor úgy viselkedett, mintha valami hős-tettet hajtott volna végre és olyan magatartást tanúsított, mint aki sok évet töltött már börtönben. Pedig csak 19 éves serdülő ifjú volt, de betöréseit úgy hajtotta végre, mintha már 20 éve csinálná.

Igyekeztem Veres lelkületét megismerni és főleg megtudni azt, hogy a cselekmények elkövetésére mi indította. A következőket tudtam meg:

Veres egy távolabbi községbeli nővel ismerkedett meg. A nő bizony nem tartozott az erkölcsös nők sorába. Verestől állandóan pénzt kért. Szülei mindaddig, amíg nőismerőséről tudomást nem szereztek, anyagiilag támogatták. Amidőn megtudták, hogy mi célból kell neki a pénz, a támogatást részben megvonták. Veres, ki nem tudott szabadulni a nőtől, azon töpregett, hogy valami módot találjon a pénzszerzésre. Ekkor eszébe jutottak a ponyva-detektívregények. Ezeket az ismereteit felhasználva, megkezdte a sorozatos betörések végrehajtását.

Egy ízben annyira ment a vakmerőségben, hogy az

egyik üzletbetörés után, ahonnan szivarokat is lopott, a lest tartó községi hajdút szivarral kínálta meg. A hajdú mit sem sejtve, elfogadta a szivart.

E nyomozással Veres 7 esetén kívül más személyében további 2 lopás és 7 csalási eset is kiderült. Utóbbiak nyomozásában az őr s többi beosztottjai is tevékenyen közreműködtek.

*

A fenti eset jó példa arra, hogy egyes bűnügyek felderítésénél mennyire nélkülözhetetlen a polgári-ruhás nyomozó. Az egyenruhás járőrök többhavi munkája eredménytelen maradt, míg az ügyesen fellépő és eljáró polgáriruhás nyomozó 48 óra alatt fényt derített a betörés-sorozatra.

Arra is rámutat ez az eset, hogy a tettes néha olyanok sorából kerül ki, akikre a nyomozás során még gondolni sem mert senki. Ez utóbbi tény a legvalószínűbb magyarázata az előzőleg lezajlott nyomozások sikertelenségének. Ki gondolt volna a vagyonos iparos siheder fiára?

Jellemző a ponyva-detektívregények és úgynevezett bűnügyi filmek — különösen az ifjúságra gyakorolt — mételyező hatása. A fiatal Veres a gondolatot, szaktudást és arcátlanságot, szóval mindent belőlük merített.

BESZÉLŐ HELYSZIN.

II.

1934 április 29-én 9 órakor az igali szolgabírói hivatal irodafőtisztje az őröt távbeszélőn arról értesítette, hogy aznap virradóra ismeretlen tettes az íróasztala fiókját felfeszítette és 19 pengőt ellopott belőle.

Mohácsi tiszthelyettes őrsparancsnok a feljelentés vétele után a helyszínre ment és ott elsőnek a bűncselekmény felfedezőjét, az irodafőtisztet, utána az irodaszolgát kérdezte ki.

Az irodafőtiszt Mohácsi tiszthelyettes feltett kérdéseire a következőket adta elő:

Vasárnapra való tekintettel csak fél 9 órakor ment a hivatalába. Postabontás után íróasztala fiókjában egy postautalványt szándékozott elhelyezni. E célból az íróasztal fiókját kulcsával ki akarta nyitni, de a reteszt többszöri kísérletezés dacára sem tudta a zárba helyezett kulccsal elfordítani. Rosszat sejtve, szolt hivatali társának, akinek a jelenlétében egy erős rántással kihúzta a fiókot. Ekkor meglepődve észlelte, hogy a fiókból 19 pengő hivatalos pénz hiányzik. Az irodafőtiszt előadta még azt is, hogy hónap végén az íróasztal fiókjában rendszerint 4—500 pengő szokott lenni, de most szerencsére 3 nappal ezelőtt 500 pengőt a páncélszekrényben helyezett el.

Az irodaszolga kikérdezése során előadta, hogy a hivatalban ő jelent meg elsőnek s az előszoba ajtaját zárva találta. Az ajtót kulcsával nyitotta ki. A hivatali helyiségben a rendestől eltérő változást nem észlelt. Az ablakokat zárva találta.

Mohácsi tiszthelyettes a kikérdezések után a belső és külső helyszínt tekintette meg és az ott észlelt elváltozásokat és nyomokat biztosítva, az őrre távozott.

Az őrsről az esetet a nyomozó alosztályparancsnokságnak távbeszélőn bejelentette és támogatását kérte. A nyomozó alosztály járőrének megérkezéséig helyben több irányban nyomozott.

Az őrs támogatására az alosztályparancsnokság engem és Nagy Lajos törzsőrmester helyszínelőt rendelt ki.

A helyszínére 30-án reggel megérkezve, az őrs járőrével helyszínelést foganatosítottunk, amelynek eredménye a következő volt.

A szolgabírói hivatal utcára nyíló ajtajának zárja sértetlen volt, abban karcolási nyomok nem voltak észlelhetők. A hivatal előszobájából a kapualjba nyíló kétszárnyas ajtó zárjában, melyet a bűncselekmény felfedezésekor zárva találtak, 4 különböző irányt mutató, jól kivehető karcolási nyom volt látható, melyek álkulcstól eredtek. Az irodatiszt íróasztalfiókjának felső felületén négy, 1,5 cm széles téglalakú benyomat volt látható, amely feszítővastól eredt. Az asztal fedőlapjának alsó oldalán, a fiók felett, a fiók szélétől 9,5 cm távolságra a feszítőeszköz benyomatát szintén jól ki lehetett venni.

A fiókban állapotváltozás alig volt. Az íróasztal többi fiókjai és a hivatali helyiségben elhelyezett íróasztalok fiókjai érintetlenek voltak.

A hivatalhoz tartozó, drótkerítéssel határolt konyhakert délnyugati sarkában, továbbá attól kb 20 m távolságban, a kerítés mellett a kerti útig és onnan vissza a kerítés sarkáig lábnyomcsapás volt a puha talajban. E nyomok a kerti úton a talaj keménysége miatt megszűntek.

A lábnyomcsapás hegyes cipőtől eredt, amelyet leírás, lemérés és lerajzolás útján rögzítettünk.

A tettes ama ténykedéséből, hogy csupán az illető irodatiszt fiókját, vagyis azt az asztalfiókot törte fel, amelyben pénzt szoktak tartani és azt olyan időben tette, amikor abban rendszerint nagyobb összeget

tartanak, arra lehetett következtetni, hogy a tettes helyi ismeretekkel rendelkező egyén volt.

A feltevés helyességét igazolta az is, hogy a tettesnek, mielőtt még a sértett íróasztalához juthatott, másik két irodán kellett áthaladnia, ahol az íróasztalok fiókját érintetlenül hagyta. Helyi ismerettel nem rendelkező egyén először az útjában eső irodahelyiségben levő íróasztal fiókjaiba legalább is betekintett volna és csak úgy ment volna tovább a többi helyiségekbe.

A tettes amaz eljárásából, hogy távozása után a kapualjba nyíló ajtót bezárta, megállapítható volt, hogy ezzel a cselekmény felfedezését egy későbbi időpontra szándékozott eltolni. Ebből viszont valószínűsíteni lehetett, hogy a tettes menekülését fedezte, mert az ajtó bezárása következtében a bűncselekményt 2¹/₂ órával később fedezték fel. Ez a körülmény arra mutatott, hogy a tettes nem lakik helyben és ezért igyekszik magának egérutat biztosítani.

E következtetések alapján a gyanú Szász János, volt igali lakosra terelődött, aki azelőtt díjnokként volt a szolgabírói hivatalban alkalmazva, de 1933 tavaszán különböző szabálytalanságai miatt elbocsájtották.

Szász egy ideig Kaposváron tartózkodott, ahol ismeretséget kötött Darvas Józsefnél, egy különváltan élő asszonnyal. Szász Darvasnéval együtt 1934 április 1-én Budapestre költözött.

A nyomozás során nem sikerült megállapítani, hogy a bűncselekmény elkövetése idejében Igalban vagy a környékén tartózkodott-e. Budapesti lakáscíme is ismeretlen volt.

Felkutatása és kikérdezése végett az őrs egyik tagjával Budapestre utaztam. Az összekötőtiszt úr irodájába 20 órakor érkeztem meg, ahol Szocsánszky őrmestert találtam, akivel közöltem jövetelem célját. Szocsánszky őrmester készséggel állt rendelkezésemre és 15 percen belül megállapította, hogy Darvas Józsefné

Óbudán egy vendéglőben van felírói alkalmazásban. Szász János adatai a bejelentő hivatalban nem fordultak elő.

Fentiek megállapítása után elhatároztam, hogy még az est folyamán felkeresem Darvasnét és Szász tartózkodási helyére vonatkozólag kikérdezem.

A mellém rendelt detektívvél, aki a nyomozásban odaadón támogatott, még aznap este felkerestem Darvasnét alkalmazási helyén és kikérdezés alá vontam. A kikérdezés kezdetén Darvasnét a távbeszélőhöz kérték. Mivel olyan sejtelveim voltak, hogy a felhívó Szász lehet, magam mentem a távbeszélő-készülékhez és azon mint Varga pincér jelentkeztem. Nem tévedtem, a felhívó tényleg Szász volt, aki mint Darvasné férje mutatkozott be és arra kért, hogy feleségét küldjem a távbeszélő-készülékhez, mert beszélni óhajtana vele. Pillanatok alatt átgondolva a helyzetet, válaszképpen nyomban közöltem vele, hogy felesége kb. félórával előbb hirtelen összeesett, most is fekszik. Közlésemre Szász csak annyit mondott, hogy azonnal villamosra ül és jön.

Szász kb. 25 perc múlva tényleg meg is érkezett, de beteg felesége helyett természetesen ép, egészséges asszonyt talált társaságunkban.

Darvasné kikérdezését félbeszakítva, Szász kikérdezéséhez fogtam. Szász és Darvasné előadása között főleg az alibire vonatkozólag mutatkoztak eltérések. Szásznál a motozás során 15 pengőt találtam, amelynek az eredetéről határozott felvilágosítást nem tudott adni. A bűncselekmény elkövetésének napjára és az azt megelőző napra alibiigazolása, bár azt részben előkészítette, nem sikerült. Amikor már látta, hogy tagadásával célt nem ér el, megtört, a bűncselekmény elkövetését beismerte és előadta, hogy mivel pénze elfogyott, április 15-én elhatározta, hogy a hó végén elutazik Igalba és ott a szolgabírói hivatalba betörve, az irodatiszt asztalfiókjában levő pénzt ellopja.

Elhatározásához híven április 28-án a déli vonattal Siófokon át Nagytoldi pusztá—Andocs vasútállomásig utazott, onnan gyalog Igalba ment, ahova az éjjeli órákban érkezett meg. A község érintése nélkül megközelítette a szolgabírói hivatalt, a konyhakert-kerítésen át bemászott a kertbe, majd onnan az udvarba ment. A magával hozott álkulccsal kinyitotta a hivatali helyiségek folyosójának ajtaját és a nyitott irodahelyiségeken keresztül az irodatiszt irodájába ment. Ott a zárt asztalfiókot a magával hozott feszítővasal felfeszítette és az ott talált 19 pengőt magához vette, majd a fiókot betolva, távozott. A folyosó ajtaját, hogy a cselekményt az irodaszolga ne fedezze fel és neki módja legyen elutazni, álkulccsal bezárta. Ezután a kerítésen át távozva Kaposvárra ment és onnan a reggeli vonattal Budapestre utazott.

A betörést abban a tudatban követte el, hogy nagyobb összeget fog a fiókban találni.

*

Nagymérvben megkönnyíti a nyomozás munkáját, ha a helyszín olyan adatokat nyújt, melyekből a tettes helyi ismereteire, a helyi viszonyokkal való tájékozottságára lehet következtetni, mert szűkíti azt a kört, amelyen belül a tettest keresni kell. Ezeket az adatokat megtalálni és helyesen értékelni a helyszínelő munka feladata.

A nyomozásnak Budapesten lefolytatott része arra az értékes támogatásra mutat rá, amelyben a nyomozó csendőrt a csendőrség összekötőtisztje és az ő révén a rendőrség is részesíti.

DOHÁNYTŐZSDÉBE TÖRTÉNT BETÖRÉS NYOMOZÁSA.

Beküldte: *Béndek Mihály* tiszthelyettes.

(1934.)

1932 december 15-én 22 órakor özv. Szende Jó-zsefné szili lakos, dohánykisárudás a szili örsön fel-jelentést tett ismeretlen tettesek ellen, hogy ugyanaz-nap háromnegyed 22 órakor dohánytőzsdéjét feltör-ték és eddig meg nem állapítható dohányneműjét el-lopták. A betörésről Cirok István szili lakostól érte-sült, ki a betörőket tettenérte, de azok elmenekültek.

A feljelentés után a rendelkezésemre álló létszám-mal azonnal nyomozószolgálatba vezényeltem maga-mat. A helyszínére egynegyed 23 órakor megérkez-tünk. A helyszíni szemlét a sötétség miatt másnapra kellett halasztanom, ezért a helyszínt éjjeli őrökkel virradatig felügyeltem. A tettenérő Cirok István, ki semmi használható adatot nem tudott szolgáltatni, mert csupán menekülő alakokat látott, számukat sem tudta, a tettesek menekülési irányát a kutyák ugatá-sából következtetve, megfigyelte, ezért azok felkuta-tására indultam, ez azonban eredményre nem veze-tett. Az esetet távbeszélőn a nyomozó alosztály-parancsnokságnak bejelentettem és a helyszínelő kiszál-lását kértem. A nyomozó alosztályparancsnokság Nagy Lajos törzsőrmester helyszínelőt vezényelte ki. A helyszíni szemlét a kiküldött helyszínelővel egyetem-ben december 16-án megejtettem. A helyszínen a trafikbódé falán csüngő lámpaüvegen két jól hasz-nálható ujjnyomot találtunk, melyeket a helyszínelő rögzített. Ezeket, valamint a sértett és leánya ujj-nyomait felküldtük az Országos Bűnügyi Nyilván-tartó Hivatalba, mely később megállapította, hogy a

rögzített ujjnyomok sértett Margit nevű leányától származtak.

A dohánytőzsde kis, fülkeszerű helyiség volt, mely a zárt épületsoron kívül, egyedül állt. Az ajtó déli irányba nyílt. Az ajtó a záron kívül lakattal el-látott keresztvassal volt rögzítve. A lakat és kereszt-vas lefeszítése és az ajtózár hamis kulccsal való ki-nyitása után a tettesek a dohánytőzsdébe hatoltak. Ott mindent feldúltak és 2 pengőnyi 1 és 2 filléres váltó-pénzt és kb. 90 P értékű különböző dohányneműt loptak el.

A tettesek menekülési irányában a szántóföldön 16-án reggel az ellopott dohányneműeknek egy része egy zsákban megkerült. A tettesek a szántóföldeken lábnyomokat is hagytak hátra, de miután a szántóföld omlós volt, így a nyomok azonosításra nem voltak alkalmasak. Annyit határozottan meg lehetett állapí-tani a nyomokból, hogy a tettesek hárman voltak. A nyomcsapásokat kb. 500 méter távolságra lehetett követni, hol a nyomok a köves útra vezettek és el-tűntek. A betörők mehettek jobbra és balra is. Mind-két feltevésből kiindulva, tovább kutattunk. Ennek so-rán egy, a helyszínétől 4 km távolságra lévő mezei dülőúton ismét rábukkantam a három lábnyom-csapásra. Ezek azonban Szil felé vezettek. A talált láb-nyomok közül egyet sikerült rögzíteni, melyen jelleg-zetes sajátossági pontokat találtam: 7 darab szív- és négyszögletes alakú talpvédőt.

A lábnyomokra a Szil sopronnémeti vasútállomás közelében akadtunk, ezért érdeklődtem az ott dolgozó vasúti munkásoktól, kiktől megtudtam, hogy december 15-én a délutáni órákban láttak három ismeretlen egyént a lábnyomok megtalálási helye felé menni, kik több ízben megálltak és egymás között tanakodtak. Ezen egyénekről bővebb személyleírást is szereztem.

Az utóbb felfedezett nyomokból azt következtet-tem, hogy azokat a betörők a helyszín felé menet

hagyták vissza. Tekintettel, hogy mindkét helyen három ember nyomát találtuk és a munkások is három idegent láttak a lábnyom lelőhelye közelében, a tetteseket utóbbiak személyében tételeztem fel. A tettesek kilétére nézve kevés támpont állott rendelkezésünkre. Az a következtetés, hogy a tettesek nem helybeliek voltak, hanem idegenből jöttek és oda távoztak, a lábnyomokat és a vasúti munkások előadását tekintve, feltétlenül helytállónak látszott. Volt még egy valószínű, de kevésbé szilárd alapokon nyugvó következtetésem. Az volt ugyanis a benyomásom, hogy a betörők, vagy legalább is valamelyikük ismerős volt a helyi viszonyokkal. Így tudhatta, hogy a dohánytőzsdésnő árudájától távol lakik, továbbá azt, hogy a menekülésre melyik a legbiztosabb út. A betörők ugyanis a menekülésre — dacára annak, hogy az lehetséges lett volna — nem a legrövidebb utat választották, hanem egy egyedülálló özvegyasszony udvarán keresztül oldottak kereket.

A tettesek kézrekerítésére megkerestem a szomszédos őrsöket és az esetet a Nyomozati Értesítőben való közzététel végett bejelentettem a budapesti 1. nyomozó alosztálynak.

A siker reményét nem adtam fel, a nyomozást a rendelkezéseimre álló adatokhoz mérten tovább folytattam. A Nyomozati Értesítőt is figyelemmel olvastam.

A Nyomozati Értesítő 1932 december 27-én megjelent 292. számában olvastam azután, hogy a mosonszentjánosi őrs „Elfogandók” címszó alatt, Marton Mihály szili születésű és illetőségű egyént nyomoztatja betöréses lopásért, melyet két másik társával hajtott végre. Azonnal kapcsolatba hoztam ezt az esetet az én trafikbetörésemmel. Itt is hárman voltak a tettesek, kik részéről — valószínűségkövetkezéssel — helyi ismeretekre gyanakodtam. Marton Mihály rendelkezett ilyen ismeretekkel. Martont egyébként ismertem. Különböző bűncselekmények miatt már többször volt

büntetve és az őrsön szokásos büntettesként volt nyilvántartva. A Nyomozati Értesítőben szereplő tettestársai közül 1933 február havában sikerült kézrekeríteni Turmann Ferencet, aki a cselekmény elkövetését be is ismerte és annak végrehajtását a következőkben adta elő:

Marton Mihállyal és Fehér Jánossal a győri fogházban ismerkedett meg, hol a fogházbüntetésüket töltötték. Ott közösen elhatározták, hogy a fogházból való kiszabadulásuk után ismét bűncselekményeket fognak elkövetni.

1932 december havában a fogházból mindhárman kiszabadultak és Mosonban telepedtek le, Fehér lakásán. Innen előre megbeszélt tervvel elindultak a mosonszentjánosi őrskörletbe, hol egy hentesüzletbe betörték és különböző hentesárut loptak el. A lopott hentesáru elfogyasztása után Marton indítványára december 15-én elindultak Szil felé. Csak a dűlőutakat használták, nehogy Martont felismerjék. Így jutottak el a községbe. Ott addig vártak, míg a közlekedés megszűnt. 22 óra tájban sértett dohánytőzsdéjéhez értek és miután az utca teljesen elhagyott volt, azonnal hozzáfogtak a dohánytőzsde feltöréséhez. A betörést ő hajtotta végre, mert mesterségénél fogva jól ért a záruk felnyitásához. A dohánytőzsde keresztvasát lefeszítette, a kulccsal zárt ajtót hamis kulcs segítségével kinyitotta, azután a dohánytőzsdébe bement. Ott egy zsákot fogott és sértett által bementett mennyiségű dohányneműt abba belerakta és a váltópénzt összeszedte. Amíg a dohánytőzsdében tartózkodott, Marton az utcán állt őrt és figyelt, Fehér pedig a legközelebb álló ház kapubejáratánál vigyázott. Előre megállapodtak abban, hogy baj esetén az örök fütyjelzéssel figyelmeztetik. Marton fütyült, mire a már összeszedett zsákmánnyal együtt az özvegyasszony udvarán keresztül elmenekültek. Útközben az özvegyasszony kertjében a lopott dohánynemű egy részét magától eldobta, mert abban a

hiszemben volt, hogy üldözik és így a teher menekülésében gátolja. A megmaradt zsákmányon egyenlő részekben megosztottak.

A helyszínétől 4 km távolságra talált talpvédős cipőnyom az ő cipőjétől maradt vissza.

Turmannt elfogtam és az illetékes kir. ügyészségnek átadtam.

A másik két jómadár elfogása nem sikerült, mert cselekményük elkövetése után Ausztriába szöktek.

*

Ez az eset a Nyomozati Értesítő nagy jelentőségére és jól használhatóságára mutat rá. A Nyomozati Értesítő az az összekötő eszköz, mely a nyomozás sikere érdekében az őrsökön elszigetelten folytatott nyomozások között a szükséges kapcsolatot létesíti. Azzal, hogy az őrskörletben előfordult eseményt vagy nyomozást egyszerűen bejelentjük és azután várjuk, hogy a munkát más végezze el helyettünk, vagyis, hogy a sült galamb a szájunkba repüljön, nem lehet eredményt elérni. Elvégre is a Nyomozati Értesítő nem más, mint holt betű, melybe életet csupán az olvasó érdeklődése és tevékenysége vihet. A Nyomozati Értesítőt a jó csendőr gondolkodva, betűről-betűre lelkiismeretesen átolvassa és közben azon töri a fejét, hogy minek veheti hasznát és viszont mire vonatkozólag tud másoknak segítséget nyújtani. A Nyomozati Értesítő ilyen módon való felhasználása biztosítja azt a szoros, egymást kiegészítő együttműködést, mely a bűnözőkkel szemben való sikeres küzdelem elengedhetetlen feltételét képezi.

TEMLOMBETÖRÉS KIDERÍTÉSE.

Beküldte: *Madaras Elek* alhadnagy.

(1935.)

1935 január hó 25-én 5 órakor a jászapáti római katolikus templom harangozója az őrsön megjelent és bejelentette, hogy az éj folyamán a római katolikus templomba, az egyik ajtó betétlapjának kivágása után, ismeretlen tettesek behatoltak. Hogy mit loptak el a templomból, azt nem tudta megmondani, mert az ajtó megrongálását látva, be se ment a templomba, hanem egyenesen az őrsre sietett feljelentést tenni.

Az őrs legénységével fél 6 órakor a templomban helyszíni szemlét tartottam, mely alkalommal megállapítottam, hogy a tettesek az ajtón vágott lyukon behatoltak a templomba, ott a főoltárt kifeszítették, a szentségtartóból az úgynevezett lunulát (a szentségtartó holdalakú alkatrésze, mely az ostya befogadására szolgál) kivették, az áldozáshoz használatos ostyartartó-kehelyből 42 darab ostyát kivettek, de a kelyhet, mert nem volt arany, otthagyták. Felfeszítettek ezenkívül két mellékoltárt és hét perselyt. A perselyek ismeretlen tartalmát ellopták, továbbá az egyik mellékoltáron volt kegyeszerék értékesebb részeit letördelték és magukkal vitték. Egy perselyt a templom falából feszítettek ki és lopták el. Végül elvittek még két darab oltárterítőt is. Az egyház kára 200 pengőtt tett ki.

A tettesek a helyszínen bűnjelt nem hagytak hátra.

Az ügy nyomozásához a nyomozó-alosztálytól nyomozókat és helyszínelőket kértem, de ujjnyom vagy más jel, amiről a tettes kilétére lehetett volna következtetni, nem maradt a helyszínen.

A nyomozásnak a legnagyobb odaadással kezd-

tünk neki, annál is inkább, mert az eset felett a válásos lakosság nagyon fel volt háborodva. Kiindulópontul csupán a behatolás módja, illetve ennek nyomából a használt eszközökre való következtetés kínálkozott. A templomajtón való behatolás ugyanis úgy történt, hogy a tettes az ajtó egyik betétlapját négy-szögben először sűrűn megfúrta és azután a fúróval ejtett lyukak közti farészeket fűrészszel és valamilyen éles eszköz segítségével átvágva, a betétlapot kiemelte. A tettes megkísérelte a templomajtó zárját is kinyitni, de ez nem sikerült. A zárban két rozsdás vasdarabot találtunk.

Tervem az volt, hogy a községben az elkövetés-nél használt szerszámokat igyekszünk felkutatni és — ha ilyeneket valahol találunk — akkor a gazdájukkal fogunk behatóan foglalkozni. Ilyen szerszámokat leginkább mesterembereknél tétélezhattunk fel, ezért a járőrök sorrajárták őket, de ezúton nem sikerült eredményt elérni.

A zárban talált két rozsdás vasdarab ekkor figyelmet azokra az egyénekre terelte, akik ócskavas-kereskedéssel foglalkoznak, ezért a puhatolást ezekre is kiterjesztettem. Az egyik járőr eközben megjelent Borotvás Péter jászapáti lakosnál, ki a hetipiacon ócskavasat szokott árusítani. Az ócskavasak megtekintése céljából a járőr a Borotvás lakására ment. Borotvás ócskavaskészletét épülőfélben lévő házában egyik helyiségében tartotta. A nyomozó járőr a készlet közt vésőt, fúrót, lyukfűrész és kulcsokat keresett. Borotvás mutatott is a járőrnek egy feszítő vaskapcsot, egy fúrót és egy lyukfűrész azzal, hogy ezeket a szerszámokat január 25-én reggel a többi ócskavastól külön letéve találta, holott azok előző napon még a többi ócskavassal egy halomban heverték. Az a gyanúja, hogy azokat valaki el akarta lopni. Közben a templombetörésre terelődött a beszélgetés, mire Borotvás a járőrnek elmondta, hogy január 25-én éjjel, mikor a

templombetörés történt, álkulccsal az ő kamrájába is bementek és onnan két darab sonkát, két kilogramm kolbászt, pincéjének álkulccsal történt kinyitása után pedig a pincéből hat-hét liter bort elloptak, a borosüveget azonban az ócskavasas szobába visszavitték és otthagyták. A lopásról — amint mondta — azért nem tett az őrsön feljelentést, mert huzamosabb ideig toronyőr volt, honnan a mult nyáron azért bocsátották el, mert társával civakodott s így félt, hogy a templombetöréssel majd őt fogják gyanúsítani.

Borotvás elmondta még a járőrnek, hogy a bort az ősz folyamán sógorával, Tari Lajos géplakatossal helyezték a pincébe. Tari többször megfordult házában, sertésvágáskor is nála járt. A sonkák és a bor hollétéről csak Tari tudhatott. Véleménye szerint a templomba is Tari törhetett be azokkal a szerszámokkal, melyeket ő 25-én reggel az ócskavasaktól külön téve talált. Ezeket a szerszámokat Tari a cselekmény elkövetése után visszavihette, nehogy azokat nála találják meg, ha gyanúba kerülne.

Borotvás eme közlése után a járőr a kamrában és a pincében helyszíni szemlét tartott, mely alkalommal a kamrában 23 darabból álló kulcsosomót, továbbá a pince földjén két darab nagy rozsdás kulcsot talált. Borotvás nem tudott felvilágosítást adni, hogy a kulcsok mikor és hogyan kerültek a kamrába, illetve a pincébe, csak annyit tudott, hogy azokat valaki az ócskavasak között lévő többi szerszámai közül vette el.

Borotvás adatai alapján a gyanú Tarira terelődött, ezért ennek tisztázása érdekében megindítottuk a nyomozást. A Tarinál megtartott házkutatás során olyan bűnjelet, mely a templombetörésből, vagy a Borotvás sérelmére elkövetett lopásból származott volna, nem sikerült találni. Tari neje és anyósa bebizonyították, hogy 24-éről 25-ére virradó éjjel Tari nem volt sehol, hanem otthon aludt. A hozzátartozók alibiigazolását természetesen fenntartással fogadtuk és a házkutatás

eredménytelensége dacára sem ejtettük el Tari ellen gyanúkat, hanem tovább nyomoztunk.

A nyomozás során megállapítást nyert, hogy Tari a betörést követő második napon három helyen 160 darab kétfilléssel fizetett. Az egyik kereskedő, ahol 70 darab kétfilléssel fizetett, még meg is jegyezte, hogy „talán az utcasarkon állott és ott gyűjtötte össze ezt a sok aprópénzt?“, mire Tari a kereskedőnek azt mondta, hogy a község részére lakatosmunkát végzett és onnan kapta a kétfilléreseket.

Tari a kétfilléresek holszerzését nem tudta igazolni. A Borotvás sérelmére elkövetett betörést tagadta, ellenben nagy örömünkre beismerte, hogy a templombetörést ő követte el négy társával. A betörésnél használt szerszámokat Borotvás lakásáról, az ócskavasak közül ő lopta ki oly módon, hogy a kapu tetején bemászott. A templomból ellopott kegszereket értékesítés végett egy hevesi illetőségű társa vitte el. A perselypénzekből az osztozkodásnál rá 9 pengő 60 fillér jutott, a kegszerek ellenértékeképpen pedig egyik társától 42 kilogramm lisztet kapott.

Állítólagos társainak felkutatása érdekében a környék községeibe járőröket küldtem, magam pedig az állítólagos hevesi társ után mentem, aki a kegszereket magával vitte, hogy a bűnjeleket és őt mielőbb kézrekerítsem. Hiába volt azonban minden fáradság, a társak közül egyetlenegy sem sikerült felkutatnom, még azt sem, akitől a lisztet kapta. Később Tari beismerését odamódosította, hogy a templombetörést egyedül követte el, csak a kegszereket adta át értékesítés végett egy előtte ismeretlen egyénnek, a perselypénzt pedig elköltötte.

A beismerés és a betörőszerszámok megvoltak ugyan, de midőn az esetet a nyomozókkal megbeszéljük, az eredményt mégsem láttuk teljesnek addig, amíg a legfontosabb bizonyítékok, a kegszerek nincsenek a kezünkben. Tari a Borotvás sérelmére elkövetett lo-

pást tagadta, viszont a súlyosabbik bűncselekményt, a templombetörést önként beismerte, pedig a bűnjelt sem tudtuk elébe tárni. Felmerült az a feltevés, hogy Tari igazat mond és a Borotvás-féle lopás tettesét más személyben kell keresnünk. Mivel azonban erre semmi támpontunk nem volt, újból Borotvást vettük alapos kikérdezés alá, hogy a tettes kilétére vonatkozólag tőle nyerhessünk valamelyes támpontot. A kikérdezéssel természetesen Borotvás családi és magánviszonyait is firtattuk. Megtudtuk, hogy Borotvásnak két fia van: ifj. Borotvás Péter és Borotvás Márton; Péter nevű fia már nő, Budapesten lakik, szabósegéd. Márton nevű fia 24 éves, nőtlen, cipészsegéd, ki január 5-én hazajött Jászapáti községbe és január 11-éig otthon tartózkodott. Ezen idő alatt 200 pengőt kért apjától nősilésre. Borotvás fiának csak 15 pengőt adott, mert több pénze nem volt. Előadta még Borotvás, hogy fia hét év óta nem tartózkodik lakásán, állítása szerint Budapesten vagy Nagykanizsán dolgozott, de közben katona is volt. Fia itthonléte alkalmával anyjának elbeszélte, hogy 1934. évben büntetve is volt. Midőn fia január 11-én eltávozott, anyja kérte, hogy legyen vallásos, mire a fiú a kapuban anyjától azzal búcsúzott, hogy minden jó családban kell egy rossznak is lenni. Azóta fiát nem látta. A sérelmére elkövetett lopással továbbra is Tarit gyanúsította.

Nekem más volt a véleményem. A Borotvás Mártonról hallottak felkeltették gyanúmat.

Borotvás Péter előadása után egy járőrt Márton nevű fia felkutatására küldtem ki azzal, hogy feltalálása esetén lakásán tartson házkutatást és minden esetben kísérje Jászapátiba. A járőr január 31-én 24 órakor Borotvás Mártont Budapesten, a lakásán — ahol egy kéjnővel közös háztartásban élt — feltalálta, ott házkutatást tartott és hiány nélkül megtalálta a templomból ellopott összes kegszereket, továbbá az atyjától ellopott egyik sonkát, valamint egy kéliteres csattos

üveget, mely szintén az atya pincéjéből származott. Amikor a járőr a tárgyakat megtalálta, Borotvás Márton a járőrvezetőtől azt kérdezte, hogy „örmester úr, bántottak-e már valakit ebből az ügyből kifolyólag? Ha igen, az ártatlan, mert a templomba én egyedül törtem be, és apámtól is egyedül loptam el a húsneműt és a bort. A betörőszerszámokat is az apám házából vittem a templomhoz és azzal törtem be“. A járőr Borotvás Mártont a bűnjelekkel együtt Jászapátiba kísérte, hol az a betörések elkövetését a helyszínen bemutatta. Az a persely, melyet a templom falából feszített ki, a Borotvásék kútjából került elő.

Borotvás Márton a betöréseket a következőképpen ismerte be:

1933. évben Budapesten egy nagyobb ruhaüzlet kifosztásában vett részt, mely miatt a budapesti kir. büntetőtörvényszék 10 havi börtönre ítélte. A börtönből 1935 január 1-én szabadult. Január 5-én szüleihez ment és atyjától 200 pengőt akart kicsikarni, de atya nem adott neki. Atyja lakásáról 11-én Budapestre ment, hol egy kéjnővel közös háztartásban élt és elhatározta, hogy azt feleségül veszi. Azon törte fejét, hogy mi módon tudna pénzt szerezni. Eszébe jutott, hogy a börtönben templombetörők is voltak, akiktől azt hallotta, hogy a templomban lévő ostyatartó-kehely, továbbá a szentsegtartóban lévő lunula aranyból van, valamint, hogy a hó végével egyes nagyobb helységek templomaiban a perselyek néha 300 pengőt is tartalmaznak. Ekkor elhatározta, hogy hazamegy és a templomot kifosztja.

Január 22-én indult el gyalog és 24-én este 21 órakor ért Jászapátiba. Ott a kapu tetején bement atya lakásába, ahol az ócskavasak közül egy régi gyalogsági szuronyt, egy vaskapcsot és egy fűrészmagához vett és azzal a templom kerítéséhez ment. Ott a két méter magas vaskapun bemászott a templomudvarra és a templom nyugati ajtajának zárját a szurony és a vaskapocs segítségével ki akarta feszíteni (ezek darabjai

törtek bele a zárba), de az hosszú kísérletezés után sem sikerült. Újból atya lakására szaladt és onnan egy fűrész hozott, mellyel az ajtó belső betétjét körülfürta, a fűrész és szurony segítségével a lyukak közét átvágta, a betétet kivette, az így keletkezett nyíláson bemászott a templomba s ott a lopást a már fent leírt módon végrehajtotta. A templomban 42 darab ostyát evett meg, részben azért, mert éhes volt, részben pedig azért, mert azt akarta, hogy Isten a bűnét megbocsássa. A lopott tárgyakkal 25-én 4 órakor a templomból atya lakására ment. Ott az épülőfélben lévő új ház egyik sarkában — mely napraforgószárral és zsákokkal van fedve — 25-én este 22 óráig meghúzódott. 25-én este lopta el atyjától a két sonkát, a kolbászt és a bort. Onnan 25-én 23 óra tájban Budapestre indult, hova 26-án érkezett meg. A templomperselyekben, bemondása szerint, 39 pengő volt, amelyért sajátmaga és vadházastársa részére ruhát és élelmet vásárolt. Jászapátiban történt tartózkodása alatt senkivel sem beszélt és senki sem látta.

Borotvás Márton annyira megrögzött bűnözővé vált, hogy atyjának, ki őt a járőr jelenlétében dorgálta, azt mondta: „Isten irgalmazzon magának, mert ha mégegyszer kiszabadulok, agyonütöm!“

Borotvás Mártont elfogtuk és február 4-én 9 órakor az összes bűnjelekkel együtt átadtuk a szolnoki kir. ügyészségnek. A szolnoki kir. törvényszék gyorsított eljárással még aznap egyévi börtönre ítélte.

Borotvás Márton a leghatározottabban tagadta, hogy a templombetörésnél társa lett volna. Megmaradt állítása mellett, hogy a betörést egyedül követte el. Tari Lajos a beismerését csak azután való nap vonta vissza, mikor a járőr Borotvás Mártont Jászapátiba hozta és elébetártuk, hogy ő nem lehet a tettes.

A Tari Lajos beismerő vallomása tehát megdőlt, mert Borotvás Márton kézrekerítése folytán tisztázódott, hogy neki sem a templombetöréshez, sem a Borot-

vás Péter sérelmére elkövetett betöréshez nincsen köze.

Azzal, hogy Tari Lajos, mint épelméjű ember, egy más által elkövetett súlyos bűncselekmény tettességét önként vállalta és azután beismerését visszavonta, nem értük be. Erre valami okának kellett lennie. Személyével behatóan foglalkoztunk, aminek eredményeképpen meg is találtuk az okot. Tarira öt más lopás büntetettét és négy sikkasztás büntetettét sikerült ráderíteni egy lopás büntetettéért pedig, hathavi börtönre volt jogerősen elítélve. Megállapítottuk, hogy Tari azért ismerte be a templombetörést, hogy a beismeréssel egyéb bűncselekményeit leplezze, gondolván, hogy bizonyítékok és tanúk hiányában a bíróság úgymint menti, de amíg a fogházban lesz, más bűncselekményeinek felfedezésétől és azok következményeitől megszabadul.

Valamikor a régiek a beismerést a bizonyítékok „királynőjének” tekintették és attól sem riadtak vissza, hogy azt a vádlottból a legválogatottabb kínzásokkal kicsikarják. Azóta már rájöttek, hogy a beismerés önmagában nem ér sokat. A Bünvádi Perrendtartás és Szolgálati Utasításunk is előírja, hogy beismerés esetén meg kell szerezni a bűnösség egyéb bizonyítékait is. Hogy ez mennyire szükséges, arra a leírt nyomozás jellemző. — Tari beismerését még közvetett bizonyíték is alátámasztotta: perselyfosztogatás történt, a perselyek rendszerint aprópénzt tartalmaznak. Tari egy helyen, közvetlenül a bűncselekmény elkövetése után, 70 darab kétfülléssel fizetett és a sok aprópénz holszerzését nem tudta igazolni. Ilyen viszonyok között erre a nyomozásra, Tari tettességét elfogadva, nagyon sok csendőr bizonyára pontot tett volna. Ez természetesen a Tari felmentését és a valódi tettes büntetlenül maradását eredményezte volna, sőt

az is valószínű, hogy Tari talán sohasem bűnhődött volna meg egyéb bűncselekményeiért.

A valótlán önvád elég gyakori eset, melyet az emberek a legkülönbözőbb okokból emelnek maguk ellen. Például vádolhatja valaki magát azért, hogy valamely szeretett személy büntetlenségét érje el, vagy vádolhatja magát valaki érdekből, amint az itt is történt stb.

MAGTÁRBETÖRÉS KIDERITÉSE.

Beküldte: *Horváth Lajos VI. tiszthelyettes.*

(1936.)

1928 november 11-én 8—9 óra közötti időben a toronyi őrsön megjelent Neuber Lipót bucsui lakos, földbirtokos ispánja és jelentette, hogy az újerdői majorban levő magtár cserepes tetőzetét ismeretlen tettesek november 9—11-ig kibontották és a magtár padlásáról nagyobb mennyiségű árpát elloptak. Az ispán közölte még, hogy a tettesek kocsival fordultak meg a helyszínen, mert a magtár melletti lóhereföldön kocsinyom látható. A nyom onnan az egyik dűlőútra vezet, az országút irányába.

A nyomozásra Bagoly András tiszthelyettes, akkori őrsparancsnok engem és Tóth József IV. őrmestert vezényelt ki.

Az eligazítás után járőrtársammal, aki akkor még fiatal csendőr volt, az őrs állomáshelyétől 5 km-re levő Bucsú községbe, majd onnan a 4 km-re levő majorba, a lopás helyszínére mentünk. Útközben utólért bennünket Neuber Lipót földbirtokos kocsival, akivel azután körülbelül 2 km utat a majorig együtt tettünk meg. A sértett útközben szintén úgy nyilatkozott, hogy a tettesek kocsival jártak a lopás színhelyén. Még mielőtt a majorba értünk volna, találkoztunk Tóth János ondói lakos, napszámossal, akit személyesen ismertem és megkérdeztem, mi célból járt a majorban. Tóth azt mondta, hogy egy Horgos nevű cselédnél volt, akinél eladó sertések után érdeklődött és egyben meglátogatta Horgos leányát, akinek udvarol. Tóth előadását feljegyeztem. A sértett ezen csodálkozott és megjegyezte, hogy „erre” mint tettesre nem is lehet gondolni, csépléskor nála dolgozott, igen jó munkás és megbízható ember, de nincsenek lovai sem. Ekkor

még magam sem gondoltam Tóth tettességére, de viszont az jutott eszembe, hogy nem a tettesek valamelyikének a megbízásából kémkedett-e a majorban, mert Tóth a magtár felé eső oldalon távozott, ott, ahol a betörés történt, pedig útja másfelé vezetett ki a majorból.

A helyszínre érkezve, a magtárban és környékén helyszíni szemlét tartottunk, majd a majorgazdát kérdeztük ki, aki a bűncselekményt felfedezte. A helyszíni szemle a következőket eredményezte:

A magtár a major déli szegélyén fekszik. Mellette délre lóheretábla terült el. A magtár mellett a lóhereföldön körülbelül 15—20 kg árpa volt elszórva. Az árpa vizes volt, mert a lopás felfedezése napján 2 óra tájban záporosó esett. A magtár déli oldalához létra volt támasztva. A létrát a tettesek a sértett szérűskertjéből vitték oda. A magtár tetőzetének déli oldalán körülbelül négyzetméternyi területen a cserép rendetlenül volt felrakva. A cserepet tartó lécz ezen a helyen 1 m hosszúságban késsel el volt vágva, de vissza volt helyezve. A magtár tetőzetén is éppúgy, mint a földön elhullott árpaszemek hevertek. A magtár mellett a földön 1 darab nyeles, zománczott, lyukas bádoglábas volt, benne árpaszemek.

A magtár egyemeletes épület. A padlásán körülbelül 100 q árpa volt tárolva. A magtárajtó a gazda szerint zárva volt. A magtár padlásán azon a helyen, ahol a betörés történt, az árpa jóval vastagabban volt felhalmozva, mint máshol és cséplés óta még nem volt megfogatva.

A magtártól egy ökrösfogatú szekérnyom vezetett a lóhereföldön keresztül az egyik dűlőútra, mely a bucsui országútra vezetett ki.

A gazda kérdéseimre előadta, hogy 9-én járt utóljára a magtárban és a mellette elterülő lóhereföldön, de akkor a lopás még nem történt meg. Előadta továbbá, hogy az árpát csépléskor Avar Ferenc és Tóth

János ondódi lakos, részes cséplők hordták fel a padlásra. Egyéb érdemlegeset előadni nem tudott.

Nem tartottam valószínűnek, hogy a tettesek ökrö- vagy tehénfogattal jelentek meg a helyszínen, mert ha menekülésre került volna a sor, azzal nem tudtak volna olyan könnyen elmenekülni, mint lovasfogattal vagy gyalog. Ezért a cselédek között puhatoltam, hogy nem közülök ment-e valaki — a tilalom ellenére — keresztül a lóhereföldön. A gulyás, aki hadirokkant volt, bizalmasan megmondta, hogy fájós lába miatt takarmányhordás közben nem szokta az ökröket vezetni, hanem mindig felül a szekérre. Egy ízben az ökrök keresztülfutottak vele a lóhereföldön és így a kérdéses nyomot, melyet a sértett a tettesek szekérnyomának vél, az ő ökrösfogata idézte elő.

A majort — 4—7 km távolságra fekvő — községek veszik körül. Legközelebb Bucsú község esik, de ezt a rossz út és erős emelkedés miatt abban az időben mind kocsival, mind gyalog nehéz volt megközelíteni.

A terepet és az öskörületben lakó közártalmú egyéneket figyelembe véve, arra következtettünk, hogy a tettesek többen lehettek és gyalogosan Ondód irányába mehettek, ahová a majorból sík terepen gyalogút vezetett. Ezért először ezt az irányt vettük alapos vizsgálat alá. Számítottunk arra, hogy a tettesek útközben valahol pihentek és így a nedves, puha talajon zsáknyomot vagy elhullott árpaszemeket találunk. Nem is csalódtunk, mert a majortól körülbelül 2 km távolságra, Ondód irányába a gyalogúton egy szem árpát találtunk, majd attól körülbelül 1 km távolságra az átázott talajon egy durvaszövésű zsák benyomatát fedeztük fel. Sötétetni kezdett s így a nyomkövetést nem tudtuk folytatni. Mivel azonban a feltalált nyomok feltevésünket igazolni látszottak, útunkat Ondód irányába folytattuk. A tetteseket már csak azért is ott véltük megtalálni, mert a két évvel ezelőtt történt hasonló lopás tettesei ondódiak voltak.

A községbe érve, bizalmas puhatolásba kezdtem. Érdeklődésem elsősorban Avar Ferenc és Tóth János részes cséplőmunkások személyének szólt, akik annak idején az árpát a magtár padlására hordták. Hamarosan megtudtam, hogy 10-én az estéli órákban Avar Ferenc, Tóth János és Fazekas Imre ondódi lakosokat látták a községhez tartozó „Pölöskei csárdában” borozgatni. Külön asztalnál ültek és maguk között bizalmas beszélgetést folytattak. 22—23 óra közötti időben távoztak el a csárdából és a csárda előtt még körülbelül 10 percig tanakodtak. Bizalmi egyéneket magunk mellé véve, egyenesen Tóth szüleinek lakására mentünk.

A helyszínen talált lyukas lábast a köpeny alá rejtve, magunkkal vittük. Tóth anyját kiszólítottam a konyhába, ott felmutattam neki a lábast és megkérdeztem, nem ők dobták-e ki a lakásból. Tóthné megjegyezte:

— Ez a mi serpenyőnk, hogyan kerülhetett ki a kamrából?

Ezután János fia után érdeklődtem, mire előadta, hogy már lefeküdt, mert előtte való éjjel nővérénél aludt és panaszkodott, hogy ott nem tudta magát kialudni. Az idő körülbelül fél 19—19 óra lehetett. Tóthné férje ugyanezt adta elő.

Tóth Jánost felszólítottam, hogy kikérdezése végett menjen a községházára. Most már a másik két gyanúsítottat kellett előkeríteni, akik nem voltak otthon. Szüleik, illetve hozzátartozóik nem tudták, hogy előző éjjel mikor mentek haza, vagy legalább is nekünk ezt mondták. Meghagytuk, hogy hazatérésük esetén küldjék el őket a községházára. Közben őrsparancsnokkal is találkoztam, aki ellenőrző szolgálatba és egyben ezen ügy nyomozására vezényelte ki magát. Jelenttem neki az addig végzett szolgálati ténykedéseinket és további tervünket. Őrsparancsnok mindenben egyetértett velünk.

Hozzáfogtunk Tóth kikérdezéséhez. Közben Avar Ferenc is jelentkezett azzal, hogy már úgyis tudja. miről van szó, a tagadásnak nincs értelme és ezért a lopással kapcsolatban hajlandó mindent elmondani. Nemsokára Fazekas Imre is megérkezett, aki társát megpillantva, tagadási szándékát már eleve feladta. Külön-külön történt kikérdezésük során a lopás elkövetését a következőképpen adták elő:

Avar és Tóth, mint részes cséplők dolgoztak a majorban a cséplőgép mellett és Avar indítványára már akkor elhatározták, hogy a cséplés befejeztével a magtárból árpát lopnak. A legtöbb árpát ők zsákolták fel a magtár padlására és arra a helyre, ahol később a betörést tervezték, az árpát már akkor szándékosan vastagabban eregették a zsákból.

November 10-én Avar és Tóth elhatározták, hogy a lopást, a már előre elhatározott tervük szerint, még aznap este végrehajtják. Avar este felkereste Tóthot a lakásán, akivel a Pölöskei csárdába mentek. Tóth ekkor már magával vitte lakásukról a kérdéses lábast és mindketten zsákot is vittek magukkal. A csárdában találkoztak Fazekassal, akivel közölték tervüket és megkérdezték, nem volna-e kedve velük tartani. Fazekas csatlakozott hozzájuk. Részére kölcsön kértek zsákot Tóth nővérétől, aki a csárdához közel lakott. A csárdából egyenesen az említett majorba mentek, ahol a szérűskertből, a szalmakazal mellől létrát vittek a magtárhoz és azon felmentek a magtár tetőzetére. A magtár tetőzetén azon a helyen, ahol Tóth és Avar az árpát felhalmozták, leszedték a cserepet és egy lécet késsel elvágtak, hogy a magukkal vitt edénnyel hozzáférhessenek az árpához. Ezután zsákjaikat telemérték, a cserepet visszarakták és az árpát vállukon Ondód községig vitték, ahol azt a lakóházaktól körülbelül 100 méter távolságra levő egyik szalmakazalban elrejtették.

Útközben Fazekas egy helyen elesett. Itt találtuk

a zsákbenyomatot. A gyanúsítottak óvatosok voltak, mert a zsákokat kívülről az árpától alaposan megtisztították, mielőtt a helyszínről eltávoztak, hogy a csorvás árulójukká ne váljon. Néhány szem azonban mégis rajta maradhatott és útmutatónak nekünk ennyi is elég volt.

A gyanúsítottakkal és a bizalmi egyénekkal most már elmentünk a kérdéses szalmakazalhoz. Ott a gyanúsítottak egy zsák árpát elővettek, de két zsák árpa hiányzott. Ekkor Tóth előadta, hogy aznap délután nővére lakásáról figyelte a szalmakazal környékét, ahol Zajta János legeltette a teheneit. Mást a szalmakazal körül nem látott megfordulni.

Mivel feltehető volt, hogy Zajta az árpát észrevette és alkonyatkor bevitte a lakására, egyenesen Zajtához mentünk a bizalmi egyénekkal. Beismerte, hogy a szalmakazalból két zsák árpát vitt be a lakására és azt a kamrában helyezte el. Át is adta mindkét zsák árpát. Azzal védekezett, hogy másnap akarta a községi bírónál bejelenteni az esetet. Ezzel valószínűleg csak szépíteni igyekezett cselekedetét. Ha nem jövünk rá, hogy az árpa nála van, biztosan hallgattott volna.

A gyanúsítottak közül Avar Ferencet és Fazekast, akik büntetett előéletűek voltak, 8—8 havi börtönre, míg Tóthot 3 havi fogházra ítélte a szombathelyi kir. törvényszék.

*

A jól megtartott helyszíni szemle sok mindent elárul. Abból a tényből, hogy a magtárt elől — éppen a legmegfelelőbb helyen, vagyis ott bontották meg, ahol az árparakás a legmagasabb volt, tehát azt egyszerű benyúlással el lehetett érni, olyan emberek tettségére kellett következtetni, akik a helyi viszonyokkal ismerősök voltak. Ez a következtetés kapcsolatba hozva azzal a megállapítással, hogy az árpát két

bizonyos, ismert munkás hordta fel a padlásra, indokoltá tette az ő tettességük feltételezését.

A helyszíni szemlének a távolabbi helyszínre való kiterjesztése olyan szabály, mit sohasem szabad figyelmen kívül hagyni. Ezt ez a nyomozás is bizonyítja.

Nyomoknak csak akkor van értékük, ha az elkövetett bűncselekménnyel való okozati összefüggésük kétségtelenül tisztázva van. Ha ezt elmulasztjuk, akkor a nyomok félrevezethetnek. Ez történt volna ennél az esetenél is, ha a járőr az ökrösszekér nyomainak keletkezését elmulasztja firtatni.

További tanulságot nyújt ez az eset arra, hogy a gyanúsított nem mindig hazudik, még ha a látszat ezt is mutatja. Erre jellemző itt a teheneket legeltető ember esete, aki a tolvajok eljrejtett árpáját vitte el.

CIGÁNYOK VAKMERŐSÉGE.

Beküldte: *Gallay József* tiszthelyettes.

(1936.)

1930 november 12-én 24 órakor az egervári postamesternő távbeszélőn értesítette az őrsöt, hogy a postán betörők járnak és sürgősen csendőrzárót kért.

Az őrsön levő legénység sietve felöltözött, felszerelt és hogy időt ne veszítsenek, anélkül, hogy magánlakásomon jelentkeztek volna, a helyszínre siettek. A postamesternő a járőrrel közölte, hogy a postaépület lakószobájának ablakredőnyét ismeretlen tettes felfeszítette, mire ő felébredt s az ablakon egy magas ember körvonalait látta, aki az ablakot feszegette. Ijedtében rákiáltott, hogy ki az, mit akar?! Erre az ismeretlen az ablakból leugrott és elszaladt. A járőr a posta környékét tüzetesen átvizsgálta, de ott senkit sem látott és más gyanúsat sem észlelt, ami a betörési kísérletre engedett volna következtetni. Abban a hiszenben, hogy a postamesternőt csupán valamelyik ismerőse akarta megijeszteni, a járőr bevonult s a történeteket nekem jelentette.

Én nem elégedtem meg a járőr jelentésével, hanem, hogy a cselekmény mibenlétéről magam is meggyőződjem, azonnal felöltöztem és az otthonlevő legénységgel együtt a helyszínre siettem, ahol a helyszíni szemlét megtartottam.

A lakószoba ablakredőnyének felfeszítése ügyes és gyakorlott betörő munkájára mutatott s így a feltevést, hogy pusztán rossz tréfa, ijesztgetés történt, azonnal elvettem.

A helyszíni szemle megejtése után, amely egyéb adatokat nem nyújtott, a község, majd a szomszédos Déneslak község alapos leportyázását és átvizsgálását vettem tervbe. Még a járőrök elosztásával és eligazí-

tásával voltam elfoglalva, midőn Déneslak felől egy-másután 4—5 tompa lövés hallatszott. Rögtön ezután a postamesternő az ablakon kiszólt, hogy Déneslak községből távbeszélőn sürgősen csendőröket kérnek, mert ott ismeretlen betörők két üzletet feltörték, a pénzesasztalok fiókjait 50—60 pengőnyi pénzzel együtt ellopták, üldözőikre pedig több lövést tettek.

Hogy időt ne veszítsünk, kerékpáron mentünk a helyszínre, ahol a felriasztott község lakossága a községi tanítóval együtt már az utcán csoportosulva várt bennünket, mert a lövöldöző fegyveres betörőket nem merték követni s így azok az éj homályában elmenekültek. Steiner János ottani lakos, vegyeskereskedő és kocsmáros a járőrnek elmondta, hogy aznap 1 óra tájban az üzletével szomszédos hálósobában aludt s az üzlet felől jött gyanús zörejre felébredt, mire az üzlet-helyiségbe ment, ahol három fekete alakot talált, míg a feltört üzletajtó előtt egy magas, negyedik marcona embert látott, aki ott figyelt. Nem vesztette el a lélekjelenlétét, hanem mostohafiának, Zavaros Sándornak odakiáltott, hogy: — Sanyi, hozd a puskát, mert betörők vannak az üzletben! — mire a betörők futásnak eredtek, míg mostohafia a szobában magához vette az egycsővű puskát és a betörők után vetette magát. A fiú a betörőket a községen keresztül nyomon üldözte, akik 4—5 lövést tettek reá, anélkül, hogy eltaláltak volna. Midőn a fiú látta, hogy a betörők a község utolsó házának a kertkapujánál csoportosultak s a magukkal vitt pénzes-asztalfiókkal együtt a kertek alatt elterülő bokros területen tovább akartak menekülni, mintegy 50 lépés távolságból utánuk lőtt. A betörők erre szétugorva, az éj leple alatt elmenekültek.

A tanítót megkértem, hogy a lakossággal együtt legyenek segítségemre, hajtsák meg a cserjés bokrokat és a rétet, amerre a betörők menekültek, mi, csendőrök pedig figyelőállást foglaltunk a betörők menekülési irányában.

A lakosságból alig akadt egy-két ember, ki a tanítóval együtt a fegyveres betörők felkutatására mert volna vállalkozni, mire a tanítóval és a néhány önként jelentkező emberrel együtt a menekülés irányába eső rétet és bokrokat átvizsgáltuk. Csak annyi eredményt értünk el, hogy a bokrok alatt üresen megtaláltuk a két üzletből elvitt pénzes-asztalfiókokat, de a betörőknek már híre-hamva sem volt.

Kerékpárra ülve, a betörők kézrekerítése végett a szomszédos három községbe siettünk, azonban eredményt elérni nem tudtunk. Midőn a hajnali órákban Egervári községbe visszaérkeztünk, láttuk, hogy az ottani uradalom intézői irodájának az ablaküvege a keretből kiszedve, az épület falához van támasztva. Ez arra mutatott, hogy a tevékeny betörők az uradalmat is megtisztelték látogatásukkal, ezért az uradalmi intézőt felkeltettem és kinyitattam vele az irodahelyiséget. Az irodában minden össze-vissza volt forgatva, a pénzesasztal fel volt törve és 60 pengő hiányzott belőle. Az irodából a nyugták és egyéb iratok kihordva, a Zalaegerszeg felé elterülő réten voltak elszórva. Ebből cigánymunkára lehetett következtetni.

A szomszédos őrsöket és rendőrkapitányságokat táviratilag megkerestem, hogy működési területükön a gyanús egyéneket, szokásos büntetteseket őrizzék ellen és a cigánytanyákat vizsgálják át, továbbá az esetet a szakaszparancsnoknak és a nyomozó alosztályparancsnokságnak is bejelentettem s kértem a nyomozók és helyszínelő kiszállását. Addig is, amíg azok megérkeztek, a betörők által hátrahagyott, jól kivehető lábnyomokról gipszöntvényt készítettem.

A felvett lábnyomról a jobb láb kisujja hiányzott. Biztonság okából még egy jól kivehető lábnyomról is öntvényt készítettem. A jobb láb kisujja erről is hiányzott, ami most már bizonyította, hogy a betörők egyikénél ez a jellegzetes hiba tényleg fennforog.

A szakaszparancsnok, valamint a nyomozó járőr

megérkezése után, hogy a Zavaros Sándor által tett lövés sorsáról meggyőződünk, ott, ahol a menekülő betörőkre a lövés történt, egy papírtáblát függesztettünk ki és Zavarossal ugyanarról a helyről, ahonnan a menekülőkre a lövést tette, a papírtáblára egy próbálövést tétettünk. A próbálövés egyrészt azt mutatta, hogy Zavaros jól céloz, másrészt azt is mutatta, hogy a sörétes puskának nagy szórása van. A kísérlet útján nyert tapasztalat alapján az említett táviratokat most már azzal egészítettük ki, hogy a betörők egyikének vagy másikának valószínűleg lövési sérülése lehet.

Aznap a délutáni órákban a körmendi őrs az egervári őrsöt távbeszélőn értesítette, hogy az őrskörletének cigánytanyájáról négy férfi hiányzik, akik igazolatlanul vannak távol.

Ezzel a nyomozásba a körmendi őrs járőrei is bekapcsolódtak s a távollevő cigányok kézrekerítése végett járőröket vezényeltek ki úgy, hogy a szomszédos községek határait valósággal hajtóvadászszerűen csendőrgyűrűbe szorítottuk, aminek meg is lett az eredménye. Harmadik nap a molnaszecsődi határban fekvő tengeritáblában négy cigányt találtunk. Egyikük magán hordta azt a bélyeget, amelyet Zavaros süített reá. 37 sörét volt a hátában. Sebeit társai gyógykezeltek és a cigánynők élelmezték őket.

A meglőtt cigány jobblábáról hiányzott a kisujja is, ami világosan mutatta, hogy a betörőket találtuk meg.

A cigányok nem is tagadtak, a cselekmény elkövetését beismerték. A bűnjelek egy része is megkerült. A négy cigány kézrekerítésével az eddig igen gyakori határszéli betörések is megszűntek. A cigányok különböző helyeken dolgoztak úgy, hogy a betörések után rendszerint a reggeli órákban már vissza is tértek a tanyájukra, így hosszabb ideig tudták üzelmeiket leplezni. Hozzájárult ehhez a cigányok ravaszsága is, hogy a bűncselekményeket rendszerint a határszéli

községekben követték el s így azt a gyanút keltették, mintha a tettesek a szomszédos állam határán jöttek volna át.

*

Érdekes ez az eset abból a szempontból, hogy egy négytagú cigánybanda egy éjszaka folyamán két különböző községben egy betöréses lopás kísérletét és három betöréses lopást követett el és még arra is maradt idejük, hogy a sötétség leple alatt üldözésük dacára nyomtalanul eltűnjenek. A cigányok teljesítő-képességére ez jó példát nyújt, melyet érdemes megjegyezni. Jellemző a cigányokra az is, hogy otthon nem szívesen követnek el bűncselekményt. Ez a banda is mindig másfelé folytatta üzelmeit. Ezzel kapcsolatban a cigánytelep állandó felügyelésének és szoros ellenőrzés alatt tartásának szükségességére mutathatunk rá. Figyelemreméltó még itt a cigányok ravaszsága, amivel a határszél közelségét bűncselekményeik leplezésére felhasználták. Számítottak arra, hogy a nyomozók ösztönösen a határszél felé keresik a nyomokat s talán számítottak bizonyos kényelmeskedésre is, ami szívesen választja az ilyen — határszéli elintézését az ügyeknek. A betörő cigánybanda kézrekerítése a gyors és célszerű üldözési intézkedéseknek volt köszönhető. Talán seholsem annyira igaz az a közmondás, hogy „az idő pénz”, mint az üldözésnél.

Végül utalunk a lábnyomok szakszerű rögzítésének a fontosságára. Az őrsparancsnok eljárását, hogy egy öntvényből nem mert határozott következtetést levonni, hanem azt egy másik öntvényvel ellenőrizte, követendő például ajánlhatjuk.

ALAPOS ALIBI-VIZSGÁLAT.

Beküldte: *Sipőcz József* tiszthelyettes.

(1936.)

1935 március 4-én a füzesabonyi őrs a nyomozó alosztályparancsnokságnak távbeszélőn jelentette, hogy aznap virradóra Tatár Demeter ottani lakos, nyugálománnyú vasutas lakásába ismeretlen tettes az ablakon át betört és onnan 800 pengőt elloptott.

Az alosztályparancsnokság az őrs támogatására Barócsik József törzsőrmesterrel engem vezényelt ki. Füzesabonyba megérkezve, a helyszínen a következőket állapítottuk meg:

A sértett lakása az egyik utcában, homlokzatával az utca felé, délnyugatra nézve épült. A lakás udvarát veteményeskertek határolták. Az udvart a kertek felé léckerítés, az utca felé pedig kőaljazaton álló 155 centiméter magas léckerítés határolta. Utóbbin gyógy- és kocsibejáró deszkakapu volt.

A kocsibejáró kapu folytatását képező, esőtől megázott léckerítésen át be- és kimászási nyomokat lehetett látni. Ettől a helytől az udvaron át a vendégszoba ablakáig és vissza a tettes cipős lábaitól eredő lábnyomok vezettek. A lábnyomok a felázott homokos talajon tiszta, rögzítésre és azonosításra minden tekintetben alkalmas benyomatokat képeztek. Mindkét talp és sarok helyén, mint sajátossági pontok, jellegzetes alakú kiálló foltok nyomai mutatkoztak.

A nyitott folyosóról az udvarra néző vasrács nélküli kettősszárnyú ablakot, az ablaküvegek betörése után a tettes kinyitotta s az ablakon át a szobába bemászva, feldúlta a vendégszobában és a hálószobában álló záratlan asztalokat és szekrényeket. A bennük volt iratokat és ruhaneműeket nagyobb részben kiszórta és 800 pengőt, mely az egyik asztalfiókban levő

könyvek között volt, ellopta. A helyszínen talált állapot azt a benyomást keltette, hogy ott teljesen idegen, a helyi viszonyokkal ismeretlen egyén járt. Más nyom a helyszínen nem maradt. A tettes a pénzen kívül mást nem vitt el. A lakás betörés ellen nem volt biztosítva.

A sértett előadta, hogy 1935 március 3-án $\frac{3}{4}$ 20 órakor elment feleségével és Lajos nevű 24 éves cipészsegéd fiával az ottani iparosbálba. A lakásán, melynek ajtaját távozásukkor ő zárta be, nem maradt senki. A lopást másnap, 4-én, $\frac{1}{2}$ 4 órakor fedezték fel, midőn a bálból hazatértek. A pénzen ingatlant szándékoztak venni. Több helyen elbeszélétek, hogy pénzüik van, így ez a körülmény a községben köztudomású volt. Feltett kérdéseinkre előadta még, hogy a lakásukon nem fordult meg olyan egyén, akit a lopás elkövetésével gyanúsítani tudna, de olyan összeköttetések sincsenek, melyek révén a lopás elkövetését valakivel kapcsolatba hozhatnák.

Felesége és fia ugyanezeket adták elő.

Miután az ügyben tájékozódást nyertünk, arra a feltevésre jutottunk, hogy a lopást a sértett Lajos nevű fia is elkövethette, aki büntetlen előéletű egyén volt. Lábbelijeit a helyszínen talált nyomokkal összehasonlítottuk. Azok a cipői, melyeket a bálban viselt, a helyszíni nyomokkal nagyságra és alakra nézve tökéletesen megegyeztek ugyan, de a talpon és sarkokon lévő foltok a helyszíni nyomokon talált foltoktól teljesen eltérőek, más alakúak voltak. A cipőket tüzetesen átvizsgálva, nem találtunk rajtuk semmi frissen eszközölt változtatás nyomát. Tatár Lajos tagadta, hogy a nyomok az ő cipőitől származnának. Alibi tekintetében szüleire hivatkozott, kikkel egész éjjel együtt volt a bálban. A sértett és felesége hallani sem akart arról, hogy fiúk a lopást elkövethette volna. Erősen állították és kitartottak amellett, hogy velük ment a bálba és ott egész éjjel együtt voltak. Fiúk onnan egy pillanatra sem távozott. Azt mondták, inkább hagyjuk

abba a nyomozást, semhogy az ő fiúkat gyanúsítsuk a lopás elkövetésével.

A sértett fia ellen ennek ellenére bizalmasan folytattuk a puhatolódzást, de nem jutottunk semmi újabb adathoz. Tettességét fenntartással kikapcsolva, a rendelkezésünkre álló lábnyomok összehasonlítása alapján a számításba jöhető közártalmú egyénekkel szemben a legcsekélyebb terhelő adathoz sem jutottunk. Ennek dacára egyikük, egy Sárosi Mihály nevű egyén tettességét fontolóra vettük. Sárosi Mihály cipésmester egy utcában lakott a sértettel. Büntetve még nem volt ugyan, de általános előnytelen magatartása miatt az őrs már több ízben gyanúsította lopással. Sárosi Mihály előadta, hogy a lopás éjjelén este 19 órakor a műhelyében, ahol egyedül lakott, lefeküdt, mert sok munkája volt, melyet másnap hajnalban akart folytatni. Éjjel 2 órakor fel is kelt és reggelig dolgozott, anélkül, hogy műhelyét elhagyta volna. Elfogadható alibit tehát nem tudott igazolni. Egyetlen pár cipője volt, mely nagyság és alak tekintetében szintén teljesen megegyezett a helyszíni nyomokkal, azonban a cipők sarkán és talpán foltnak még nyomát sem lehetett látni. Ezzel szemben az ellene irányuló gyanút megerősítette az a körülmény, hogy a lopást megelőző nap vasárnap volt, amikor Sárosi esténként mindig szórakozni szokott menni. Ebben az esetben pedig csupán azzal az indokkal, hogy sok munkája van, egyedül otthon maradt a műhelyében.

Azt is megállapítottuk, hogy Sárosi Mihálynak különböző cégeknél, varrógép, bőrárú, ruhanemű és más tárgyak árában mintegy 6—700 pengő tartozása volt, szűkös keretéből pedig a törlesztésre nem nagyon jutott. A vele szemben lefolytatott nyomozás mindezek dacára sem szolgáltatott több adatot.

A helyszíni nyomokat illetőleg az a feltevésünk alakult ki, hogy a tettes az annyira jellegzetes foltokat félrevezetés céljából csupán a lopás elkövetése idejére

verte fel cipőire és azután leszedte őket. Bizonyítékot erre azonban nem sikerült beszerezni s így a több napon át tartó eredménytelen nyomozást abbahagytuk azzal, hogy néhány nap elteltével pótnyomozást indítottunk s a puhatolást addig is felszínen tartjuk.

A pótnyomozás lefolytatására 1935 május 16-án újból ki lettem vezényelve. Füzesabonyba érkezve, Karácsony Tamás ottani őrsbeli őrmestert magam mellé kértem s a pótnyomozáshoz fogtunk. Megállapítottuk, hogy Sárosi Mihály a tartozásaiból eddig nem fizetett ki semmit.

A nyomozást tovább folytatva, gyanúnk újból a sértett fiára, Tatár Lajos cipészsegédre terelődött. Puhatolásunk eredményeként ugyanis egy tanu találtunk, aki bizalmasan közölte, hogy Tatár Lajos a lopás éjjelén a bálból egy ízben észrevétlenül eltűnt és csak körülbelül egy óra múlva tért oda vissza. Visszatérésekor cipői nagyon sárosak voltak. Egy másik tanu viszont bizalmasan azt közölte, hogy Tatár Lajos neki egy engedély nélküli Frommer-pisztolyt kínált eladásra. Azt is megtudtuk, hogy a sértett felesége, Tatár Demeterné, a sérelmükre elkövetett lopás felett — azzal mit sem törődve — napirendre tért, holott az első napokban teljesen le volt törve és állandóan a pénzt siratta.

Felkerestük Tatárékat. Tatárnét egyedül találtuk otthon. Érdeklődés közben mondtam Tatárnénak, hogy azt beszélik, hogy a Lajos fia a mulatságból a lopás idején eltűnt. Erre Tatárné elvörösödött, de újból erősítette, hogy fia állandóan velük volt.

Az a megállapítás, hogy a sértett fiának engedély nélküli pisztolya van, lehetőséget nyújtott arra, hogy Tatáréknál kissé tüzetesebben széjjelnezzünk, ezért a fegyver kézrekerítésére házkutatási engedélyt eszközöltünk ki. Miután Tatár Lajost a pisztoly előadására eredménytelenül felszólítottuk, hozzáláttunk a házkutatáshoz, melynek során természetesen nemcsak a

pisztolyt kerestük. Tatár Lajos megmotozásánál a pénztárcájában 5 drb 6.35-ös pisztolytöltényt találtunk, a lakás végében, az eresz alatt hamarosan rábukkantunk a hozzávaló pisztolyra is, a pénz azonban nem volt a pisztoly mellett. A házkutatás gyorsabb befejezése végett én a szobában, Szakács Endre tiszthelyettes, őrsparancsnok pedig a konyhában folytatta a kutatást, miközben Szakács tiszthelyettes Tatár hegedűtokjában megtalálta a tíz nappal előzőleg, a mezőkövesdi vasúti pályamesteri irodából ismeretlen tettes által, betörés útján ellopott, hitelezett vasúti utazásra jogosító utalványtömböt. A pénz azonban a részletes házkutatás dacára sem került elő, mert — mint később kiderült — a pénzt Tatár Demeterné ruhája alatt, a keblében rejtette.

A vasúti utazási tömb láttára Tatár Lajos nyomban beismerte, hogy Mezőkövesden a pályamesteri irodába ő tört be és lopta el a tömböt, melyből 7 utalványt különböző utazásaira már fel is használt.

Beismerte azt is, hogy a megtalált pisztolyt Budapesten vásárolta egyelőre ismeretlen egyéntől.

Ezek után a szülei sérelmére elkövetett lopásból származó pénzt követeltük tőle. A tagadással nem sokáig kísérletezett.

Beismerte, hogy a lopás éjjelén 24 óra tájban észrevétlenül hazaosont a lakásukra. A betörést gyorsan végrehajtotta, majd a 800 pengőt magához véve, visszasietett a bálba. Távollétét szülei észre sem vették.

Reggel a bálból hazatérve, szülei a lopást észrevették és őt küldték az őrsre jelentést tenni. Hamarosan járőr jelent meg a helyszínen, mely a lábnyomokat letakarás által biztosította. Ekkor látta, hogy baj lesz, mert felismerik, hogy a nyomok az ő cipőitől származnak. Ezért, amikor a járőr a nyomok biztosítása után a helyszínt elhagyta, anélkül, hogy szülei észrevették volna, belopózott a kamrába, cipőiről a foltokat le-

szedte s azokat teljesen átformálva, gyorsan visszaverte. Azután a cipőkben egész nap sárban járt, úgy-hogy midőn délután a járőr cipőit megvizsgálta és a helyszíni nyomokkal összehasonlította, a frissen esz-közölt javításnak már nyoma sem látszott.

Miután anyja az ellopott pénzt napokon át siratta, anyját megsajnálva, beismerte előtte a lopást és a 800 pengőt visszaadta neki, de egyúttal megegyeztek abban, hogy ezt atyja előtt titokban tartják.

Midőn ezeket az adatokat Tatár Demeterné elé tártuk, sirva húzta elő kebléből a 100 pengős bankjegyeket, azt hajtogatva, hogy fia érdekében titkolt el férje és mások előtt mindent.

Tatár Demeter, a sértett, aki nagyon hangoztatta, hogy szeretne a tettes szemébe nézni, a pénzt földhöz vagdosta dühében, mikor megtudta a tényeket, de lecsillapodva, fia és felesége ellen a bűnvádi eljárás megindítását nem kívánta.

Tatár Lajos ügye ezzel még nem fejeződött be. Az alosztályhoz tartozó Horváth Ferenc vizsgázott törzsőrmester a következő hónap (június) 6-án polgári ruhában történt szolgálati utazása közben a vonaton két ismeretlen asszony egymásközti beszélgetését hallgatta ki. Az asszonyok azt beszéltek, hogy Tatár Lajos füzesabonyi lakos nemcsak a szüleitől és a mezőkövesdi pályamesteri irodából lopott, hanem érettségi bizonyítványokat is hamisított.

Horváth törzsőrmester a beszélgetés mibenállásának utánanézzve, hosszas, alapos nyomozás során megállapította, hogy Tatár Lajos az előző év nyarán Egerben, a felsőkereskedelmi iskolába álkulccsal behatolt, onnan az iskola kör- és lécz- (felzet-) bélyegzőit, valamint az érettségi bizonyítvány-ürlapokat s az ott talált aktatáskát ellopva.

Az ürlapok közül egyet saját részére kitöltött, azt Budapesten másolatba vétette és közjegyzőileg hitelesítette. Ezen hamisítvány felhasználásával először a

vasútnál forgalmi díjnoki állás, azután pedig, amikor felvétele itt nem sikerült, a postánál hasonló állás elnyerése végett kérvényt nyújtott be mint érettségizett egyén, holott csak elemi iskolát végzett.

Két egyének hamis érettségi bizonyítványt ajánlott megvételre azzal az ürüggyel, hogy a bizonyítványokat az iskola igazgatójával és az osztályfőnökkel közösen csinálják. Az illetők azonban — szerencsére — nem dültek be Tatár ajánlatának s nem vásároltak tőle érettségi bizonyítványt, mondván, hogy ők megelégszenek egyszerű írnoki állással is.

*

Ez a nyomozás igen sok tanulságot nyújt. A bűnözők szívesen biztosítanak maguknak olyan alibiket, ahol huzamosabb időn át sokan vannak együtt, s így senki sem veszi észre, ha a jelenlevők egyike rövid időre eltávozik. A jelenlevők jóhiszeműen bizonyítják, hogy az illető mindig ott volt, egy percre sem volt távol. Az alibi-vizsgálatnál ezért az igazoltatandó időt apróra széjjeltagolva kell vizsgálni arra nézve, hogy az alibiben nincsen-e igazolatlan hézag.

Igen tanulságos a tettesnek az az egyébként nagyon ügyes és ravasz eljárása, hogy az áruló cipőfoltokat átalakította. A nyomok elrombolása mindenestre egyszerűbb lett volna, de ezekhez feltűnés nélkül nem férhetett hozzá. Ebből látszik, hogy a helyszín őrzésének, a nyomok megbízható biztosításának milyen jelentősége van. A fogást magát érdemes emlékezetbe vésni, mert ezzel máshol is találkozhatunk.

Ravasz, ügyes és előrelátó fogása volt a négy elemi végzett cipészlegénynek az is, midőn saját céljaira nem a hamisított érettségi bizonyítványt, hanem az arról készült hiteles közjegyzői másolatot használta fel.

Házkutatásnál gyakran azért nem kerül elő a keresett tárgy, mert azokat a gyanúsított vagy háznépének

valamelyik tagja magánál rejtegeti, ezért megmotozásukról nem szabad megfélekedni. (Ennél az esetről a járőr nem mulasztott, mert az asszony megmotozására nem volt jogcíme.)

Jellemző tünet, hogy faluhelyen a bűncselekményekre vonatkozó mende-monda nem közvetlenül az elkövetés után, hanem gyakran csak hetek múlva indul meg. Az ilyen falusi pletyka, találgatás, híresztelés figyelemmel kísérése (B. egyének, fontos esetben polgáriruhás nyomozó útján) már sok reménytelennek mutató nyomozást segített sikeres befejezéshez. Hasonló eredménnyel járhat a gyanúsítottak megfigyelése is.

FALBONTÁS ÚTJÁN ELKÖVETETT LOPÁSOK KIDERÍTÉSE.

Beküldte: *Sipőcz József* tiszthelyettes.

(1935.)

1934 március 20-án a mezőkövesdi őrs a nyomozó alosztályparancsnokságnak távbeszélőn jelentette, hogy aznap virradóra Kárász András szihalmi lakos szabómester műhelyébe ismeretlen tettes falbontás útján be-tört s onnan körülbelül 900—1000 pengő értékű kész ruhaneműt és szövetárukat ellopott.

Az alosztályparancsnokság az eset nyomozására Barócsik József törzsőrmesterrel engem vezényelt ki.

Szihalomba megérkezve, a helyszín a következőket mutatta: A sértett háza a község délnyugati részén áll és homlokzattal délnyugatra néz. Az épület egy szobából, konyhából, raktárból és fáskamrából áll. A szoba a ház utcafelőli részét foglalja el, míg a többi helyiségek folytatólag északnyugatra sorakoznak. Az udvart az utcától 160 cm magas léckerítés, míg a szomszédos telektől, délnyugatról hasonló magasságú deszka-, északnyugatról és északkeletről pedig 170 cm magas sodronykerítés választja el. Az udvarra a kerítés magasságának megfelelő 110 centiméter széles kapun lehet bejutni, amely a betörés idején kulccsal be volt zárva. A kaput a betörés felfedezésekor zárva is találták.

Az épület végében áll a fáskamra, ajtaja nyitva állt. Megelőzőleg reteszre záródó, gyenge biztonsági lakattal volt bezárva, melynek eltávolítása az ismeretlen tettesnek nem okozott nehézséget. A fáskamrába belépve, a fáskamrát és a raktárt elválasztó vályogfal a földszinttől 61 cm magasságban, 90×92 cm körzetben ki volt bontva. A kibontott üregben és a vályogdara-

bokon valamely 13 mm széles, lapos tárgytól eredő feszítéssel nyomok voltak láthatók. A konyhából a raktárba nyíló, kulccsal bezárt ajtó a raktárfelőli részen ruhakelmevégekkel és egy vásáros ládával, míg az ablak kabátokkal el volt torlaszolva úgy, mint ahogy a cigányok szokták tenni, hogy meglepetések ellen biztosítsák magukat.

A fáskamra sarka és az északnyugati irányban elhúzódo sodronykerítés között 30,5 cm talphosszúságú, 9 cm talpszélességű, 8,5 cm sarokhosszúságú és 7 cm sarokszélességű félfrancia alakú lábbelítől származó kiöntésre nem alkalmas nyomok maradtak vissza, melyek többször visszavezettek a kerítéshez és onnan újból a fáskamrához. A nyomok irányában a sodronykerítéshez, a kerítésen való könnyebb átjuthatás céljából egy használt kocsioldal volt támasztva, amely a sértett szomszédjának tulajdona volt és megelőzőleg annak kertjében hanyódott. Lábnyomok a szomszédos udvaron nem voltak láthatók, mivel az udvar szalmával volt beszőrva.

A sértett előadta, hogy előző nap (március 19-én) a mezőkövesdi országos vásáron volt, ahonnan az esteli órákban jött haza kocsin öccsével, Kárász Jenő ot-tani lakos, cipésszel, aki a vásárról hazahozott lábbelikészletét szintén az ő raktárába helyezte el azzal, hogy onnan másnap hazaszállítja. Ezekből a lábbelikből is loptak. A lopást csak másnap reggel fedezték fel. Az ellopott ruha és lábbelik értéke a végleges összeszámolás után 984 pengő 50 fillért tett ki. Betörés ellen biztosítva nem volt.

Ezen esetet megelőző hónap, azaz 1934 február 6-án virradóra, Jakó Simon füzesabonyi lakos, szabómester raktárát ugyancsak a fent írtak szerint törte fel ismeretlen tettes. A két eset minden mozzanatában annyira hasonlított egymásra, mint az ikergyerekek. A két cselekmény elkövetési módjának ilyen meglepő hasonlatosságából arra kellett következtetni, hogy azok

egy és ugyanazon tettes lelkiismeretét terhelik. A füzes-abonyi esetet — sajnos — az akkori alapos nyomozás dacára sem lehetett kideríteni. A nyomozás során gyanúba vehető személyt sem sikerült előkeríteni. A két lopási eset összetartozásán, azok valószínűségén és a leírt helyszíni leleten kívül más adat nem állt rendelkezésünkre.

A sértett bemondása szerint, a lopás előtt mintegy egy héttel, ismeretlen kéregető cigányok fordultak meg a lakásán. Bár az ajtó és ablakok eltorlaszolása is cigánymunkára mutatott, a cigányok tettességének feltevését valószínűtlenné tette az, hogy a raktárban, teljesen szem előtt, ott volt egy feldolgozott sertés húsa is, de abból semmi sem hiányzott, márpedig a cigányoknak a sonka minden földi kincsnél értékesebb. Az én feltevésem inkább az volt, hogy szabómesterséggel vagy ruhaárusítással foglalkozó, vagy pedig ilyen egyénnel összeköttetésben lévő jöhet tettesként számításba.

Miután helyben nem tudtunk adatokhoz jutni, az őrsparancsnok úgy intézkedett, hogy az éj folyamán lest tartunk a községből kivezető utakon, mert lehet, hogy a lopott áru még a községben van és azt csak az éjjel viszik tovább. A lest eredmény nélkül meg is tartottuk.

A további teendőkre nézve az őrsparancsnok úgy intézkedett, hogy az őrskörletben lakó, számításba jöhető közártalmú és más egyénekkal szemben, a rendelkezésre állott járőreivel a nyomozást ő folytatja le, engem pedig azzal bízott meg, hogy az őrskörleten kívül, távolabbi helyeken lakó, számításba jöhető egyének után nyomozzak. Összeírtuk természetesen mindazokat, akik a közelebbi multban a sértett lakásán valamely okból megfordultak s róluk a lopás elkövetése is feltételezhető volt. E megbízásnak megfelelően a nyomozást folytattuk, miközben pótlólag kikérdeztem Jakó Simon füzesabonyi lakos, szabómester, sér-

tettet is, hogy a lopás elkövetése óta esetleg nem halott-e valamit, azonban nem tudott semmi újabbat mondani.

A napok teltek, mi pedig kitartóan nyomoztunk tovább minden elképzelhető irányban. A nyomozás során eljutottunk Egerbe, Mezőkeresztesre és több más nagyobb községbe. Erősen bíztam abban, hogy az ellopott ruha- és szövetneműeknek valamely szabómes-ternél nyomának kell lennie.

Március 25-én este Mezőkeresztesről vonultunk be a mezőkövesdi őrsre újabb megbeszélés végett. Másnap — 26-án — az őrsparancsnok Erdőtelekre, országos vásárra küldött, hogy ott folytassuk a nyomozást. Onnan 27-én reggel szintén eredmény nélkül vonultunk be. Az otthon volt szakasparancsnoknak jelentettem, hogy szükségesnek tartanám a környező községekben a vásári tolvajok után nyomozni és a szabóknál is pühatolni, aki oda útba is indított. Azip Kistályán és Andornakon eredmény nélkül nyomoztunk, majd a késő esti órákban Maklárira érkeztünk. Másnap — 28-án — reggel egy bizalmi egyént vettünk magunk mellé, hogy az általunk számításba vett két ottani lakos, ismert vásári tolvajjal szemben a nyomozást lefolytassuk. A bizalmi egyéntől megtudtam, hogy a községben egy szabómester és egy szabósegéd lakik.

Első utunk Török Flórián szabómesterhez vezetett. Lakására érkeve, nem árultuk el jövetelünk célját, hanem a munka menetéről és meggyásról beszélgettünk vele. A szabómester elmondta, hogy a közelmultban nagyon kevés munkája volt, most azonban — a pár nap múlva elérkező húsvétra — kapott egy kis munkát. Megmutogatta a munkában volt néhány öltöny férfiruhának való anyagot és elmondotta, hogy a ruhákat kinek készíti, mikor vitték hozzá stb. Mikor a bevásárlási árhoz érkeztünk, a mester megjegyezte, hogy a szöveteket nagyon olcsón szerezték az illetők, de hogy honnan, azt nem tudja. Körülbelül 40—50%-os

áreltérés mutatkozott a rendes áron alul. A szabómeister megjegyezte, hogy olyan olcsón ő nem tudta volna beszerezni, mire megjegyeztem, hogy csempészárú lehet. Láttuk, hogy a szövetek színe és anyaga teljesen egyezik a sértettől ellopottakkal. A szabómestertől megtudtuk még, hogy Ág István ottani lakos, szabósegéd, magánügyének részére dolgozik, ezért most már a szabósegédet kerestük fel, bízva abban, hogy ott is sikerül adatokra szert tenni.

Megjelentünk Ág lakásán, aki éppen akkor varrt egy öltöny férfi fekete ruhát két darab csizmanadrággal. Ugyanilyen anyagot is kerestünk. A szabósegéd azt mondta, hogy a ruhát Egerbe, Német Lajos szabómeister megbízásából készíti. Nekünk azonban feltűnt, hogy a mellény hátrészét is ugyanolyan szövetből készítette el, holott erre rendszerint klottot szoktak használni, de nem hittük el azt sem, hogy városi ember csizmanadrágokat készített. Láttuk, hogy a szabósegéd nem akar őszintén beszélni, amire az iparengedély nélkül való dolgozása készítette. Kilátásba helyeztük neki, hogy Egerbe is elmegyünk és így úgyis megtudjuk, hogy igazat mondott-e. Közben egy könyvecskében, mely az asztalon hevert, megtaláltuk az akkor készített ruhák rendelőjére, Piros Kálmán, ottani lakosra vonatkozó adatokat, de felfedeztük nála az ágy alól kikandikáló, be nem jelentett rádiókészüléket is.

Mindezek hatása alatt Ág beismerte, hogy a ruhát Piros Kálmánnak készíti, aki a szövetet néhány nappal azelőtt vitte hozzá. A rendes beszerzési áron alul itt is körülbelül 40 százalékos eltérés mutatkozott. Piros azt mondta neki, hogy a ruhát Füzesabonyban vette.

Ágtól nyomban Piros Kálmánhoz mentünk, aki arra a kérdésemre, hogy miféle csavargótól vette azt a ruhaanyagot, amely Ágnál van, minden kertelés nélkül megmondotta, hogy azt egy héttel ezelőtt Seidler József ottani lakos, dinnyekertésztől vásárolta.

Seidlert lakása udvarán találtuk, megjelenésünkre

hol elsápadt, hol elpirult. Húsvéti nagytakarítás volt náluk. Behívtam a szobába, ahol a Kárásztól ellopott ruhaanyagok jórésze és egypár új női lakkcipő tárult szemünk elé. Ekkor már bátran mertem kijelenteni, hogy ezt keressük 8 nap óta. A bűnjeleket Seidler gyanúsítottal együtt őrizetbe vettük s a község házára mentünk, ahol Seidler beismerte, hogy a ruhaneműeket és cipőket 1934 március 20-án hajnalban egy Boros Sándor nevű, csányi illetőségű egyén vitte a lakására s a holmikat aznap és a következő napokban a községben nagyobb részben közösen eladták. Borossal a tél folyamán ismerkedett meg, atyja, idősb Seidler József, kerecsendi lakos lakásán, ahová Boros 1934 február 6-án szintén nagyobb mennyiségű ruhaanyagot és kész ruhát szállított, amit ott adtak el. Boros ekkor ígérte meg neki, hogy hozzá is visz ilyen árut, ha el lehet adni, mert ő csempészettel foglalkozik. A csempészárut a megszállt Felvidékről hozza. Nem tudja, hogy Boros jelenleg hol van.

Ekkor már tisztában voltunk azzal, hogy Boros keze mind a két betöréses lopásban benne van, csak őt kell most előkeríteni. A nyomozókulcsból megállapítottuk, hogy Boros körözés alatt áll. Szolgálati jegyet küldtem a mezőkövesdi őrsre és kértem egy járőrt Maklárra, hogy a bűnjelek összeszedésénél segítkezzenek. Boros személyleírásának közlése mellett azt is jelentettem, hogy Jászárokszálláson vannak összeköttetései. Ott esetleg megtalálható lesz. Az ősről egy járőr Boros felkutatására indult, egy másik járőr pedig hozánk érkezett a sértettekkel együtt. A sértettek a bűnjeleket sajátjuknak ismerték fel. Mire beesteledett, egész halom kész ruhát és ruhaanyagot vettünk őrizetbe.

Másnap — 29-én reggel — megérkezett a füzesabonyi őrs egyik járőre is, amelyet az eset ismertetése mellett a Kerecsenden levő, Füzesabonyból származó bűnjelek előkerítésével és őrizetbevételével bíztam

meg. Lehetségesnek tartottam, hogy Boros idősb Seidler József kerecsendi lakásán lesz, azért utasítottam a járőrt, hogyha Borost ott találja, fogja el. A járőr a déli órákban telefonon jelentette, hogy Boros tényleg Seidler lakásán tartózkodott, de észrevette a járőr közeledését és ismeretlen irányba megszökött. Az időközben Maklára érkezett mezőkövesdi szakaszparancsnok Boros elfogatására irányuló intézkedéseit távbeszélőn minden irányban megtette, ez azonban eredményt nem hozott. A szakaszparancsnok este azzal távozott el tőlünk, hogy Boros esetleges megjelenését kísérjük figyelemmel és fogjuk el.

Feltevésünk az volt, hogy a Kerecsendről elúzótt Boros, akinek a nyomozás előrehaladásáról még nem lehetett tudomása, másik cinkosánál, Maklaron fog menedéket keresni. Ezt közöltem az őrizetben levő Seidler feleségével, aki hajlandónak mutatkozott, hogy Borost megérkezése esetén kezünkre adja. Első elhatározásunk az volt, hogy Borost Seidlerék lakásán várjuk be. Erről később letettünk, nehogy a kerecsendi eset megismétlődjék és Seidlernével abban állapotunk meg, hogy Seidlerné Borosnak szállást ad, majd megérkezését velünk tudatja.

A tervnek megfelelően, aznap 21—22 óra között Boros megjelent Seidler lakásán, Seidlernével közölte, hogy Kerecsenden csendőrök keresik s kérdezte, hogy Maklaron nincsenek-e csendőrök. Seidlerné tagadó választ adott, férjére vonatkozólag pedig azt mondotta, hogy Miskolcon van. Borosnak szállást adott, egyik hozzátartozójával pedig minket értesített, Borost megérkezésétől számított 15 percen belül a lakásban el is fogtuk.

Tudtam, hogy olyan szokásos büntetással állunk szemben, akitől nemcsak a betöréseket, hanem több más kiderítetlen esetet is számon kell kérni, ezért meglepetését kihasználva, első szavam az volt hozzá, hogy hány esete van összesen. Kissé gondolkodva, ötrend-

beli lopást ismert be. Mikor azt feleltem neki, hogy én már eddig is többet tudok, még néhány darabbal megtoldotta, majd elmondotta az elkövetett betöréses lopásokat. Továbbá óra-, cipő- és dohánylopást, lópokróclopást ismert be. Ezek a valóságnak mind meg is feleltek. Mindezeket lenyomozva, a Csány község határában elkövetett betöréses lopást hagytuk utoljára, amely miatt körözték. Húsvét-hétfőn érkezünk vele a hatvani őrsre, ahová ez az ügy tartozott. E lopás miatt társa, Jávor Sándor éppen akkor ülte 6 havi börtönbüntetését.

Hatvanban az őrsparancsnok közölte velem, hogy nem sok idővel a betöréses lopás előtt ugyancsak Csány község határának egyik tanyáján szintén történt egy nagyobb szabású betöréses lopás, amelynek az elkövetésével ugyancsak Borost és társát gyanúsítottuk. Annak idején foglalkoztam ugyan velük, de a lopást nem lehetett rájuk deríteni és így az eset még kiderítetlen. Mikor az őrsparancsnoktól az eset körülményeit megtudtam, mindjárt ráismertem Boros munkájára és tudtam, hogy azt be is fogja ismerni.

Boros már előzőleg közölte velem, hogy a hatvani őrs annakidején a betöréses lopás elkövetésével is őt gyanúsította, de tagadta, hogy azt ő követte volna el. Azt mondtam erre neki, hogy majd Hatvanban meglátjuk, igazat mondott-e. Nem mondott igazat, mert amikor az őrsparancsnokkal kikérdeztük, szemrehányást tettem neki, hogy nem érdemli meg a tőlünk kapott jó bánásmódot, mert ez a betörés is az ő munkája és mégis elhallgatta előttem. Szemrehányásom annyira hatott Borosra, hogy nemcsak ezt, hanem Jászfényszarun elkövetett másik betöréses lopás kísérletét is beismerte azzal, hogy nem akar maga után visszahagyni semmit és megbánta, hogy ezeket eddig is elhallgatta. Beismerése folytán másnap az őrs járőrével Jávor vadházastársának lakásán őrizetbe vettük az addig kiderítetlenként kezelt lopásból származó zsirosbödönt, amely

a kút mellett volt elásva, valamint több fehérműt, míg a hiányzó sertéshúst, lisztet és pénzt őrizetbe venni nem lehetett, mert felélték. Ennek hatása alatt Jávor és vadházastársa is beismerte a lopás elkövetését.

A lopásokat Boros a hatvani őrskörlethez tartozó csányi határban elkövetett kétrendbeli lopás kivételével, melyeknél Jávor volt a társa, mindenütt egyedül követte el.

A helyszínen sehol sem hagyott maga után áruzó nyomokat. Jakó Simon szabómester raktárában a lopás előtt néhány héttel megfordult ugyan, de Jakó azon kérdések elől, hogy kik fordultak meg nála, kitért azzal, hogy nap-nap után járnak nála idegenek és szeméyleírást nem tud róluk adni. Kárász épületét sötét este az utcáról figyelte meg.

Borosnak a jó bánásmód volt a gyengéje. Ezt felismerve, ki is használtam úgy, hogy nyugodt lelkiismerettel vonultam be annak reményében, hogy nem maradt tisztázatlanul egyetlen bűne sem.

17 napot töltöttünk egyfolytában nyomozó szolgálatban. Jó húsvétom volt s úgy gondoltam, hogy csak ilyent adna az Isten sokat, akkor a kiderítetlenek száma is apadna és a károsultak is örömmel töltenék a húsvéti ünnepeket.

Borost a szihalmi betörés miatt a miskolci kir. törvényszék egyévi börtönre ítélte, míg a többieket más kir. törvényszék vonta felelősségre.

*

A nyomozás egyik eszköze, amelyet gyakran nem méltatnak a neki joggal kijáró figyelemre, az elkövetési mód hasonlatosságának kutatása és az abból levonható következtetés. Ha az egy helyen, vagy több helyen különböző időben elkövetett bűncselekmények, pl. betöréses lopások elkövetési módját figyeljük és összehasonlítjuk őket (Nyomozati Értesítő és Bűnügyi Közözetek Lapja), akkor számos olyat találhatunk, melyek

elkövetési mód és körülmények tekintetében hasonlatosságot mutatnak.

Ez, ha a hasonlatosság számos pontban fennáll, arra a következtetésre jogosít, hogy a cselekmények egy kéztől származhatnak. Természetes, hogy ez a következtetés csak a valószínűség értékével bír. (A hasonlatosság lehet a véletlen műve is.) Ha már most a sok hasonló között olyan is akad, melynek a tettesét már ismerjük, úgy ráderítése már nem nehéz feladat. Ha egyelőre valamennyi eset még kiderítetlen, arra kell várni, hogy a tettes valahol rajtaveszítsen: ebben az esetben bűnlajstroma már készen várja.

A leírt nyomozás szakszerűség, tervszerűség és leleményesség szempontjából helyes munka volt. A levont következtetések helytállóak voltak és eredményhez vezettek.

Az embereket mindenhol és mindig egyéniségük szerint kell kezelni, így a gyanúsítottat is. Erre a leírt eset is jó tanulságot nyújt. Boros gyengéje a jó bánásmód volt. Megkapta s az előnyös hatás nem is maradt el. A jó, emberies bánásmód is mindig célravezetőbb a nyersességnél és durvaságnál, eltekintve attól, hogy utóbbiak a csendőrhöz nem is méltóak.

BALATONKÖRÜLI SOROZATOS ÉKSZERLOPÁS NYOMOZÁSA.

Beküldte: *Menyhárt István* tiszthelyettes.

(1936.)

1935 július 20-án a balatonszemesi őr s a nyomozó alosztályparancsnokságnak a következő jelentést tette távbeszélőn: „Sárosi Imréné budapesti, jelenleg balatonszemesi lakos sérelmére, a mai napon, 11—13 óra közötti időben ,különböző női és férfi ékszereket ismeretlen tettes, 1320 pengő értékben, a záratlan hálószobából ellopott. A nyomozáshoz minden támpont hiányzik. Nyomozók és helyszínelők kiszállását kérem”.

A nyomozó alosztályparancsnok úr engem és Heronyányi törzsőrmestert vezényelte ki.

A helyszínre történt megérkezésünk után az őrparancsnoknál jelentkeztünk, majd megtartottuk a helyszíni szemlét. A sértett villája Balatonszemes község főutcája és az egyik mellékutca sarkán áll, háromméteres drót- és sövénykerítéssel körülvéve. A kerítés ajtaja záratlan. Az előszoba ajtaján — mely a nyitott verandáról nyílik — egyszerű zár van. Az ajtó zárva volt. A zárat levettük és megvizsgáltuk. Belsejében karcos nyomok voltak láthatók. A villában levő többi szobák ajtói, valamint a szekrények záratlanok voltak. Az ellopott ékszerek a hálószobában álló szekrényben, a fehéreneműek között és az éjjeliszekrények fiókjában voltak elhelyezve. Az ékszerek mellett, a ruha között 10 pengő összegű 1 pengős váltópénz is volt, melyet a tettes otthagyt. Más nyom vagy elváltozás nem volt.

A lopás idejében, 11—13 óra között, a sértett és családtagjai a Balatonban fürödtek. A két háztartási alkalmazott, akik már öt éven át hűségesen szolgál-

ták a sértettet, a villában, a konyha körül foglalatostoktak, de semmi gyanús dolgot nem észleltek.

A helyszínelés és a kikérdezések eredményéből azt következtettük, hogy a lopást idegen, alkalmi vagy besurranó tolvaj követte el, aki a balatoni nagy nyári idegenforgalom közepette ismeretlen irányban elment. Másodsorban azoknak a személyeknek a tetteségére gondoltunk, akik a villába bejáratosak.

A nyomozást idegen egyének után, a járőrökkel karöltve, villáról-villára járva, lefolytattuk, valamint igazoltattuk a sértett villájába bejáró, alkalmi élelmicikkeket árusító egyének és az üzletek kifutóinak alibijét is, de eredményt nem értünk el. Közben a Nyomozati Értesítőt tanulmányoztuk, melyből megállapítottuk, hogy Siófokon 1935 május 13-án és 23-án, valamint július hó 13-án, tehát hét nappal előbb, hasonló ékszerlopás történt, ugyancsak 11—13 óra közötti időben, azzal az eltéréssel, hogy ott az ismeretlen tettes a nyitva lévő ablakon át hatolt be. A siófoki őr által lefolytatott nyomozás akkoriban még nem hozott eredményt.

A hat napig tartó széleskörű nyomozással csak azt sikerült megállapítani, hogy a Sárosiné-féle villában a lopás idején megfordult egy Kerekes Pál nevű egyén, aki festőművésznek adta ki magát. A róla kapott személyleírás alapján a Nyomozati Értesítőben való közzétételét kértük, egyben az összes balatonkörüli csendőrőrsök figyelmét megkeresések útján felhívtuk az ékszerlopásokra, gondolván, hogy a sikerült lopások után a tettes működését tovább fogja folytatni.

Kerekes Pált a balatonalmádi őr s, a Nyomozati Ér- alapján, 1935 július 31-én őrizetbe vette, de Kerekes a lefolytatott nyomozás során a bűncselekmény elkövetési idejére nézve teljesen megbízható alibit igazolt s így tettesként nem jöhetett számításba. A nyomozás holtpontra jutott.

Az a feltevésünk, hogy az ismeretlen tettes a jövedelmező ékszerlopásokat tovább fogja folytatni, beigazolódtott, mert 1935 augusztus 4-én a keszthelyi őrs távbeszélőn a nyomozó alosztálynak egy újabb ékszerlopást jelentett be 840 pengő értékben.

Ebben az ügyben is engem vezényeltek ki, az alosztály helyszínelőjével, az őrs támogatására. A helyszínen megállapítást nyert, hogy a tettes itt is 11—13 óra között, a nyitva hagyott előszobaajtón keresztül surrant be a hálószobába és az ottlévő ruha- és éjjeliszekrényekben elhelyezett ékszereket, valamint 100 pengő papírpénzt magához véve, a szoba nyitott ablakán át ismeretlen irányba elmenekült.

Ez a helyszínelés azonban még egy igen lényeges adatot eredményezett. Az alatt az ablak alatt, amelyen a tettes kimászott, női lábnyomokat találtunk a kissé poros talajon. A nyomok kiöntésre nem voltak alkalmasak, de a rejtélyes ékszertolvajról most már legalább annyit megtudtunk, hogy nő, vagy pedig, ha többen volnának, nő is van közöttük. A helyszínen és a közvetlen környéken lefolytatott puhatolással megtudtuk, hogy egyik tanu a lopás idején 12 óra körül látott egy csinosan öltözött nőt bemenni a sértett villájába, aki körülbelül 15—20 perc múlva a villa másik ajtaján nyugodtan távozott. A sértett villájától számított tizedik villában, ugyancsak 11 óra 45 perc és 13 óra között, szintén megjelent az előszobában egy csinosan öltözött nő, aki oda minden kopogtatás nélkül nyitott be. A konyhában munkáját végző tulajdonos csak véletlenül vette észre. A tulajdonos a konyhaajtót kinyitva kérdezte, hogy „mit keres az előszobában kopogtatás nélkül“, mire a nő azt felelte: „Két német nőt keresek, de a címüket nem tudom“. A tulajdonos az ismeretlen nőt erre kiutasította a lakásából. A személyleírás, melyet a tanu a nőről adott, teljesen megegyezett.

A további nyomozás a tettes kézrekerítése végett,

az összes eddigi lopások elkövetési helyét, idejét, módját, a lopás tárgyát, a talált lábnyomokat és a kapott személyleírást figyelembe véve, a következő feltevésből indult ki:

A tettes valószínűleg nő, még pedig a legnagyobb valószínűség szerint büntetett előéletű, besurranó ékszertolvaj.

Ebből a feltevésből kiindulva, a széleskörű nyomozást a kapott személyleírás alapján a rendőrség területén detektívekkel karöltve végeztük, azonban eredményt elérni nem sikerült. Időközben Balatonföldváron 1935 aug. 8-án, Balatonszemesen pedig aug. 14-én ugyancsak a fentiekhez hasonló ékszerlopások történtek. A lopásokat itt is a megállapított személyleírású nő követte el, akinek a neve még ismeretlen volt.

A gyanúsított nő személyleírását és a cselekmények végrehajtási módját, helyét és idejét a Nyomozati Értesítőbe bejelentettük, az összes balatonmelléki őrsök pedig parancsot kaptak a nyomozó alosztályparancsnokságtól, hogy hasonló személyleírású nőt, felbukkanása esetén, vegyenek őrizetbe.

A sorozatos ékszerlopások az egész balatonmenti nyaralóközönséget izgalomban tartották. Az őrsök járőreivel karöltve folytattuk a nyomozást s a nyomozásba a nyomozó alosztálytól Porpáczi Gyula tiszt-helyettes is bekapcsolódott.

1935 augusztus 30-án a csendőrségi összekötőtiszt urat a mátyásföldi rendőrkapitányság értesítette, hogy a Nyomozati Értesítőben, a soroksári őrs által lopás miatt elfogni kért Szász Margit, aki veszedelmes besurranó, ékszertolvaj, a kapitányság őrizetében van. Szász Margit Balatonalmádiban nyaralt. Az összekötőtiszt ezt nyomban a csendőrségi hírközpont tudomására hozta azzal, hogy értesíteni kéri mindazokat az őrsöket, amelyek körletében hasonló kiderítetlen lopások előfordultak.

A hírközpont, a kiderítetlen esetek nyilvántartása alapján az érdekelt őrsöket értesítette.

A rendőrségi nyomozás lefolytatása után a csendőrség Szász Margitot, az ugyancsak gyanú alatt álló Kremer István nevű vadházastársával együtt, a mátyásföldi kapitányságtól átvette és az időközben kiderített organdájukkal, Steiner Márton budapesti lakossal együtt a nyomozás lefolytatása végett a balatonföldvári őrsre kísérte.

Szász Margit az 1935 aug. 23-án, Balatonalmádiban elkövetett lopást már beismerte, de a többi lopás elkövetését mind ő, mind vadházastársa tagadta. Tagadott Steiner Márton is.

Budapesti lakásukon megtartott házkutatás eredményének — több zálogcédulát, ékszert s briliánskövet találtak — és azoknak az ellentmondásoknak a hatása alatt azonban, melyekbe a kikérdezés folyamán keveredtek, cselekményeiket beismerték.

Szász Margit legújabb divat szerint öltözött, elegáns nő volt, aki már 14 éves kora óta ékszerlopásokból élt. Több ízben volt büntetve és legutoljára 1934. év tavaszán szabadult ki a márianosztrai fegyintézetből, ahol 3¹/₂ évi fegyházbüntetését töltötte.

A fegyintézetből kiszabadulva, megismerkedett Kremer István többszörösen büntetett zsebtolvajjal, akivel 1935 július 13-án Balatonszárszó fürdőhelyre ment nyaralni.

Utóbbi „báró Kerstányi Kremer István“ álnéven szerepelt, míg Szász Margit földbirtokos testvéreinek adta ki magát, aki havonta 600 pengő zsebpénzt kap.

Erről a fürdőhelyről rándult ki a gyanúsított nő a sorozatos ékszerlopások végrehajtására. A lopásokat mindig a nappali órákban, 11—13 óra közötti időben követte el, a nyitott ajtón vagy ablakon át. Ahol zárt ajtót talált, a magával vitt kulcsok és tolvajkulcs segítségével felnyitotta és így hatolt be a villákba. A lopások elkövetése után az ellopott ékszerekkel

még a lopások napján, a legközelebbi vonattal Budapestre utazott, a zsákmányt Steiner Márton, orgazdaságért már büntetett ékszerésznél értékesítette, akit már régóta ismert. Az ékszerekért kapott pénzzel a legközelebbi vonattal visszautazott Balatonszárszóra.

Szász Margit beismerte, hogy az ország különböző helyein 1935. évben 19 ékszer- és pénzlopást követett el, 23.920 pengőt szerezvén ily módon.

Steiner Márton orgazda az ékszerek egy részét beolvasztotta, egyrészt pedig átalakította. A bűnjelek nagyobb részben megkerültek. Sikerült a lopásokból származó és még megmaradt 1600 pengőt is biztosítani.

*

A leírt eset igen szép példája egyrészt a rendőrség és a csendőrség, másrészt a csendőrségen belül az őrsök, nyomozó alosztályok, a csendőrségi összekötőtiszt és a hírközpont eredményes együttműködésének. Csupán az ilyen egymást támogató, egymást kiegészítő vállvetett munka biztosíthatja a sikert az ilyen nagyobb szabású bűnözőkkel szemben. Az együttműködésnél elengedhetetlen kapcsolatokat a Nyomozati Értesítő teremti meg, mely ilyenképpen a nyomozások egyik legfontosabb és leghasználhatóbb támogatója. A Nyomozati Értesítő a hivatását azonban csak akkor tudja betölteni, ha azt pontosan és gondolkozva tanulmányozzuk. A tanulmányozásnak kétféle szempontból kell történnie: mi van a Nyomozati Értesítőben, aminek magam vehetem hasznát és mi az, amiben én lehetek mások segítségére?

SZÍNLELT LOPÁS.

Beküldte: *Ligeti Alajos* alhadnagy.
(1937.)

1936 december 7-én a kora reggeli órákban Tóth János tápéi lakos, hentes és mészáros, a tápéi őrön panaszt tett, hogy aznap éjjel hentesüzletének utcára nyíló és három lakattal bezárt ajtaját ismeretlen tettesek kifizitették, a sarkokból kiemelték, az üzletbe behatoltak és onnan a fogasokra aggatott 20 oldal (kb. 800 kilogramm) szózott szalonnát 1444 P, 150 kilogramm füstölt csemegezalonnát 300 P, egy fahordóban elhelyezett 200 kilogramm olvasztott sertézsírt 340 P, 100 kilogramm füstölt kolbászt 200 P, 50 kilogramm füstölt sertéshúst 100 P és különböző húsneműt 100 P értékben elloptak. Az üzlethelyiségből a konyhába, majd abból a hálósobába is behatoltak olyan módon, hogy az ajtókat kulccsal kinyitották. A hálósobában volt fehéreneműs szekrények tartalmát széthányták, az ágyneműt feldúlták, az éjjeliszekrények és a tükörsztal fiókjait kihúzgálták. A fehéreneműs szekrényből a tettesek elloptak 350 P különféle nemű készpénzt, amely egy zsebkendőbe volt kötve, elloptak továbbá 5 db férfi fehér inget és 4 db fehér alsónadrágot. Magukkal vitték az üzletajtó bezárására szolgáló három lakatot kulcsával együtt és az üzletajtó rögzítésére használt 122 cm hosszú, 4 cm széles keresztvasat is. A kár összesen 3030 pengő.

A tettesek — úgymond — többen lehettek, mert az ellopott árut egy ember nem bírhatta el. Valószínűleg kocsival szállíthatták el, mert az üzlet előtt kocsi nyomot talált, a kocsinyom mellett pedig a szózott szalonnáról lehullott só nyoma látszik.

Elmondta, hogy az ellopott 20 oldal szalonnát az ősz folyamán gyűjtötte össze és azt lesózva, egymásra

rakva, lakásának padlásán tárolta. Itt azonban nem találta kellő biztonságban, ezért a betörés előtti napon, a délutáni órákban Kós János hentessegéd segítségével a padlásról lehordta, s az említett helyen vasfogasokra felaggatta. Dolguk végeztével Kós eltávozott, ő pedig a lakás és üzletajtó bezárása után feleségével együtt a lakás közelében levő Hőgyész Mihályféle vendéglőben megtartott, táncmulatsággal egybekötött teaestélyre ment, ahol aznap 19 órától másnap 2 óráig tartózkodott. A történetekről 2—3 óra között szerzett tudomást, midőn hazajött és látta, hogy az üzletajtó be van törve és a szobában minden fel van forgatva. A hozzá intézett kérdésre közölte, hogy az üzlet 1934 február óta betörés ellen a „Turul Magyar Országos Biztosító Intézet R.-T.”-nél 4000 pengő értékben biztosítva volt. Arra a kérdésre, hogy kik lehettek a tettesek, oda nyilatkozott, hogy senkire sem gyanakszik.

A feljelentést Málnási tiszthelyettes őrsparancsnok vette fel, aki az őr 4 főnyi legénységével azonnal a helyszínre sietett, a helyszín változatlan állapotban való megőrzéséről gondoskodott, majd nekem, mint szakaszparancsnoknak és a nyomozó alosztálynak távbeszélőn jelentést tett.

A jelentést tudomásul vettem s közöltem az őrsparancsnokkal, hogy azonnal útbaindulok, meghagyván neki, hogy amíg én és a nyomozó alosztály emberei oda nem érünk, semmihez hozzá ne nyúljanak.

Megérkezésünk után megtartottuk a helyszíni szemlét. A helyszínen talált állapotot vázlattal, helyszíni leírással és 7 darab fényképpel rögzítettük. Adataink a következők voltak: A feljelentő lakása a község nyugati részén van. Egy üzlethelyiségből, egy konyhából és egy hálósobából álló épület. A magányosan álló épületet jobbról, balról és hátulról szántóföld övezi, csupán a szemben levő utcarész van lakóházakkal beépítve s így a feljelentő lakásához eső legköze-

lebbi lakóház a szemben levő épület, amely 11 méter távolságban fekszik.

Tóth János háza véggel az utcára van építve. A telek 2 méter magas kerítéssel van bekerítve. A kerítésnek az utcai részén, közvetlenül az épület mellett, egy záratlanul álló léckapu bejárata van. Az épület utcafelőli végében volt a hentesüzlet, amelynek egy 80×100 cm nagyságú, kívülről vasráccsal is ellátott, utcára néző ablaka és egy 110×200 cm nagyságú dupla, két-kétszárnyú, kívülről deszkabetétes, belülről pedig üvegezett ajtaja van. Az ablak és az ablakrács érintetlen, rongálás vagy feszítési nyomok nem voltak. Az üzletajtónak külső deszkabetétes ajtószárnyai belülről rászegelt zárral voltak ellátva, amely csak belülről zárható. Ezek eredetileg kulccsal voltak bezárva, de reteszei visszafordított állapotban találtattak.

Ugyanezen ajtó szintén belülről, alul és felül 1—1 tolóretesszel volt ellátva. A reteszek eredetileg lakattal voltak rögzítve. A felső tolórész sértetlen volt, rongálási vagy feszítési nyomok nem voltak rajta, de a rögzítésre használt lakat hiányzott. Az alsó tolózárnak az ajtó lapjára csavarral ráerősített vaslemezről maga a tolórész, a retesz burkolatával együtt, a szegelésnél le volt tépve. Maga a tolóretesz, a rögzítésre használt lakattal együtt, szintén hiányzott. A retesznek az ajtón maradt részén, valamint annak környékén feszítési nyomok nem voltak. A küszöbön az alsóretesz ütközője, valamint a retesz nyelvének befogadására szolgáló rész szintén ki volt szakítva, de feszítési nyomokat felfedezni itt sem lehetett. A külső ajtószárnyak rögzítésére, az ajtótokba helyezhető keresztvas is szolgált, amelynek középső részén levő nyílásába, az ajtószárnyból kiálló vas beleillett és az a keresztvashoz lakattal volt rögzítve. A lakat levétele nélkül ezen keresztvas helyéről ki nem emelhető, a külső ajtószárnyak pedig nem nyithatók ki. Ez a keresztvas és az azt rögzítő lakat hiányzott, anélkül, hogy az ajtón vagy a lakat irá-

nyában rongálásnak vagy feszítésnek nyoma lett volna. A külső ajtó déli szárnya, amelyen a zár volt, sarkáról le volt emelve és az ajtó nyílásához támasztva.

A sarokvasakon feszegetési nyomok nem voltak, csak a sarokvasnak az ajtólapra erősített forgórész volt elgömbülve. Az ajtók utcafelőli deszkaburkolataközvetlen a fal mellett, a földből 25 cm magasságban, 25 cm hosszúságban be volt repedve, a fal téglalábazatának felső részénél, az ajtók széle mellett, a falon feszegetési nyomok fedeztettek fel. Ugyancsak ilyen feszegetési nyom látszott az ajtó felső sarokvasa irányában is a földtől 185 cm magasságban. A külső ajtószárnyak utcafelőli részének élein, vagyis az ajtók szélén, ahol az ajtólappal érintkeznek, semmiféle rongálásnak vagy feszítésnek nyoma sem volt, ott még a festékréteg sem volt lepattogva. Csupán az alsó sarokvasnak az ajtólap külső részére szegelt egyik lemeze volt leszakítva, de a sarokvas az ajtólapon szilárdan állott.

Ugyancsak ezen ajtószárnyak a belső oldalán, a sarokvas felől, a földtől 80 cm magasságban egy 5—5 cm széles, tompa tárgytól eredő nyomás látszott. Ennek a sérülésnek az irányában, az ajtótokokon vagy annak szélén semmi elváltozás nem volt. A belső üvegezett ajtó csak kilincsre volt betéve és a középső üvegtábla irányában fordító-kalantyúval volt bezárva. Az ajtózáron sérülési nyomok nem voltak. Az üzletbe lépve, jobbról és balról, a falon gerendába erősített húszakasztó vashorgok voltak, amelyek vastag zsírréteg volt látható. Ezen horgokra volt felakasztva a szalonnanemű.

Az üzletből a konyhába üvegezett ajtó nyílik, amely állítólag zárva volt, de nyitva találtattott. A záron rongálás vagy feszítési nyom nem volt. A konyha mennyezetén egy 60×80 cm nagyságú padláslyuk volt, amelyen olyan nyomokat, amelyekből arra lehetett volna következtetni, hogy a megelőző napon azon át a kérdéses mennyiségű szalonna lehordatott volna, nem találtunk.

A konyhából a hálósobába vezető ajtó nyitva volt. Állítólag be volt zárva, de a záron vagy annak környékén semmi rendellenességet nem észleltünk. A padlás üresen találtatott. Nyugati végén 4 szál deszka volt, amelyekről a feljelentő állítása szerint a szóbanforgó szalonnát a jelzett padlásnyíláson át az üzletbe lehordták. A deszkák környékén sóhulladék volt látható, de a deszkáktól a padlás nyílásáig sóhulladékot feltalálni nem lehetett. Padlásfeljárólétrával a feljelentő nem rendelkezett. A zárat szakértővel levettük, aki azokat szétszedte és megállapította, hogy saját kulcsaikkal lettek kinyitva, belsejünkben rongálás vagy álkulcstól eredő karcolás nem volt. Az üzletbe vezető ajtókon talált feszítési nyomokból azt a következtetést vontuk le, hogy az egyoldalú sérülések csakis belülről, az ajtószárny kinyitása, illetve a lakatok és a keresztvas eltávolítása után idéztettek elő s valószínűleg az ajtó keresztvasával, mert a nyomok a keresztvas méreteinek megfelelőek voltak.

Eme helyszíni adatoknak kellő mérlegelése után arra a meggyőződésre jutottunk, hogy a feljelentő panasza nem fedi a valóságot, mert különösen a padlásfeljáró lyukszerű nyílását tekintve, lehetetlennek tartottuk, hogy azon a nagy szalonnaoldalakat fel- és levinni lehetett volna anélkül, hogy a nyílás szélein elszírozódás, vagy más elváltozás ne keletkezett volna.

A padláson sem volt felfedezhető semmi olyan adat, amely valószínűsíthette volna azt az állítást, hogy ott a kérdéses mennyiségű szalonna elhelyezve volt.

A vashorgok felületén felfedezett zsírréteg, amint azt a községi állatorvos, mint szakértő megállapította, nem szalonnától, hanem olvasztott sertézsírtól származott. A horgokon tehát szalonna nem lóghatott. Nyilvánvalóvá vált, hogy a horgok úgy lettek kézzel beszírozva, hogy azt a látszatot keltsék, mintha azokon valóban szalonna lógott volna.

Feltevésünket valószínűsítette még az a körülmény

is, hogy az üzlet előtt vezető egyetlen taligaút talaja annyira át volt ázva, hogy azon a feneketlen sár miatt, a mintegy 12 métermázsát kitevő terhet egy kocsin elszállítani nem lehetett. Ebben az időben a közlekedés ezen az úton napokon át üres kocsival is szünetelt.

Mindezeket az adatokat összegezve, bizonyítva láttuk, hogy feltevésünk helyes alapokon nyugszik, a panaszos feljelentése nem helytálló, betöréses lopásról itt szó sem lehet. Ezzel azonban az ügy felett napirendre nem térhettünk, mert a panaszos feljelentése mögött valami rejtélynek kellett lenni, amely őt a koholt feljelentés megtételére készítette. A körülményekből és a helyszíni adatokból ítélve, biztosítási csalást sejtettünk. A nyomozást tehát elsősorban annak megállapítására irányítottam, hogy vajjon a feljelentő a kérdéses szalonna és húsnemű beszerzésére rendelkezett-e megfelelő pénzzel, ha igen, azt honnan és miként szerezte?

Tóth előadta, hogy 1932. évben Nemes József hentesüzletében mint percentes dolgozott. Tiszta keresete ebben az évben 600 pengő volt. 1934-ben saját neve alatt nyitott hentesüzletet, amely olyan jól jövedelmezett, hogy az év végén 4000 pengő tiszta haszonnal záródott.

Ez az állítás azonban beigazolást nem nyert. Nemes József kikérdezve, kizártnak mondta, hogy a kérdéses üzletben Tóth 600 pengőt keresett volna. Az meg, hogy percentre dolgozott nála, teljesen valótlan. Tény az, hogy a jelzett évben panaszos az ő neve alatt dolgozott az üzletben, abban azt tehetett, amit akart, neki elszámolással nem tartozott. A 4000 pengős állítás is valótlannak bizonyult. Erre nézve több szavahihető szakértő odanyilatkozott, hogy légből kapott koholmány, mert 4000 pengőt jövedelmező munka lebonyolításához nagy tőke és több személy foglalkoztatására van szükség, amivel Tóth nem rendelkezett. Ezt alátámasztotta a községi állatorvos által vezetett

forgalmi nyilvántartás is, amiből megállapítást nyert, hogy a feljelentő még megközelítőleg sem vágott annyi állatot le, ami az általa bemondott jövedelmet valószínűsíthette volna. Beigazolva láttuk tehát, hogy Tóth a bemondott összeggel nem rendelkezett és így az ellopottnak feltüntetett áru sem volt meg.

Tóth ismételt kikérdezése folyamán megmaradt amellett, hogy a kérdéses holmikát a feljelentés alkalmából előadott módon ismeretlen tettesek tulajdonították el. Határozottan állította, hogy azok megvoltak. Hivatkozott Kós Jánosra, aki az említett napon a szalonna lehordásánál segédkezett, továbbá Zima Jenő és Zerge József szegedi nagyvágókra, akiktől a szalonnát vásárolta.

E kérdést tisztázandó két járőrt indítottam útba. Az egyik járőr Kóst, a másik pedig a két nagyvágót kérdezte ki. Kós a feljelentő állítását megerősítette. Oda nyilatkozott, hogy a keresett húskok megvoltak, 20 oldalszalonnát hordtak le a padlásról. Kós szerint tehát a kérdéses hús- és szalonnamennyiség létezett. A két nagyvágó azonban előadta, hogy a feljelentő nagyobb mennyiségű szalonnát tőlük soha nem vásárolt. Kizártnak mondták, hogy a kérdéses szalonna- és húsmennyiséghez szükséges pénzüsszeggel rendelkezett volna.

E felett elgondolkozva elhatároztuk, hogy úgy Kós, mint a feljelentő multját, magánviszonyait is részletesen felderítjük, hátha ily módon szerezhettük meg a további nyomozáshoz szükséges alapot.

E célból a Málnási Pál tiszthelyettes járőrért rendeltem ki. Ez megállapította, hogy Kós néhány év előtt igen kedvező anyagi viszonyok között élt, a falusi társaságban számottevő egyéniség, tekintélyes mézárós és hentes ember volt, de kicsapongó társaságba keveredett, felesége elhagyta, teljesen tönkrement. Jelenleg kereset és megélhetés nélkül áll. Kóst a feljelentőhöz régebbi ismeretség fűzte, házánál többször megfor-

dult. A feljelentő könnyelmű, léha élethez szokott ember. Jó családból nősült, feleségével szemben igen gyengéd és őt rajongásig szereti.

Ezen adatok birtokában Kóst magamhoz hívtam. Kikérdezéséhez tervet készítettünk. A kikérdezéssel a nyomozó alosztálytól kirendelt Pál Lajos tiszthelyettest bíztam meg. Pál tiszthelyettes közölte velem, hogy tanuként hallgatja ki, nyomatékosan felszólította, hogy az igazat mondja meg, mert amit eddig mondott, az valótlannak bizonyult. A feltett kérdésekkel Pál tiszthelyettes annak tüzetes megállapítására törekedett, hogy ki, milyen tevékenységet fejtett ki a szalonna lehordásánál, hogyan hozták azt le a padlásról. A feljelentő felesége ez alkalommal hol volt? A kérdésekre Kós előadta, hogy Tóthtal együtt felmentek a padlásra, egy-egy oldal szalonnát a hónuk alá vettek és úgy hozták le. Ezt mindaddig megismételték, amíg mind a 20 oldal lent nem volt. Tóthné a padlásfeljárat lyuk előtt állt és végignézte a lehordást.

Pál tiszthelyettes a helyszínt jól ismerve, tudta, hogy a lehordás ily módon nem történhetett meg s azt is tudta, hogy a sértettnek nincsen padlásfeljárólétára, megkérdezte Kóst, hogy hol állt a padlásfeljárati létra, mielőtt a padlásra felmentek? E nem várt kérdésre Kós zavarba jött, habozott, majd azt mondta, hogy az udvaron, az eresz alá volt támasztva. Pál tiszthelyettes zavarodottságát kihasználva, tovább fűzte kérdéseit, milyen a létra, ki hozta be az udvarról stb.? Újból izgatott lett, hebegett, de nem válaszolt a kérdésre.

Kós még egy darabig habozott, küzködött magával, majd beszélni kezdett. Bűnösségét beismerve előadta, hogy a „betörést” Tóthtal együtt határozták el és együttesen is hajtották végre. Céljuk az volt, hogy a biztosítási összeget megkapják, amiből Tóth neki 480 pengőt helyezett kilátásba. Az ő szerepe főképpen abban állt, hogy tanu legyen arra, hogy Tóth a bemondott

áruval tényleg rendelkezett, nehogy az összeg kifizetése terén gátló körülmény merüljön fel. Különben az egész csupán mese, Tóthnak készlete nem volt. A kérdéses zsiroshordó kettős fenékkal volt ellátva, a tetején volt néhány kiló zsír, amely úgy tűnt fel, mintha tele lett volna. A hordóban volt zsírt kiszedték, a hordót pedig szétverték és elégették. Az abroncsokat Tóth eltette, de hogy hová, azt nem tudja. Az üzlet belső ajtaját saját kulcsával nyitották ki s a keresztvassal idézték elő azokat a betörési nyomokat, amelyek a külső ajtón fedeztettek fel. A vashorgokat sertészsírral ő kenté be, hogy azt a látszatot keltsék, mintha azokon tényleg szalonna lett volna felaggatva.

Beismerő vallomását azzal fejezte be, hogy az esetről Tóthné is tudomásul bír, a kérdéses hordó elégetésénél ő is segédkezett. Kós beismerése igazolta feltevésünket, amelyet a helyszíni adatokból vont következtetéseinkre építettünk, vagyis, hogy a tettest a feljelentő személyében találjuk meg.

Kós beismerő vallomása birtokában Tóthot gyanúsítottként kérdeztem ki. Elébe tártam a terhelő adatokat és meggyőztem, hogy állítása teljesen tarthatatlan, majd hirtelen megkérdeztem tőle, hogy az elégetett zsiroshordó abroncsait hová tette? E meglepő kérdésre halk hangon csak annyit mondott: „a háznál vannak“. Elfogtam, megbilincseltem és a községháza tanácstermébe kísértettem, ahol egy járőr Kóst őrizte. Kós megpillantása mély hatást gyakorolt Tóthra. Mély gondolkodásba merült. Néhány óra múlva, amidőn őket meglátogattam, Tóth magához intett és súgva közölte velem, hogy mindent el akar mondani, de arra kért, hogy feleségét kíméljem meg, őt az ügybe ne keverjem bele. Ezt meg is ígértem neki, mire bűnösségét beismerve előadta, hogy a tettet Kóssal együtt eszelték ki, azt együttesen is hajtották végre. Tagadta, hogy felesége is be lett volna avatva. Beismerte, hogy a bemondott árura vonatkozó állítása valótlan, mert kész-

lettel tényleg nem rendelkezett. Azt csak azért állította be, hogy a biztosításból minél nagyobb összeget kapjon. Kóst is csak azért vonta be, hogy a készlet létezését bizonyítsa.

Mínhogy tárgyi bizonyíték nem igen volt, beismerő vallomásukat a községi elöljáróság útján felvett jegyzőkönyvbe foglaltuk s azután két bizalmi egyén kíséretében kimentünk a helyszínre, ahol Tóth megmutatta azt a helyet, ahová a zsiroshordó abroncsait rejtette. Az abroncsokat meg is találtuk. Ezután bemutatattuk velük külön-külön az eset mikénti végrehajtását. Eltérés nem mutatkozott, jeléül annak, hogy igazat mondtak. Az elveszett keresztvasat nem tudtuk előkeríteni, mert Tóth, hogy árulója ne legyen, a Tiszába dobta. Előkerítését az általa megjelölt helyen megkíséreltük, de feltalálni nem sikerült.

A nyomozást ezzel befejeztük, a gyanúsítottakat — tekintettel arra, hogy összebeszéléstől, hamis tanuk beszerzésétől tartani lehetett — elfogtuk és az ügyészségnek átadtuk.

*

A betörés nyomainak alapos és lelkiismeretes vizsgálata és a bíráló szemével való mérlegelése gyakran arra a megállapításra vezet, hogy a betörés csak látzat, beállítás. Napjainkban a biztosítási csalás úgyszólván divatos bűncselekmény, gyakran találkozunk beállított helyszínekkel, amelyek a betöréses lopás látzatát óhajtják kelteni, hogy a csalást leplezzék. A részen levő alapos csendőrt az ilyen mesterkedések nem téveszthetik meg.

SZURONY, MINT BETÖRŐ- SZERSZÁM.

Beküldte: *Kürti Gergely* tiszthelyettes.
(1935.)

„1930 december 22-ére virradóra Kormos Kálmánné okányi lakos dohányárudájába ismeretlen tettesek betörték és 350 pengő értékű, főleg nikotexes dohányárut elloptak. Kérem egy nyomozó járőr kivézését.”

Ezt a táviratot kapta a nyomozó alosztály 1930 december 23-án. Az alosztályparancsnokság az őrs támogatására Kiss Miklós tiszthelyetessel engem vezényelt ki.

A helyszínre érkezve, a daktiloszkópiai eljárással nem sokra mehettünk, mert a sértett a lámpaüveget még a lopás felfedezése alkalmával összefogdosta. A tettesek ugyanis az üzletben lévő függő petróleumlámpát meggyújtották és égve hagyták. A sértett a betörés felfedezésekor a lámpát eloltotta és a lámpaüveget összefogdosta, így az esetleg használható ujjnyomokat is megsemmisítette, illetve hasznavehetlenné tette. A sértett a lámpát a lopást megelőző délután petróleummal teletöltötte. A lámpa tartályából a petróleumnak mintegy háromnegyedrésze égett el.

A sértett a lámpát $\frac{1}{2}$ 17 órától 21 óráig, üzletzárásig égette. Eddig a hiányzó petróleummennyiségnek körülbelül a fele éghetett el. A betörést reggel 6 órakor fedezték fel és a tettesek által meggyújtott lámpát ekkor oltották el. A hiányzó petróleummennyiségből tehát arra kellett következtetni, hogy a betörés valamikor éjjeli 1—2 óra között történhetett.

A dohányáruda ablaktábláját védő és elzárásra szolgáló keresztvas alsó szélén és a lefeszített lakat kengyele között valami kétélű eszköz nyoma volt lát-

ható, mely a vasba mélyen belevésődött. Ez arra engedett következtetni, hogy a betöréshez használt eszköz keményebb volt a keresztvas anyagánál, tehát acél lehetett, különben a keresztvason nem hagyott volna olyan nyomot maga után. Egyéb támpont híján a nyomozásnak az eszköznyomból kellett kiindulni.

Gondolatban összeszedtük mindazokat a kétélű eszközöket, amelyek a lakatkengyelen és a keresztvason talált nyomokhoz hasonló nyomokat idézhetnek elő. Ezután sorra előkerítettünk ilyen szerszámokat és azokkal kísérleteket végeztünk.

Kísérletezés közben tekintetünk saját szuronyunkra esett. Erre eddig egyikünk sem gondolt. (Akkoriban a nyomozó alosztályokhoz beosztott legénység még gyalogsági szuronyt viselt.) Nyomban kísérletet hajtottunk végre saját szuronyunkkal. A kísérlet meglepő eredménnyel járt. Szuronyunk milliméteres pontossággal ugyanolyan nyomot hagyott hátra, mint amilyen a bűnjelt képező lakaton és keresztvason volt látható. Kétségtelennek látszott tehát, hogy a betörést gyalogsági szuronyal hajtották végre. Ezt a nézetünket őrsbeli bajtársaink nem osztották, mi azonban továbbra is kitartottunk feltevésünk mellett. Bár a világháború óta faluhelyen sok háznál akad szurony, mi elsősorban mégis katona tettségét tételeztük fel.

A küszöbön lévő karácsonyi ünnepekre való tekintettel a faluban több szabadságos katona tartózkodott, köztük a sértett fia is. Ezekkel alibit igazoltattunk, majd a mulatóhelyeket jártuk végig, hogy az esetleg ott mulatozó katonák magatartását és kiletét is megállapíthassuk. Feltevésünk ugyanis az volt, hogy a katonák közül bizonyára többen megfordultak a mulatóhelyeken és a betörő is ezek közül a mulatózók közül kerülhetett ki. Ezt a feltevésünket megerősítette a helyszínen égve hagyott lámpából hiányzó petróleum mennyiségéből vont következtetésünk is.

Egyik vendéglőben arról értesültünk, hogy 21-én ott megfordult egy ismeretlen katona, egy fehér esőköpenyt és csikos vadászharisnyát viselő polgári egyén társaságában. Előadásuk szerint Gyuláról jöttek, a katona állítólag ott szolgál, de egyébként csanádmegyeieknek mondták magukat. A vendéglős előadta, hogy a fehér esőköpenyes egyén, saját állítása szerint, szintén Gyulán szolgált mint katona s a közelmúltban szerelt le. A katona és a kíséretében lévő polgári egyén éjjel 2 óra tájban távozott el a vendéglőből s ott nem is igen ittak, az időt egymással suttogva, beszélgetve töltötték el.

Gyanúkat a vendéglős elbeszélése az ismeretlen katonára és társára terelte. A gyanút viselkedésük is alátámasztotta. Nem ittak, nem mulattak, tehát csak azért ültek be a vendéglőbe, hogy az időt eltöltsék addig, amíg a betörést zavartalanul végrehajthatják.

22-éről 23-ára virradó éjjel alkalmi gépkocsin Gyulára utaztunk és puhatolásainkat az ottani gyalogsági laktanyában folytattuk tovább. Itt az egyik szakaszvezető határozottan állította, hogy a fehéreköpenyes polgári egyén azonos Erős Simon gyulai lakos, villanyszerelővel, aki a közelmúltban szerelt le a katonaságtól és azóta a laktanyában majdnem naponta meglátogatja Béres Tódor gyalogost. Megtudtuk azt is, hogy Béres gyalogos szabadságon van és szabad-ságolási igazolványa Gyulára van kiállítva.

A szakaszvezetőtől nyert értesülésünk után a laktanyaügyeletes tiszt úr engedélyével átkutattuk Béres gyalogos magánládáját, de eredménytelenül. Ezután Erős Simon lakását állapítottuk meg, majd odamentünk. Erős távol volt, vadházastársát cigarettatöltés közben találtuk. A töltéshez használt dohányból nem tudtunk semmit megállapítani s így az asszonytól elköszönve, a közelben lesben álltunk. Nem kellett sokáig várakoznunk. Erős körülbelül félóra múlva a lopott dohányáru egy részével megérkezett. A do-

hányt ugyanis értékesíteni akarta a városban, de ez nem sikerült.

Erős útmutatása és vezetése mellett Béres gyalogost is megtaláltuk az egyik kéteshírű nő lakásán. Itt a lopott dohányból nem találtunk semmit. Béres a dohányt a kávéházi pincéreknél értékesítette, ahol sikerült azt hiánytalanul őrizetbe vennünk. A dohány helyett azonban pezsgősüvegekre és evőeszközökre bukkantunk, amit gyanúsnak találtunk. Béres később beismerte, hogy azokat különböző alkalmakkor a laktanyában lévő tiszti étkezdéből lopta.

Ez a nyomozás az eszköznyomok fontosságára mutat rá. A nyomokat előidéző eszköz megállapítása nélkül nehéz lett volna eredményt elérni.

Rá kell itt még mutatnunk arra, hogy az idegenből jött bűnözők, különösen rossz vagy hideg időben, rendszerint valamelyik nyilvános helyiségben (kocsma, vendéglő, kávéház, mozi, váróterem stb.) kénytelenek az elkövetésre alkalmas időpontot bevárni. Faluhelyen minden idegen érdeklődést kelt, tehát joggal lehet számítani arra, hogy az ilyen helyen megfordult idegenekre vonatkozólag használható adatokat lehet kapni.

HAMIS ALIBI LELEPLEZÉSE.

Beküldte: *Dinga János* tiszthelyettes.

(1937.)

1935 január 7-én a korareggeli órákban Tényő község előljárósága küldönccel, írásban arról értesítette a kajári őrsöt, hogy a községháza egyik ablakát ismeretlen tettes betörte s az így keletkezett résen az irodahelyiségbe hatolt. Az irodában több íróasztalfiókot feltört és a vezetőjegyző íróasztala fiókjában elhelyezett 3 darab 10 és 4 darab 1 pengőst, valamint 1 Browning-gyártmányú, 410.560. gyári számú ismétlőpisztolyt egy tár hozzávaló tölténnyel együtt ellopott.

Azonnal két járőrt vezényeltem ki az ügy nyomozására. Eligazításkor a járőrvezetőknek azt a meghagyást adtam, hogy az egyik járőr a helyszínen talált állapot változatlan megőrzéséről gondoskodjék, a másik pedig a falusi szóbeszédet hallgassa ki és a községben portyázva, puhatoljon.

A két járőr eligazítása és elindítása után az esetet a már ismert csonka adatok alapján távbeszélőn a nyomozó alosztályparancsnoknak bejelentettem és helyszínelő kiszállást kértem.

A szakaszparancsnoknak s bejelentettem az esetet és kértem a helyszínre való kiszállását. Ezután magam is felszereltem és Tényőre siettem. A helyszínre érve, a járőrök jelentését fogadtam, majd a helyszínt nagy általánosságban áttekintettem.

Időközben megérkezett az alosztály helyszínelője, Majoros törzsőrmester v., aki a helyszínt előbb lefényképezte, majd lerajzolta. A helyszínelőirást közösen szerkesztettük meg. Az általános helyszíni szemle után megejtettük a részletes szemlét, a következő eredménnyel:

A községháza a község északkeleti kijáratánál,

párhuzamosan a törvényhatósági úttal épült, 6 ablakkal az utcára. Előtte léckerítés, a léckerítésen egy kapubejárat van, amely állandóan nyitva áll. A behatolás a negyedik ablakon keresztül történt, amely a főjegyző irodájából nyílt. Az ablakok kifelé nyílóak és kívül sarkosak. Az alatt az ablak alatt, amelyen a behatolás történt, a földön egy 5 méter hosszú, gömbölyű fenyőfarúd, úgynevezett nyomórúd volt, amelynek egyik végén mérsnyomok látszottak. A rúd messzeségétől 150 cm-re körbefutó surlódási nyomok voltak láthatók. A két külső ablak az ablaktokból kihúzott sarokvasaival együtt a kertben lévő fenyőfák egyikéhez volt támasztva. Az ablak függőleges keresztvasa kifelé görbülve, az ablaktokból teljesen ki volt húzva. Az ablak baloldalán 1 méterre az ablak magasságában a falon, benyomódás és vakolathiány volt. A belső ablakok egyike ki volt törve és mindkettő ki volt nyitva.

A földön fekvő nyomórudat az egyik csendőr — messzeségével a falon lévő benyomódásba helyezte és az ablak magasságába felemelte. A nyomórúdon körbefutó surlódási nyomok a kihúzott keresztvas kifelé görbülő részével jutottak egy irányba. A helyszínelő törzsőrmester nagyítóüveg segítségével megvizsgálta a rúdon körbefutó surlódási nyomokat és a keresztvas görbületét, amelyeken kötélfoszlányok voltak láthatók. Ebből az adatból megtudtuk, hogy a tettes a nyomórudat kötéllel odakötötte az ablak keresztvasához és a rudat emelőként alkalmazva, minden zörej nélkül kihúzta a tokjából a keresztvasat. Így akkora hely támadt, hogy ott egy felnőtt be tudott jutni.

A helyszíni szemle eredménye azt a benyomást keltette bennünk, hogy a cselekményt gyakorlott bűnöző követhette el. Megállapításokat folytattunk abban az irányban is, hogy a tettes miért választotta éppen a főjegyző irodájából nyíló ablakot a behato-

lásra és honnan tudhatta azt, hogy az a főjegyző dolgozóhelyisége. A főjegyzőt újból kikérdeztük. Előadta, hogy a község tulajdonát képező szeszfőzde díját, mintegy 2000 pengőt, az íróasztala fiókjában tartotta, előadása szerint azért, mert a pálinkafőző felek a főzés befejezése után rendszertelenül járnak hozzá a főzdei díjat kifizetni. Mivel ilyenkor a legtöbb esetben nem volt jelen a községi pénztáros, akinél, mint ellenzárosnál, a második kulcs volt, a pénzt nem tudta a Wertheim-szekrénybe tenni, hanem egyelőre bezárta a saját íróasztala fiókjába. Amikor aztán a községi pénztárnok a község házában egyéb pénzügyek rendezése végett megjelent, a fiókjában volt pénzt is elhelyezték a páncélszekrényben. A 2000 pengőt a cselekmény előtt 3—4 nappal tették oda be.

A járőr ennek tudatában abból a feltevésből indult ki, hogy a tettes vagy helybeli, vagy a közeli szomszéd községek valamelyikéből, azok közül való lehet, akik a szeszfőzdet használták, mert ezeknek kellett leginkább a pénz hollétéről tudni. Ezért a járőr a községi veztőjegyző bevonásával a szeszfőzde használoinak névjegyzékét — az esetleg gyanúba jöhető személyek megállapíthatása végett — átnézte, de ott gyanúsítható személyt felfedezni nem tudott, mivel a főjegyző a jegyzékben feltüntetett egyénekért szavatolt és mindenkit teljesen megbízható kisgazdának írt le.

Igy nem maradt más hátra, mint a szokásos büntetések között gyanúsítható személy után kutatni és azok alibijét megvizsgálni. Az elkövetés idejét nem sikerült pontosan megállapítani, csupán annyi volt nyilvánvaló, hogy a cselekményt a tettes este 22 óra és reggel 6 óra között hajtotta végre.

Meghagyásom szerint az egyik járőr a helybeli, Barát György szokásos büntettest ment el igazoltatni, a másik járőr pedig velem együtt a szomszéd Sokorópátka községben lakó és vagy 5—6 idegen nyelvet

beszélő, minden hájjal megkent Ijjas Lajos szokásos büntettes alibijének megvizsgálásához fogott, aki az idegenlégiót is megjárta.

Ijjas az alibi igazolása céljából feltett kérdéseinkre fölünyesen és örömmel mondogatta a járőrnek, hogy hála Isten, most aztán van jó tanuja az alibire, mert különben „meghurcolnák”. Azt mondta a járőrnek, hogy ha neki nem hisznek, hát csak menjenek el Szép Gergelyhez Sokorópátkára. A kérdéses éjszakát ugyanis Szépéknél töltötte, mert Szépnek borjazni készült a tehene, egész reggel 4 óráig Szépéknél volt és ott Szépékkel elkartyázva, a tehenre vigyáztak.

A járőr kikérdezte Szépet, aki előadta, hogy Ijjas január 7-ére menő egész éjjel, azaz reggel 4 óráig nála volt. A tehene borjazóban volt, ezért virrasztott s ő kérte fel a nála este beszélgetés végett megjelent Ijjast, hogy maradjon ott és majd elkartyázzatnak. Ezt bizonyítani tudja szomszédokkal és ha kell, erre meg is esküszik. Előadta még, hogy Ijjas sehogy sem lehet a betörés tettese, mert amikor tőle elment, már reggel 4 óra volt. Még Ijjas hívta fel az időre az ő figyelmét is és ő ekkor a konyhában, a szekrényen lévő ébresztőórát megnézte és az csakugyan 4 órát mutatott. Ha ekkor ment volna el Ijjas betörni, sehogy sem lehetett volna már reggel 7 órára megint nála a lakásán, mert Tényő 10 kilométerre van.

A járőrnek ezt el kellett ugyan fogadnia, de Ijjas túlbiztos viselkedése és alibije gyanút keltett, úgyszintén az a körülmény is, hogy Ijjas hívta fel az alibi-tanu figyelmét az időre. Ezért Szépet részletesen még egyszer kikérdezte, nevezetesen, hogy Ijjas este mikor jött hozzá, kik voltak ott jelen, meg szokott-e máskor is nála fordulni, amikor éjjel a borjazni készülő tehenet kiment az istállóba megnézni, Ijjas is kiment-e vele s ha nem, azalatt hol volt és kivel? Ekkor tudtam meg, hogy Ijjas vagy 4—5 ízben is egyedül maradt a konyhában, amikor Szép a lámpá-

val kiment az istállóba megnézni a tehenet. Ijjasnak ilyenképpen bőséges alkalmá nyílt arra, hogy az órát a saját céljainak megfelelően beigazítsa.

Az alibi megbízhatatlansága azonban egyelőre csak gyanú volt. Kikérdezésekkel a nyomozás ügyét nem tudtuk előbbre vinni, ezért más eszközhöz folyamodtam, hogy az Ijjas ellen felmerült gyanú alátámasztásához szükséges adatokhoz juthassunk. Elhatároztam, hogy B. egyénnel fogom figyelgetni Ijjast. Erre a célra megfelelő B. egyént szerveztünk be, akit pontos utasításokkal láttunk el.

Két nap múlva Ijjas a hetipiacra bejáró kocsik egyikén Győrbe ment. Ezen az útján egy másik kocsira felülve, a B. egyén is elkísérte, mert Ijjas útját gyanúsának vélte. Alig érték Győrbe, Ijjas első dolga volt, hogy a vám bejáratához közel lévő vendéglőbe bemegyen. A B. egyén követte. Ijjas a vendéglőben asztalhoz ült és 2 deciliter bort rendelt; a B. egyént nem vette észre, mert a B. egyén úgy viselkedett, mintha Ijjas nem érdekelné, közben azonban állandóan figyelte. Ijjas előbb a többi vendégekkel beszélgetett, majd a vendéglőssel bocsátkozott eszmecsérébe. A B. egyén látta, hogy Ijjas pisztolyt vesz elő, majd, mint észrevétlen figyelő, hallotta, hogy Ijjas a pisztolyt hosszabb rábeszélés és alkudozás után a vendéglősnek 16 pengőért eladta. Ijjas azt mondta a vendéglősnek, hogy erdőőr és pillanatnyilag meg van szorulva. Öltözéke egyébként a vendéglősben tényleg azt a hitet kelthette, hogy Ijjas valóban erdőőr. A vendéglős a pisztoly árát nyomban ki is fizette. Ijjas még 2 deciliter bort rendelt, azt megitta, aztán eltávozott a vendéglőből.

Ijjas távozása után a B. egyén azonnal a vendéglőshöz ment és közölte vele, hogy Tényő községházába ismeretlen tettesek 2—3 nappal ezelőtt betörtek, a vezetőjegyző pisztolyát is ellopták és hogy a lopással az az ember van gyanúsítva, akitől az imént a pisz-

tolyt vásárolta. A vendéglős erre azzal a megjegyzéssel, hogy a főjegyzőt jól ismeri, készségesen megmutatta a pisztolyt. A B. egyén a pisztoly számát megnézte és összehasonlította a nála papírszeleten feljegyzett számmal. Nagy-örömmel látta, hogy a pisztoly azonos a keresettel. Ezután telefonon rögtön értesítette az őrsöt az eredményről.

Az eredmény tudomásulvétele után a legközelebbi vonattal járort küldtem Győrbe a pisztoly őrizetbevétele és a B. egyénnel való érintkezés végett. A B. egyént ugyanis az őrs tagjai is ismerték. Meghagytam a járórnek, hogy menjen Ijjas után és fogja el, már amennyiben a B. egyén meg tudja mondani, hogy az merre vette útját. Ellenkező esetben a pisztollyal vonuljon be.

Abból a feltevésből kiindulva, hogy Ijjas hazajön a vásárról, egy járőrrel Tényőre mentem és figyeltük a piacról hazatérő kocsikat. Tudtuk, hogy vasúton nem jön, mert az utolsó állomástól még jó darabot kellett volna gyalogolnia. Ijjas tényleg az egyik kocsin ülve, igyekezett hazafelé. Sikerült őt elfognunk. A községházára kísértük. Még útközben, anélkül, hogy kérdeztük volna, azt mondta, hogy nem ő a bűnös, nem ő tört be, az eladott pisztolyt csak eladásra kapta Barát György tényői lakostól. Erre hirtelen azt a kérdést adtam fel neki, hogy mi van a 16 pengővel. Elmondta, hogy abból bizony már 8 pengőt elköltött. Itt megint kilátszott a ló lába, de mert Barát is szokásos büntettes, azt gondoltam, hogy közösen hajtották végre a betörést.

Nyomban járort küldtem Barátért. Megérkezése után azonnal alapos kikérdezés alá vontam, de halani sem akart arról, hogy a pisztolyt ő adta volna át Ijjasnak. Azt azonban beismerte, hogy a betörés előtt körülbelül egy héttel egy este ott járt nála Ijjas és sok mindenről beszélgetve, előhozta, hogy jó volna egy kis pénzt szerezni valahol. Erre ő azt mondta

Ijjasnak, hogy lehetne, mert a községi jegyző íróasztalfiókjában van vagy 2—3000 pengő. Ezt onnan tudja, hogy a kocsmában hallotta, amint a gazdaemberek helytelenítették, hogy a jegyző a szeszfőzdepénzeket az íróasztal fiókjában tartja. Ijjas erre javasolta, hogy a betörést együtt kövessék el, ő azonban nem állt kötélnek, mert a felesége beteg volt.

Barát ezen előadása kapcsán újból kikérdeztem Ijjaszt és elébetartam, hogy mit adott elő Barát. Ijjas erre felhagyott a tagadással és részletesen beismerte a betörést, majd az elkövetési módot nyomban be is mutatta. Előadta továbbá, hogy azért fogta rá Barátra, hogy tőle kapta a pisztolyt eladásra, hogy mint a betörés értelmi szerzője, ő se vigye el szárazon.

Baráttal való beszélgetése óta állandóan a betörés gondolatával foglalkozott. Amikor egyik este Szépnél volt és több ízben egyedül maradt, mert Szép a borjazóban lévő tehene után nézett, az az ötlete támadt, hogy Szépék ébresztőóráját előre igazítja és így alibit biztosítva magának, a betörést elköveti. Ez sikerült is. Az órát apránként vagy négy órával előbbre igazította olyankor, amikor Szép kiment az istállóba.

Amikor az előreigazított óra 4-et mutatott, felhívta Szép figyelmét erre és azt mondta, hogy hazamegy. Szépéknek is azt ajánlotta, hogy feküdjenek le, mert tudta azt, hogy ha Szép lefekszik, felébredése után az lesz az első dolga, hogy kisiessen az istállóba a tehénhez és nem fogja az órát megnézni. Ez így is történt. Ő Szépéktől hazaszaladt, ott magához vett egy kötelet és harapófogót és rögtön Tényőre ment. Odaérve, az első ház udvarába bement és a szalmakazalhoz állított nyomórudak egyikét magához vette, vállon a községházához vitte s a Barát által megjelölt ablak alatt letette. A két külső ablakot harapófogóval a kívülre eső sarkaiból kiemelte és azokat a kertbe, az egyik fenyőfához letette. A magával hozott kötél-

lel összekötötte a nyomórudat és az ablak keresztvasát, azután a rúd másik végét a falnak támasztva, a keresztvasat kihúzta. Ezután a belső ablakok egyikét betörte, az így keletkezett résen benyúlva, a reteszt — csak egy volt a közepén — letolta és bebújt a helyiségbe. Ott az asztalfiókokat a harapófogó nyelvvel feltörte és a 2000 pengőnyi pénzt kereste, de azt bizony nem találta meg. Az említett tárgyakat magához véve, Sokorópátkára hazament. Amikor hazaért, fél 6 óra volt.

Nem feküdt le, hanem megmosakodott, kitisztálkodott és újból Szépékhez ment azzal a célzattal, hogy ott, mihelyt alkalma nyílik, az órát visszaigazítsa. Ez sikerült is, mert amikor Szépékhez ért, közülük senki sem volt a konyhában. Az órát hamar visszaigazította 7 órára és azután szíves jóreggelt köszöntéssel kereste Szépéket, akiket az istállóban talált. Szépék rögtön azt kérdezték tőle, hogy nem tudja-e, hány óra van. Ez a kérdés nagyon kapóra jött. Rögtön megmondta, hogy éppen most nézte meg az órájukat, azon 7 óra van. Ebből azt is tudta, hogy Szépék reggel nem nézték az órát és így nem is tudják, hogy ő azt előre és most vissza — igazította. Ezért mondotta olyan boldogan, hogy most aztán jó alibije van. A szegény Szép pedig, amikor a csalafintaságot tudomására hoztuk, majdnem a föld alá bújt szégyenletében, hogy akaratán kívül tanuskodott Ijjas mellett oly erősen és még a nyakát is le hagyta volna vágni, hogy nem Ijjas a tettes.

A leírt nyomozás az alibivizsgálatra nézve igen jó tanulságot nyújt. Egyrészt egy ravasz szokásos bűnöző ügyes trükkjét ismerteti, amelynek segítségével hamis alibit igyekezett magának biztosítani, másrészt arra figyelmeztet, hogy az alibi megvizsgálásánál alaposan és körültekintően kell eljárni. Az alibi-tanúnak

azt az egyszerű állítását, hogy a gyanúsított ettől-
 eddig vele volt, nála tartózkodott stb., sohasem sza-
 bad minden további nélkül alibi-igazolásnak elfogadni.
 Az igazolni szándékolt időtartamot részleteire bontva,
 percről-percre meg kell vizsgálni, annak megállapí-
 tása érdekében, hogy nincs-e igazolatlan hézag, ame-
 lyet a gyanúsított akár a cselekmény elkövetésére,
 akár — amint az ennél az esetnél történt — az alibi-
 tanu félrevezetésére használhatott fel. Az a tény, hogy
 a gyanúsított alibi-tanujának a figyelmét valamely idő-
 pontra egyenesen felhívta, mindig gyanús. Ilyenkor az
 alibi-vizsgálatnál fokozott alapossággal és óvatosság-
 gal kell eljárni.

Érdekes példát nyújt ez a nyomozás ügyes B.
 egyének értékére és helyes alkalmazására is.

VILLÁMGYORS NYOMOZÁS.

Beküldte: *Sipőcz Győző* tiszthelyettes.

(1937.)

Rozsnyai Károly, az Első Dunagőzhajózási Társa-
 ság Somogy községéhez tartozó somogybányatelepi
 élelmiszerraktár vezetője 1930 február 8-án 6 órakor
 távbeszélőn az őrsöt arról értesítette, hogy a vezetése
 alatt álló élelmiszerraktárból — ahol élelmiszereken kí-
 vül egyéb árukat is tartanak — az éjszaka folyamán,
 betörés útján, nagyobb mennyiségű férfi és női cipőt
 elloptak. Hogy ezenkívül még mit loptak el, azt csak
 ezután fogja megállapítani.

Csiszár Gáspár tiszthelyettes, őrsparancsnok egy
 járőrt, amelynek tagjai e sorok írója és Kozák László
 törzsőrmester voltak, az eset nyomozására azonnal
 szolgálatba vezényelt.

A járőr a helyszínre 1930 február 8-án 8 óra 10
 perckor érkezett meg. Ekkorra Rozsnyai már megállá-
 pította, hogy 17 pár férficipő, 5 pár női cipő, 9 pár mű-
 selyem zokni, 1 darab zsebkés, 2 darab nyakkendő, két
 darab csalánzsák, 300 gramm cigarettadohány, 11 cso-
 mag Modiano cigarettapapír és 1 doboz svéd gyufa tűnt
 el 509 pengő 22 fillér értékben és ezenkívül a kézi-
 pénztréből is elloptak 10 pengő aprópénzt. Egyben elő-
 adta, hogy a cselekmény elkövetésével gyanúsítani
 nem tud senkit. A raktári alkalmazottak mind régi,
 megbízható emberek. Tájékozásul azonban közli, hogy
 az ottani bányatelepről 11 bányász még aznap kíván-
 dorol Hollandiába. Azt is hallotta másoktól, hogy az
 esti órákban egy 35—40 év körüli, erős termetű teknő-
 vájó cigány ott ólálkodott a raktár körül.

Rozsnyai rövid kikérdezése után, a járőr a hely-
 színi szemléhez fogott, melynek során az alábbi vál-
 tozásokat észlelte:

A földszinti élelmiszerraktár lizstraktárának nyugati oldalán levő félreeső ablak külső és belső szárnyai nyitva voltak. Az egyik külső szárny fakeretén hegyes tárgytól eredő feszítés nyoma volt látható és az üvegtábla ki volt törve. Az ablak vasrácsának 2 függőleges $\frac{3}{4} \times \frac{1}{2}$ centiméter átmérőjű és 1 vízszintes $\frac{1}{2}$ centiméter átmérőjű pálcája az ablaktoknál frissen el volt fűrészelve. Az elfűrészelt pálcák végei kifelé és fölfelé voltak görbítve annyira, hogy az így keletkezett nyíláson egy vékonyabb testalkatú ember keresztülbujhatott.

A lizstraktárt a fűszerraktártól téglafal választotta el és csak egy üveges ajtón át lehetett az egyikből a másikba menni. Az ajtó egyik üvegtáblája — ugyanolyan módon mint az ablaké — ki volt törve.

A fűszerraktárból az irodahelyiségbe lehetett jutni, ahol az irodai berendezésen kívül 1 közönséges fiókos asztal, 1 Wertheim-szekrény és árucikkek voltak. A kézipénztárnak is használt asztal felsőlapja valami keskeny lapos tárgy segítségével frissen fel volt feszítve. A Wertheim-szekrényen is voltak valami hegyes tárgytól eredő lényegtelen fessegetési nyomok. Ezek a Wertheim-szekrény feltörésében való járatlanságra mutatnak. Egyéb használható nyom sem a helyiségben, sem azonkívül nem volt, ami annak tulajdonítható, hogy mire a járőr a helyszínre érkezett, bent a 6—7 alkalmazott és a vevőközönség összetaposta a padlózatot, illetve összefogdosta azokat a tárgyakat, amelyeket körülbelül a tolvaj is megfogott. Az épületen kívül a nyomokat az aznap virradóra esett, körülbelül 2—3 centiméter vastag hóréteg tüntette el.

A járőr a további nyomozást a kitört ablaknál folytatta. Felkereste Rozsnyait, hogy a hozzá beosztottakból három különböző termetű embert bocsásson a járőr rendelkezésére, akik a kitört ablakon való be- és kijutást megpróbálják. Ezt a kísérletet az egyik vékonyabb termetű embernek sikerült is végrehajtani, akinek tör-

zséről a járőr mértéket vett. Majd pedig a gyanúba jöhetőkre gondolva, igyekezett közülük olyat kiválasztani, akire a vett mérték körülbelül ráillett. Mint gyanúba vehetőkre a járőr a bányatelep lakóira, közülük különösen a 11 Hollandiába készülő bányászra, elbocsátott munkásokra, továbbá néhány más emberre gondolt, akik személyismeretei alapján szóba jöhetnek. Rövid gondolkodás után a választás Király József 17 éves bányatelepi lakos, munkanélkülire esett, kivel pár nappal azelőtt már egy másik járőr tyúklopás gyanúja miatt foglalkozott, de eredménytelenül. Király termete megfelelt annak, amilyenl az ablakon bebújt tettesnek — a lefolytatott kísérlet eredménye szerint — rendelkeznie kellett.

Itt említem meg, hogy Királyt az Első Dunagőzhajózási Társaság 1929 október 23-án a munkából elbocsátotta, mert engedetlen volt és a munkáról többször indokolatlanul elmaradt. Miután szülei nem voltak, Somogybányatelepre ment Ferenc nevű nőtlen bátyjához, akinek szerény bányászkeresetéből élt és azzal ketten laktak egyszobás lakásban. Király József — mint munkanélküli — az utóbbi időben bátyjának keresetével összhangban nem álló módon kezdett költezni.

A járőr a legrövidebb úton meglepetésszerűen Király lakására ment és rajtaérte Királyt, amikor az egyik lábára teljesen új, fekete box-cipőt próbált. Ezzel a váratlan megjelenéssel a nyomozás úgyszólván be is volt fejezve. Király a járőr láttára kővé meredt és szólni sem tudott. Ebből a viselkedéséből ki lehetett olvasni, hogy ő a keresett tettes. Nem is tagadott, csak annyit mondott, hogy ha tíz perccel később megyünk, már a bezárt lakást találjuk, mert a lopott dolgok egy részét Pécsre szándékozott vinni, hogy ott eladja. Korábban akart elindulni, de mivel az éjszaka későn feködött le, reggel elaludt. A lopott tárgyakat, mintegy 120 gr-nyi dohány kivételével önként előadta. A do-

hány egy részét a falban levő füstjáratba rejtette, ahol az a kályhától tüzett fogott és a legnagyobb része elégett.

Király a lopás elkövetésére vonatkozólag előadta, hogy 1930 február 6-án volt a bányászoknak kéthetes bérfizetése, amelyből az élelmiszertárban levő adósságukat törlesztették. Az élelmiszertárnak ilyen módon nagyobb összegű pénze folyt be, ezt meg is figyelte s ennek az ellopására határozta el magát.

Másnap, azaz febr. 7-én reggel ment Pécsre és ott vasfűrészlemez vásárolt az élelmiszertár már előre kiszemelt ablakrácsának elfűrészelésére. Pécsről még a nappali órákban visszatért és körülbelül 20 óra 30 percor még egy konyhakést is vett magához s kerülő úton elment az élelmiszertár fentebb leírt ablakához. A konyhakéssel a becsukott ablak egyik külső szárnyának üvegtábláját kezdte feszegetni a keretnél mindaddig, míg az üveg megrepedt. Az üvegtáblát azután a hátával benyomta. Ezzel hozzáfért az ablak külső szárnyának záróhoz és azokat kinyitotta. Miután a belső szárnyak amúgyis nyitva voltak, azonnal hozzáfogott az ablakvasrács pálcáinak a már ismert módon való elfűrészeléséhez. Azt befejezve, az elfűrészelt pálcák végeit egyenként kézzel kifelé és fölfelé hajlította, amikor pedig már a vállát is alá tudta támasztani, azzal is segítette az elhajlítást, míg végre olyan nyílás keletkezett, hogy azon be tudott bújni a lizstraktárba. Minthogy azonban a lizstraktárból a fűszerraktárba nyíló ajtó is be volt zárva, annak üvegtábláját ugyanolyan módon, mint az ablakét, betörte, azon át bemászott a fűszerraktárba. Onnan az irodahelyiségbe került, ahol a Wertheim-szekrényt kezdte feszegetni a konyhakéssel, de látva a céltalanságot, a kézipénztárasztalt feszítette fel és az ott talált 10 pengő aprópénzt elvitte. A zsákmányt keveselte, ezért összeszedte a kezeügyébe akadó tárgyakat is. Ezeket az ajtó, majd az ablak nyílásán át a raktárból kirakta és utána ő is

kimászott, majd pedig kétszeri fordulattal az összes tárgyakat lakására cipelte.

*

A leírt esetről a nyomozás villámgyorsan folyt le. A nyomozó járőr a feljelentés után 2 óra múlva már a helyszínen volt és a helyszínrelépéstől számított másfél órán belül a tettes és az összes bűnjelek a kezében voltak.

A helyszínen való gyors megjelenés a sikeres nyomozás egyik fontos alapfeltétele. Itt is ez a tény, továbbá a helyszín adataiból, valamint a lefolytatott kísérletből vont következtetések (a tettes termetére) alapozták meg a sikert.

GYERMEKBŰNÖZŐK.

Beküldte: *Kiss Kálmán* tiszthelyettes.

(1938.)

Az algyői őrs 1937 november 3-án a nyomozó alosztálynak bejelentette, hogy dr. Hidvégi Lőrinc földbirtokos kastélyába ismeretlen tettes 1937 október 30—november 2-ig terjedő időben álkulcs segítségével behatolt és onnan a következő tárgyakat lopta el: a hálószobában lévő szekrényből 1 drb arany nyakláncot, briliáns kővel kirakott éremmel együtt, 1 drb arany melltűt, 1 pár arany függőt, az éjjeli szekrényből 1 drb üres női pénztárcát, 1 doboz hashajtót, 1 tégely szállózsírt, 2 drb arany és 2 drb ezüst kézelőgombot, 4 drb ondolálócsatot, a vendégszobából 1 darab ezüst nyakláncot, 2 drb Rákóczi 2 pengőt, az éléskamrából 2 drb birsalmasajtot. Kár 250—300 pengő.

A jelentés vétele után Szijjártó János tiszthelyettesel, az alosztály fényképészével, azonnal útba indulunk a helyszínére és a már ott lévő szakaszparancsnok és az őrs egy járőrével együtt a sértettet kikérdeztük arra vonatkozólag, hogy a lopás mikor és milyen körülmények között történhetett. A sértett előadta, hogy 1937 október 30-án 16—17 óra között ő és felesége, valamint a szobaleány Szegedre mentek, hogy az ünnepeket ott töltsék el. Távozáskor a kastély ajtaját jól bezárták, az ablakokon lévő redőnyöket leeresztették. A kastélyban november 2-ig senki sem tartózkodott. 2-án a reggeli órákban, amidőn Szegedről visszaérkeztek, az ajtót és az ablakokat ugyanúgy zárva találták, mint ahogyan azokat távozásukkor hagyták. Hogy a kastélyban lopás történt, arról csak megérkezésük után 2—3 órával később szereztek tudomást, amidőn az éléskamrából a birsalmasajtot akarták kihozni s nem találták ott, ahol előzőleg volt.

Ezek után megkezdtük a részletes külső, majd pedig a belső helyszínelést. A külső helyszínelés egyáltalán nem eredményezett semmit. Hogy a tettes hol és milyen körülmények között juthatott be a kastélyba, arra vonatkozólag semmiféle nyomot nem találtunk. Az ajtókon lévő zárat leszedtük, átvizsgáltuk, de azokon olyan elváltozást, amiből arra lehetett volna következtetni, hogy azt tolvaj- vagy álkulccsal nyitották volna ki, nem találtunk. A belső helyszínelés alkalmával azon a szekrényen, amelynek a fiókjából az ékszert ellopták, összesen 11 azonosításra alkalmas ujnyomot találtunk. Ugyanennek a szekrénynek a zárjában pedig egy félig elreszelt tollú hamis kulcsot, amely nem a szekrény kulcsa volt. Hogy a kulcsot a helyszínen, avagy máshol reszelték-e meg, miután reszelési port sehol sem találtunk, nem sikerült megállapítani. Egyéb nyom, elváltozás vagy más olyan körülmény, mely a tettesek kilétére mutatott volna, nem volt felfedezhető.

A helyszínelés alkalmával és a nyomozás kezdetén összegyűjtött adatok arra mutattak, hogy a bűncselekményt a helyzettel ismerős, vagy legalább is olyan egyén követhette el, akinek tudomása volt arról, hogy a kastélyban az alatt az idő alatt senki sem tartózkodik, de a tettes semmiesetre sem hivatásos vagy szokásos bűnöző. A sértett kastélyában ugyanis 5—6000 pengő értéket képviselő arany- és ezüstnemű volt a vitrin és ebédlőszekrényekben elhelyezve. Az íróasztalfiókjában pedig 2—300 pengő készpénz volt. Mindezek érintetlenül hagyása is amellet szolt, hogy a tettest vagy nem érdekelték az értékes, de egyben könnyen árulójává válható arany és ezüst dolgok, vagy pedig nem akarta a sértettet súlyosan megkárosítani. Ezért a tettest a sértett alkalmazásában lévő, vagy onnan elbocsátott egyének között véltük keresni.

Igy számításba jöhetett a sértett szobalánya, az udvaros, aki a kastélyban a gázlámpákat kezeli és a

kastélyban mint bennfentes mindenhol megfordul, sőt a kastély belső rendezését a sértett feleségének rendelkezése szerint egyedül szokta intézni, az udvaros felesége, aki szintén meg szokott fordulni időközönként a kastélyban és végül a sértettnél alkalmazásban volt kertész, akit kisebb lopások miatt bocsátottak el.

Az itt felsorolt egyénekkal lefolytatott nyomozás eredményre nem vezetett. Az ékszeresszekrényen feltalált 11 ujjnyom közül 6 ujjnyom, a Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal megállapítása szerint a szobalány ujjától származott. Ez nem szolgáltatott bizonyítékot, hisz a szobalány ujjnyomai takarítás közben is oda kerülhettek.

A községben nyomozva, bizalmasan megtudtuk azt, hogy a már előbb említett udvaros 9 éves leánya egyik iskolatársának egy töltőtollat és egyéb dolgokat ajándékozott. Az udvaros leányát a töltőtoll holszerzésére nézve kikérdeztük, aki azt mondotta, hogy azt egyéb játékokkal együtt a kastélykertben találta.

Annak ellenére, hogy a kislánynál lopásból származó dolgokat találtunk, mégsem gondoltuk azt, hogy a lopást ő követte el. Inkább arra gondoltunk, hogy anyja követte el a lopást és ő ajándékozta leányának a nála volt és lopásból származó dolgokat.

A leányt a lopás elkövetésére nézve részletesen kikérdeztük, aki a nála és iskolatársainál megtalált 1 drb töltőtoll, 1 drb ezüst töltőíron, 1 drb üvegfésű, 3 drb ondolálócsat és 1 kölniszóró holszerzésére vonatkozóan majdnem elfogadhatóan azt mondotta, hogy mindezeket a már említett helyen találta.

Miután a leány a lopás elkövetését nem ismerte be, nem volt mit tenni, elhatároztuk, hogy fiatalabb nővérét is kikérdezzük, hátha elárul valamit. Azt kérdeztük tőle, hogy melyik birsalmasajt volt a jobb, a piros, vagy a fehér, amire a kislány azt felelte, hogy a piros sokkal jobb volt. Így megtudtuk azt, hogy most már ez a leány is tud a dolgról valamit. Részletesebb

kikérdezése alkalmával előadta, hogy evett ugyan a birsalmasajtból, de azt nem ő lopta el, hanem Panni nevű nővére. Úgyszintén azokat a dolgokat sem, amelyeket a klozetbe dobtak. Kikérdezése után az illemhelyet átvizsgáltuk és abban 1 drb arany és 2 drb ezüst kézelőgombot, 1 drb női pénztárcát, 2 drb Rákóczi 2 pengőst, 1 drb ezüst nyakláncot és egy csomó régi 2 fillérest, míg lakásuk elé, a sárba kihordott hamuban 1 pár arany függőt találtunk. Az arany nyakláncra és a rajta volt csüngőre vonatkozóan azt mondták, hogy azt az ártézikút mellé a vízbe dobták, majd pedig beismerték, hogy a lopást ők követték el, még pedig a következőképpen:

1937 október 31-én a délutáni órákban szüleik elmentek hazulról, ők pedig a kastélykertben játszadoztak. Panninak eszébe jutott, hogy most nincs senki a kastélyban, jó lenne bemenni és onnan valami játékot kihozni. Ezért felmentek a saját lakásuk padlására és ott, az ócskavasak között kerestek kulcsot és éppen olyat találtak, amellyel a kastély előszobaaajtáját ki tudták nyitni. Az ajtót maguk után bezárták, mint mondták azért, nehogy valaki megtudja, hogy ők bent vannak. Először is az irodába mentek, ahol 1 bélyegzőt és 1 pénztárcát vettek magukhoz. Innen a hálószobába mentek, ahol az éjjeliszekrényből 1 női pénztárcát, 2 arany és 2 ezüst kézelőgombot, 1 dobozban volt 12 drb hashajtót, a toilett-tükör fiókjából 4 ondolálócsatot, 1 üvegfésűt, a szekrény rejtett fiókjából 1 drb briliánskövel díszített nyakláncot, aranyéremmel együtt, 1 drb arany melltűt és 1 pár arany függőt. Ennek a szekrénynek a bezárt fiókját a szekrény alsó fiók kulcsával nyitották ki, amely kulcs már régebben meg volt reszelve és pontosan nyitotta a felső ajtózárat is.

A hálószobából felmentek az emeletre és ott a vendégszobából a záratlan szekrényből 1 drb ezüst nyakláncot, 2 drb Rákóczi 2 pengőst és egy üres dobozt

vettek magukhoz. Ezekután az összeszedett tárgyakat sietve becsomagolták egy üres dobozba és azzal most már nem azon az ajtón távoztak el a kastélyból, amelyen oda bementek, hanem a kastély illemhelyének kertre nyíló ablakán át mentek ki a kastélyból. Ezt azért tették így, mert hallották, hogy szüleik a kastély előszoba felőli részén beszélgetnek és ha ott mennek ki, atyjuk meglátja és felelősségre vonja őket. Ezután felmentek a padlásra és az ellopott tárgyakat ott elrejtették.

Harmadnapon, amidőn a csendőrök megjelentek a majorban és ők meghallották, hogy keresik a tetteseket, lehozták a padlásra rejtett lopott dolgokat. A nyakláncot, a melltűt és a függőt bedobták a konyhában levő tűzhelybe, míg a többi tárgyakat dobozzal együtt, az illemhelyre dobták. Az éjjeliszekrényből ellopott 12 drb hashajtót egyenlően elosztották és azt még aznap (október 31-én) mint cukorkát megették, amitől aznap éjjel és másnap délelőtt komoly betegek is voltak. A tűzhelybe dobott nyakláncot, a melltűt és a függőket másnap a tűzhelyről kivették. A melltűt és függőket az udvarra dobták, míg a nyakláncot a vizesárokba, a kút mellé. A birsalmasajtra vonatkozóan a két leány azt adta elő, hogy október 30-án a délutáni órákban, amíg a sértett, felesége és a szobaleány készülődtek, hogy Szegedre induljanak, beszktek az éléskamrába és ott az asztalon volt 2 drb birsalmasajtot nadrágjuk szárába dugták és úgy lopták azt onnan ki, amit még aznap az esti órákban elfogyasztottak. A töltőtollat és a töltőírónt pedig a lopás elkövetése előtti napokban lopta el ugyancsak Panni, az ebédlőben levő asztalról az alatt az idő alatt, míg a szobaleánnyal ott takarított.

A két leánynak a hashajtótól történt megbetegedésére vonatkozóan a leányok atyját is kikérdeztük, aki elmondotta, hogy október 31-én és november 1-én a leányai magas lázban feküdtek az ágyban, feltűnően

nagy hasmenésük volt és nem győzte nekik a vizet hordani. Kérdezte is tőlük, hogy mitől betegek, mire a két leány azt mondotta, hogy a kastélykertben a személtárában találtak egy dobozt, amiben csokoládéhoz hasonló cukorka volt, azt megették és attól betegek.

Mint már előbb is említettem, a nyomozás kezdetén mi egészen másokat gyanúsítottunk a körülményesen végrehajtott lopás elkövetésével. Mindenre gondoltunk, csak arra nem, hogy a bűncselekmény elkövetője a már előbb említett két leány, akik tetteségüket még akkor is tagadták, amikor már tárgyi bizonyíték is volt ellenük.

A nyomozás közel 5 napig folyt, amíg sikerült az ügyet teljesen tisztázni. Nagyban megnehezítette a nyomozás menetét az a körülmény, hogy abban a szekrényben, amelyből az ékszereket ellopták, egy félig reszelt tollú kulcsot találtunk, amelyre a sértett és felesége is azt mondotta, hogy az nem a szekrény kulcsa, sőt nem is az ő kulcsuk, azt valószínűleg a tettes hozta magával és reszelte bele a zárba.

Gyermekek teljesítményei a bűnözés terén néha egészen bámulatbaejtőek, úgyhogy a nyomozás elején a gyermekek tettességének gondolata fel sem merül. Ez az eset mutatja, hogy sokszor éppen a legvalószínűtlenebbnek látszó feltevés az igazi, helyes nyom.

POSTALOPÁS KIDERÍTÉSE.

Beküldte: *Kiss Miklós* tiszthelyettes.

(1939.)

Zalay Mária n-i postamesternő 1938 október hó 6-án, 19 órakor a postahivatal előszobája ajtaját kulccsal bezárva, bevásárlás céljából a Hangya Szövetkezetbe távozott. Onnan Szemere József lakására ment, hogy az illetővel földvétel ügyében tárgyaljon. Dolgainak elvégzése után, 20 órakor visszatért a postahivatalba, amelynek ajtaját a hivatalban levő íróasztal fiókaival együtt, feltörve találta.

A postahivatalból hiányzott a kincstár tulajdonát képező: 50 centiméter hosszú, 30 centiméter széles és 15 centiméter magas vasláda, a benne volt — Zalay Mária tulajdonát képező — 92 drb 100 pengőssel és egy pénztárca 30 pengővel. Ezenkívül a vasládában volt még a kincstár tulajdonát képező 488 pengő 98 fillért kitevő, különbözőnemű, nagyrészt tekercsbe foglalt hivatalos pénz és 813 pengő 40 fillér értékű postai értékcsikk (bélyeg, váltó, marhalevél, stb.). Összes kár 10.623 pengő 25 fillér.

A postamesternő a mátészalkai őrsöt az esetről azonnal értesítette. Az őrs a helyszín megtekintése után a nyomozó alosztályparancsnokságának távbeszélőn jelentést tett és az őrs támogatására helyszínelő s nyomozó járőr kivezénylését kérte. Az alosztályparancsnokság e jelentés alapján Hajdú László alhadnagy szolgálatvezetőt és Bárány István tiszthelyettest vezényelte ki egyenruhában.

A megejtett helyszínelés a következő adatokat szolgáltatatta:

A postahivatal, melyben a betörés történt, a kert felőli részen teljesen kerítetlenül, szabadon áll. Az utca

felőli kiskapun zár nincs, így azt záratlanul, csak betéve szokták használni.

Az előszobába nyíló, kulccsal bezárt ajtó nyitott állapotban. A zár retesze elhajolva. Az ajtófélfába erősített ütköző sértetlen. Feszítési nyom sem az ajtón, sem az ajtófélfán nem látható. Az előszoba ajtó melletti ablakának külső szárnyai teljesen nyitott állapotban. Az ablak között egymástól 18 cm-re levő vaspálcák, az elhajlítás következtében, 22 cm-re vannak egymástól. A belső ablakszárnyak sértetlenül behajtvá, záratlan állapotban.

A postahivatalban levő íróasztal kulccsal zárt fiókjai félig kihúzgálva, a záruk reteszei bezárt állapotban. Sem az íróasztal felső lapjain, sem a fiókokon és zárukon feszítési nyom nem látható. A fiókokban levő iratok közt kutatás nyomai látszanak. A postahivatalból azonban, a már jelzett vasládán és tartalmán kívül, egyéb nem hiányzott.

Zalay Mária az ellopott pénzt a lopás előtt nyolc nappal vette ki a postatakarékból, hogy azon Szemere Józseftől 10 hold földet vásárolhasson. A földvételre vonatkozó ideiglenes szerződés már kész is volt, de a vétel a közbejött lopás miatt meghiúsult.

A felsorolt adatok alapján az volt a járőr feltevése, hogy a lopást olyan helybeli egyén követhette el, aki tudomással bírt a Zalay Mária terveiről. Így tudhatta azt is, hogy nagyobb összegű pénzt tartogat a postahivatalban. E feltevés mellett szólt az elkövetési idő is, miután a tettes a kora esteli órát és éppen a postamesternő — rövid időre történt — eltávozását választotta ki a lopás végrehajtására. A nyomozás ezért elsősorban azon egyének kipuhatolására szorítkozott, akik tudhattak a nagyobb összegű pénz létezéséről. A nyomozás során sikerült is több ilyen egyén kilétét megállapítani, azonban az illetők szerepét a megejtett nyomozás tisztázta. A nyomozás során tisztázódott a helyben lakó szokásos büntetettek, gyanús egyének és

a rovott előéletűek szerepe is. Miután a járőr a további nyomozást egyelőre céltalannak látta, a lakosság költekezéseinek figyelemmel kísérése céljából több b. egyént beszerelve, az alosztály-parancsnoksághoz bevonult.

Az egyenruhás járőr bevonulása után hat nap mulva, az alosztály-parancsnokság feltűnés nélküli puhatolás és adatgyűjtés végett engem vezényelt ki polgári ruhában. A puhatolás során azonban nem sikerült olyan adatokat szerezni, mely a megindítandó nyílt nyomozás alapjául szolgálhatott volna.

Az alosztályparancsnokság 10 nap mulva ismét kivezényelt a postalopás pótnyomozására egyenruhában. A mátészalkai őrs által támogatásomra kivezényelt Bakonyi János csendőrrel szolgálatunk első három napját puhatolással töltöttük, mert a betörésnek alapos gyanúsítottja nem volt. A nyomozás negyedik napján puhatolás közben, bizalmas úton a következőket tudtuk meg:

1. Abai János állás nélküli cipészsegéd, 1938 október 10-e tájban, atyjának az egyik borbélynál levő 3 pengő tartozását kifizette.

2. Október 20-a tájban a késő éjjeli órákban Abai Ihász Pál nevű barátjával Kocsord községben járt. Abai ekkor mulatni akart, de a záróra miatt italt nem kapott. Miután Abai mindenáron mulatni szeretett volna, Mátészalkára akart menni. Oda azonban barátja nem követte, így a mulatásból nem lett semmi.

3. Okt. 29-én Abai Mátészalkán a Guttman-féle vendéglőben egy iparoskinézésű fiatalembernek 4 pohár sört fizetett és azt hangoztatta, hogy reggel óta eszik és iszik, mégsem ártott meg neki. „Levente” és „Simphonia” cigarettán kívül „Balkán” cigaretta-dohány volt nála. Ismerősét azokból kínálgatta.

4. Abai ugyanekkor a társaságában volt ismerősének 1.50 pengőt ajándékozott.

5. Abai az ismerőse előtt azt hangoztatta, hogy

Debrecenben járt és ott a moziban páholy-jegyet váltott.

A bizalmas úton nyert adatokat puhatolással ellenőriztük és megállapítottuk, hogy azok a valóságnak megfelelnek. Sőt, a Guttman-féle vendéglőben újabb adathoz is jutottunk. Megtudtuk, hogy Abai nemcsak az iparoskinézésű barátjával, hanem előző nap egy gazdálkodó kinézésű fiatalemberrel is járt a vendéglőben. Egyik alkalommal Abai, másik alkalommal pedig a gazdálkodó kinézésű fiatalember fizette ki a rendelt italneműek árát. A későbbi puhatolás során megtudtuk, hogy a gazdálkodó kinézésű fiatalember Ihász Pál kocsordi lakossal volt azonos.

Miután úgy Abai, mint Ihász szegénysorsú szülők gyermeke volt, így a költekezésük gyanússá vált. Az ellenük felmerült gyanút fokozta az, hogy költekezésük a lopás története utáni időben kezdődött.

Közben az alosztályparancsnokság által ellenőrző szolgálatba kivezényelt Hajdu László alhadnagy is megérkezett. Az illetők szerepét a felsorolt gyanúok miatt Hajdu alhadnagy is gyanúsának találta. Főként Ihász szerepe volt előtte gyanús, mert az illető alibije az első nyomozás alkalmával nem volt teljesen tisztázható. Az általa előadottakat azonban akkor el kellett fogadni, mert az ellenkezőjét nem lehetett bizonyítani.

Az adatgyűjtés befejezése után, 1938 november 5-én, 7 órakor, végre sor kerülhetett Abai János kikérdezésére. Óvatosságból nem a községi előljáróság által idéztettük a község házához, hanem bizalmi egyénekkel mi jelentünk meg a lakásán. Abait még ágyban találtuk. Miután tudtuk, hogy iparendelélyel nem rendelkezik, így az iparendelély felmutatását kértük az illetőtől. Abai a legnagyobb lelki nyugalommal vette tudomásul ama közlésünket, hogy iparügyi kihágás miatt névtelen feljelentés érkezett ellene s hogy ezzel kapcsolatban a község házában

leendő kikérdezése vált szükségessé. Kérésünkre az illető azonnal felkelt és öltözködni kezdett. Mi ez alkalommal állandóan figyeltük, hogy a ruházata zsebéből valamit ki ne tehessen. Amikor az öltözködéssel kész volt, együtt mentünk fel a község házához, hol megkezdtük a kikérdezését.

E kikérdezés során azt igyekeztünk tisztázni, hogy Abai az utóbbi időben kiknek dolgozott, mennyit keresett és azt mire költötte. Az elszámolásnál kitűnt, hogy Abai 25 pengővel költött többet, mint amennyit keresett. Ez a körülmény ismét fokozta a gyanút. Ezután kérdést intéztünk hozzá, hogy milyen összegű készpénzzel rendelkezik. Az illető 3—4 pengőt mondott. Állítása valótlan volt, mert amikor pénzének felmutatására kértük, 3 darab 10, 2 darab 2 és 15 darab 1 pengős került a pénztárcájából elő. Ekkor már tisztában voltunk azzal, hogy Abai nem tisztességes úton juthatott az eltitkolt összeghez. Ezért az őrizetbevételét azonnal kijelentettük és a személymotosztást rajta megajtattuk. A személymotosztás meglepő eredménnyel járt. Nadrágja hátsó zsebéből egy mátészalkai postabélyegzővel és Zalay Mária aláírásával ellátott postautalványba göngyölve 22 darab 1 pengős került elő. Ez olyan bizonyíték volt, amit letagadni nem lehetett. Ennek dacára a pénz holszerzésére nézve Abai különböző hazugságokat adott elő. Miután azonban felvilágosítottuk, hogy ezzel az eljárással csak a saját helyzetét súlyosbítja, visszavonta valótlan állításait és a pénzhez való hozzájutást a következők szerint ismertette:

1938 október 6-án este a szomszédjukban lakó Ihász Pál tudomására hozta, hogy a postahivatalból a pénzesládát ellopta és azt a kertjükben elásta. Arra kérte őt, hogy a láda feltörésénél legyen segítségére. Ihásznak megígérte, hogy a láda feltörésénél segít, csupán azt kérte, hogy néhány napig — a nyomozás befejezéséig — várjanak a láda feltörésével.

Néhány nap múlva, 21—22 óra között a ládát Ihászék kertjéből kiásták és a kertjükben levő jégverembe vitték át. Ott ő, amíg Ihász az udvaron őrt állott, a láda feltörését megkísérelte. Miután egyedül nem tudta feltörni, így Ihászt segítségül hívta, akivel aztán a ládát fel is törték. A ládában különböző iratokat, bélyegeket, egy pénztárcát és több tekercs különböző-nemű váltópénzt, valamint 10 és 20 pengőket találtak. A pénzből úgy ő, mint Ihász szedtek maguknak. Ő körülbelül 40—45 pengőt vehetett magához. Hogy Ihász mennyit vehetett, nem tudja.

A pénzesládában való kutatás közben 2 leragasztott boríték került a kezébe. Gondolta, hogy azokban is pénz lehet. Ezért a borítékot, anélkül, hogy azokat Ihásznak megmutatta volna, a zsebébe csúsztatta. Ezután a pénzesládát a benne talált iratokkal és bélyegekkel együtt a jégveremben elásták. Ihász eltávovása után a borítékot feltépve, egyik borítékban 32, másikban pedig 60 darab 100 pengőt, összesen 9200 pengőt talált. A pénzt borítékokkal együtt a jégverem szalmafedelében rejtette el.

A lopott pénzből különböző községekben 380 pengőt költött el élelemre, italtra, szórakozásra, nőkre és bevásárlásokra. A zsebében talált 71 pengő is a lopott pénzből származott.

Abai előadása alapján a jégveremben elásott pénzesládát a benne levő postai értékciókkel együtt megtaláltuk. A jégverem szalmafedeléből előkerült 90 darab 100 pengős is, az odarejtett két borítékkal együtt. Két darab 100 pengős hiányzott, mert azt Abai már elköltötte. Abai a pénz elrejtésével kapcsolatban arra hivatkozott, hogy abból később akarta Ihászt részesíteni, azért rejtette el.

Míg a nyomozás Abai ellen folyt, addig a mátészalkai őrsről kivezényelt másik járőr, a lakásáról távollevő Ihász Pál kézrekerítése céljából Kocsord községbe utazott. Az ily módon kézrekerült Ihász a leghatározottabban

tagadta, hogy a postahivatal sérelmére történt lopásban része volna. Az illető valótlannak minősítette Abai reá vonatkozó állításait. Tagadta, hogy Abaival bármiféle öszekötetése volna. Védekezését azonban megdöntötte az a körülmény, hogy a zsebéből egy ugyanolyan minőségű és gyártmányú új zsebóra került elő, mint amilyent Abaitól őrizetbe vettünk. Miután Ihász ennek dacára is tagadásban volt, felmutattuk előtte a jégveremből előkerült pénzesládát és a postai értékcikket is. Ennek hatása alatt Ihász megtört és a lopás elkövetését a következők szerint adta elő:

1938 október 6-án, 18—19 óra között a lakásuk előtt állva látta, hogy a postamesternő a Hangya Szövetkezetbe ment. Miután ismerte a postamesternő viszonyait, így tudatában volt annak, hogy a postahivatal őrizetlenül maradt. Ezért elhatározta, hogy a hivatalba betör és ott lopást követ el. Egy kis lapos vasat vett a kezébe és elindult a postahivatal felé. A záratlan udvarra bemenne, a nyitva talált ablak vasrácsai között bebújt az előszobába. Onnan a nyitva talált ajtón a hivatali helyiségbe ment, ahol az íróasztal zárt fiókjait a magával vitt lapos vassal felfeszítette. A fiókokban azonban iratoknál egyebet nem talált.

Közben egy szál gyufát gyujtott, hogy annak világánál szétnézhesen. A gyufa világánál, a földön egy vasládát pillantott meg. A ládát megrúgva, a belsejéből pénzcsengést hallott. Ennek hallatára elhatározta, hogy a ládát magával viszi és feltöri. Miután a láda az ablak vasrácsai között nem fért ki, az előszoba ajtajának bezárt reteszét a nála volt lapos vassal kifeszítette és a postahivatalból azon át távozott el. A ládát a kerteken keresztül, saját kertjükbe vitte és elásta. Tekintettel arra, hogy a ládát nem volt mivel feltörnie, a feltörésnél való segédkezésre Abai János ismerősét kérte fel.

Ihász Pálnak a láda feltörésével kapcsolatos elő-

adása a továbbiakban egyező volt Abai János előadásával. Az Abai által elrejtett 9200 pengőről neki nem volt tudomása. Abban a tudatban volt, hogy csak pár száz pengő volt a ládában. Ő, amint mondotta, csupán 180 pengő körüli összeget vett magához, tudomása szerint Abai ennél is jóval kevesebbet. Nevezettől a pénzt már őrizetbevenni nem lehetett, mert elköltötte.

A beismerés megtörténte után Ihász elvezetett bennünket a helyszínre és ott bizalmi egyének előtt bámulatos ügyességgel mutatta be, hogy hogyan hatolt be az ablak vasrácsai között.

*

Szokás mondani, hogy nincsen két egyforma tojás. Hasonlóképpen nincsen két bűncselekmény sem; amelyek az elkövetési mód, az eszközök, az alkalmazott módszerek és egyéb részletek tekintetében tökéletesen megegyeznének. Azt is meg lehet azonban állapítani, hogy két teljesen egyforma nyomozás sem képzelhető el. Ezért a nyomozás megejtésére utasításszerű, minden esetre alkalmazható szabályokat nem is lehet alkotni. Csupán az elvekre, a kiderítés módszereire lehet rámutatni. A nyomozás legfontosabb feladata, miután a tárgyi tényálladékot tisztázta, olyan személyt kikutatni, akit a szóbanforgó bűncselekmény elkövetésével gyanúsítani lehet. Amíg ez nem sikerült, addig a nyomozás csak tapogatózás jellegével bír és nem vezethet pozitív eredményre. Amíg gyanúsítható személy nincsen, addig a nyomozás legtöbb eredményt ígérő bizonyítékszerző eszközei: a házkutatás, személymotosítás, alibivizsgálat, nyomösszehasonlítás stb. nem alkalmazhatók, mert nincsen kivel szemben alkalmazni őket. A gyanúsítható személy kikutatása sokszor már a kezdet elején sikerül. Pl. a tettes valamely, a kiletére áruuló tárgyat felejt a helyszínen, vagy a helyszínen a tettesének felismert lábnyomokat sikerül egy bizonyos házíg követni, stb. Ilyenkor a gyanúsítható személy

kutatása nem ütközik nehézségekbe. Máskor viszont a helyszín csupán a bűncselekmény tárgyi tényálladé-
kára szolgáltat adatokat, de nem nyújt semmiféle tám-
pontokat az alanyi tényálladéokra nézve. Ilyenkor a
nyomozás a bűncselekmény következményeiből, hatá-
saiból igyekszik támpontokat szerezni az elkövető
kilétének megállapításához. Ha a tolvaj pénzhez jutott,
akkor észszerű az a következtetés, hogy a lopott pénz-
nek hasznát is akarja látni. Ennek következtében eddigi
életmódjában változás áll be. Adósságot fizet, költe-
kezik, vásárol, ajándékokat osztogat, stb. Ezek mind
megfigyelhető tünetek. A megfigyelésre kívánatos
minél több alkalmas és megbízható „B” egyént kivá-
lasztani és beszervezni. Az itt leírt esetben is ez az
eljárás tette lehetővé a lopás elkövetésével gyanúsít-
ható személyek kikutatását. Igen helyes volt az az
eljárás, hogy a nyomozó járőr a gyanúsítottat nem
idéztette a községházához, hanem személyesen kereste
fel, mert különben alkalmat adott volna neki arra, hogy
az áruló bűnjeleket megsemmisítesse vagy elrejt-
hesse. A személymotoszás során előkerült tárgyi bizo-
nyíték eredményezte a gyanúsítottak azonnali beisme-
rését és ezáltal az eset gyors kiderítését.

LOPÁSI ESETEK KIDERÍTÉSE KÁRPATALJÁN.

Beküldte: *Ignézi Károly* tiszthelyettes.

(1939.)

A bilkei őr 1939 május 25-én az ungvári nyomozó
csoportparancsnokságnak távbeszélőn jelentette, hogy
aznap virradóra a bilkei postahivatalba ismeretlen tet-
tesek az ablakon át behatoltak és a kézi vaskazettát el-
lopták. A nyomozó csoportparancsnokság az ügy nyo-
mozására László Ignác csendőrrel engem vezényelt ki
szolgálatba. Ugyanakkor a nyomozó alosztálytól egy
fényképészt és daktiloszkópust kért kivezényelni a
helyszínelés megejtése végett.

A községbe kb. 14 órakor érkeztünk meg. Az
őrsön való tájékozódás közben az őrsparancsnok kö-
zölte velünk, hogy a nyomozócsoporttól egy távmon-
dat érkezett a részünkre, melyben az áll, hogy a hely-
színelést mi ejtsük meg, mert helyszínelő járőr érke-
zésére nem számíthatunk. Nekünk nem volt helyszí-
nelő felszerelésünk, így kénytelenek voltunk anélkül
munkához látni. A postát az őr őriztette és a postán
a rovancsolás megejtése végett a postatitkárt várták.
A helyszíneléshez azonnal hozzáfogtunk. Felszerelé-
sünk fekete-színes írón és egy mérőszalag volt.

A helyszínen a következőket állapítottuk meg:

A cselekmény felfedezésekor az épület konyha-
ablaka ki volt nyitva. Belül az ablak alatt egy konyha-
asztal volt, melynek papírral bevont lapján egy láb-
nyom körvonalai látszottak. Magán az ablakon belülről
vagy kívülről feszítés vagy karcolás nyomai nem vol-
tak láthatók. Az ablak alatt kívül nyomok nem voltak.
A postamester este a lakás ajtaját belülről kulccsal
bezárta és a kulcsot a zárban hagyta. A felfedezéskor

a kulcs a zárban volt. A konyha ablakát este a cseledleány bezárta. A lakás többi ajtaján és ablakán sem belülről, sem pedig kívülről feszítés nyomai nem voltak láthatók.

A postamester a konyha melletti szobában aludt, melynek ajtáját nyitva hagyta, hogy az éjjeli telefonzörgést meghallja. A postamester este lefekvés előtt ruháit az ágyától 50 cm távolságra levő székre rakta, honnan a tettes a postahivatal kulcsát, 1 aprópénztárcát 3—4 P-vel, az ágy fejrésze mellett levő éjjeliszekrényből „Vlaszta” cigarettát és régi bélyegeket vitt el.

A tettes az ellopott kulccsal a hivatal szobáját kinyitotta és a hivatalban több csomagot felbontott, de a tartalmát nem vitte el, mert azok Váncza sütőport és a hozzátartozó reklámfüzetek voltak. Egy íróasztal fiókját a tettes feltörte és a nyitott íróasztalok tartalmát felforgatta.

A szobában az asztalok előtt elégett gyufaszálak voltak. Egyik sarokban egy nagy páncélszekrény állott sértetlen állapotban, holott ennek a kulcsa is az ellopott kulcsok között volt. A pénzszekrényben kb. 7000—7500 P értékű pénz és egyéb értékű cikk volt. A szoba másik sarkában volt elhelyezve a kézipénztár vasszekrénye, mely kb. 50 kg súlyú. Ebben a pénzszekrényben 450 P értéknek megfelelő pénz és értékű cikk volt. E szekrény kulcsa az egyik tisztviselőnél volt. Ezt a szekrényt a tettes magával vitte. A szekrény helye körül az ellopott kulcsos karikája volt 4 darabba törve. Itt is igen sok égett gyufaszál volt.

A hivatali helyiséggel összefüggően volt egy várószoba, ahol egy szürke kovakövet, egy csavaros írón végét és egy „Vlaszta” cigarettát találtunk.

A felforgatott fiókokban volt papírokon ujjnyomokat nem tudtunk keresni, mert indigóporunk nem volt. Indigóport sem a környékbeli őrsőkről, sem pedig a kézimunkaelőnyomdákban nem tudtunk kölcsönözni. Így a nyomok kihasználatlanul maradtak.

A felfedezés a kora reggeli órákban történt. Ekkor még jól lehetett látni a tettes elvezető nyomát a helyszínről, mely a kert felé haladt. Használható lábnyomok nem voltak. A kert végében levő lóherében egy taposásnyi nyom volt látható, melynek megvizsgálása alkalmával ott 1 pénztárcát, 1 „Vlaszta” cigarettát, több magyar és elhasznált idegen bélyeget találtunk. A taposás közvetlen környékét 2—3 m körzetben alaposan átvizsgáltuk, de mást nem találtunk.

A helyszínelés befejezésével megtudtuk azt, hogy öt nappal azelőtt egy ottani fűszerüzletbe is betörték hasonló módon. Mivel az idő későre járt, a helyszínelést ott csak másnap kezdtük meg. A helyszínen a következőket állapítottuk meg:

A kocsmá és a fűszerüzlet egymás mellett, egy épületben van. Az eset előtti este az a kulcs, mely a fűszerüzletet a kocsmával összekötő ajtóhoz szolgált, ismeretlen módon eltűnt. Az eset felfedezésekor a kocsmá utcára nyíló ablaka nyitva volt. Nyitva volt még ugyanezen ablak egyik felső kis szárnykarikája is. Ennek a szárnykarikának az alsó keretén egy kis sárfolt volt látható. Zárás előtt a tulajdonos az ablak alsó szárnyait bezárta. A felsőszárnyakat azonban nem nézte meg, hogy be vannak-e zárva, mert ezek a fiókok a szobában 3 m, a szabadban pedig 3¹/₂ m magasságban voltak. Az eset felfedezésekor az ablak alatt kívülről 2 db kulcsot találtak. Ezek a kulcsok a sértettől 2 hónappal azelőtt veszték el. Más ablakon vagy ajtón semmiféle elváltozás nem volt s azok mind zárva voltak.

A fűszerüzletből fényképezőgépet, látcsövet, karikagyűrűt, briliánsgyűrűt, kb. 300 pengő készpénzt, csokoládét, kölni vizet, kovakövet, pénztárcát, villamos zseblámpát vittek el a sértett előadása szerint. A kiszolgáló asztalon egy kis kézitáskába be volt rakva 12 tábla csokoládé, több doboz szardínia, villamos zseblámpa és elem, valamint 2 doboz rédisztollhegy.

Ezt a kézitáskát a tettes visszahagyta. A helyszínelés-kor a postalopás színhelyén talált pénztárcában a fűszeres a saját tárcáját ismerte fel.

Ezt a betörést az őrs nem jelentette be a nyomozó csoportnak, hanem a nyomozást önállóan folytatta.

A fenti két helyszínelés során megtudtuk még, hogy 1939 január hónapban az ottani gör. kat. templomba is betörték, ott a perselyeket felfeszítették és abból a pénzt elvitték. A gyóntatószék karján volt számológépet a tettes szintén magával vitte. Továbbá, 1939 május 16-án az egyik helybeli hentes lakásának nyitott ablakán valaki bemászott és onnan 2 pár cipőt és 1 tucat zsebkendőt ellopott.

A templombetörésben a cseh csendőrök nyomoztak, de eredményt nem értek el.

A helyszín adatai alapján a behatolás módjára a következő feltevéseket állítottuk fel:

1. Mivel a behatolás helye mindenütt ablak volt ezen pedig a feszítés nyomai nem voltak láthatók, így a tetteseket az alkalmazottak, esetleg a bejárók között kell keresni.

2. A tettes összejátszott az alkalmazottak valamelyikével és az alkalmazott zárás előtt az ablakot nyitva hagyta.

3. A tettes előre kinyitotta az ablakot.

4. A tettes előre bebújt és zárás után követte el a cselekményt.

Az alkalmazottak és bejárók között végzett nyomozás eredménytelen maradt, mert ezek alibit igazoltak.

Abból a körülményből pedig, hogy a fűszeres a postalopás színhelyén talált tárcában sajátját ismerte fel, azt következtettük, hogy a tettes mindkét lopásnál egy és ugyanaz a személy lehet. Ezt a feltevést látszott bizonyítani a helyszíni viszonyok azonossága is.

Ezután olyan emberek után kutattunk, akik mind a postamester bejárónőjével, mind a fűszeres bejárói-

val jó viszonyban vannak. Találtunk ilyen embert ketőt. Az egyik hat hónappal azelőtt a cselédleány szeretője volt, ki a községből kb. 150 km távolságra ment munkára. Ez az ember munkahelyéről a postalopás előtt egy nappal megszökött. A fűszeres-féle lopáskor azonban munkahelyén volt. Egy másik gyanúsított bejárt a fűszereshez dolgozni. Ez a gyanúsított azonban a postalopás előtt való este vonattal kb. 50 km távolságra levő községbe ment bárányokért. A bárányokat gyalog a lopás felfedezése napján 14 órára haza is hajtotta. Bár mindkét gyanúsított lopás miatt több esetben volt büntetve, a gyanút mégis el kellett ejteni.

Az őrsön ekkor még a helyi és személyi ismeret, szokásos büntettes, gyanús és rovott előéletű egyének nyilvántartása hiányzott. Ennek ellenére mégis az volt a tervem, hogy elsősorban a szokásos büntettesek között keresem a tettest. Csendőri nyilvántartás hiányában elmentem a község házára és érdeklődtem a községi nyilvántartás felől. Itt megtudtam azt, hogy a cseh hatóságok nyilvántartották a büntett, vétség és jbság hatáskörébe tartozó kihágás miatt elítélt egyéneket. A községi előjáróságnál volt is egy 4 ujjnyi vastag abc-s könyv, cseh nyelven írva. A nagynehezen megkerített tolmács reszketett, amikor a könyv lefordításáról beszéltem. Hangsúlyozta, hogy a fordítás 10 napig is eltarthat. A könyv rovatainak nézegetése közben az egyik rovatban számokat és §-jeleket láttam. Pl. 333. §., 336. §., stb. A tolmácsot erre a rovatra nézve kérdeztem meg, ki nagynehezen a következőket mondta: A 333. §-ba ütköző cselekményt olyan ember követte el, aki a másik ember holmiját elvette. A 336. §. szerint pedig, aki még az ablakot vagy ajtót is betöri. A magyarázat után csak ezt a rovatot néztük és annak a nevét írtuk ki, akinél a 333. és 336. §. volt beírva. A kiírás így is 4—5 óra hosszáig tartott és kb. 50 ember neve került ki, mert

a kisebb lopásokat nem is vettük figyelembe. Ennél a fordításnál jöttem rá arra, hogy a csehek a magyar Btk.-et használták a Kárpátalján.

A községi névmutatóban szereplő egyének alibi-jét 2 járőr vizsgálat alá vette. A vizsgálat közben értesültünk arról, hogy a községben lakó zsidó cukrásznak az utóbbi napokban került egy gazdag gimnázista vevője, aki naponta 10—20 pengő értékű cukrászsüteményt vásárol. László csendőrt elküldtem a cukrászhoz a gimnázista nevének megállapítása végett. László csendőr visszajött és jelentette, hogy a cukrász azt mondta, hogy ő ismeri a fiú szüleit, azok igen gazdag emberek. Különben is a fiú nem sok süteményt vásárolt nála. A fiú nevét azonban a cukrász nem tudta. Azt azonban mondta a cukrász, hogy a fiú semmiesetre sem jöhet számításba. Ezzel a fiúval azután nem törődtünk tovább.

A nyilvántartásból kiírt gyanús egyéneknél sem értünk el eredményt s már 9-ik napja folyt a nyomozás. A községbeli ismerőseink minden találkozásnál kérdezték, hogy nincs-e még eredmény? Már valószínűleg kerültük a találkozást és szeretünk volna ilyenkor valahova elrejtőzni. A fűszeres bosszantásunkra még elbeszélte, hogy a cseh csendőrség úgy nyomozott, hogy megkérdezték a sértettől, hogy tudja-e, ki a gyanúsított. Ha a sértett tudta a gyanúsított nevét, akkor elintézték az ügyet, ha pedig nem tudta, akkor felé se mentek a helyszínnek. Ebből az elbeszélésből és más hasonló elszólásokból azt következtettem, hogy a község a magyar csendőrség munkáját figyelni s ebben a községben ezeknek a lopásoknak a kiderítésével áll vagy bukik a csendőrség jó hírneve.

A nyomozás 9-ik napján 18 óra tájban arról értesültünk, hogy a polgárista leányoknak egy polgárista fiú csokoládét, cukrot és kölnivizet adott. A hírszerzőnk közölte azt is, hogy melyik gyermektől hallotta ezt. Az értesülés után azonnal felkerestük a gyermek

szüleit és a gyermeket kikérdeztük. A gyermek tagadtott. Volt azonban egy 2-ik polgárista kisebb leánytestvére, ki elszólta magát és mondta, hogy egy Kosow László nevű 3-ik polgárista tanuló a leányoknak csokoládét, cukorkát és kölnivizet adott. Az egyik polgárista leánynak egy marék cukrot és egy nagy férfi karikagyűrűt is adott, de a gyűrűt a leány visszaadta. Ekkor a kisleányra az anyja oroszul rászólt, hogy ne fecsejjen, mert bajba kerül. A kisleány elhallgatott és nem beszélt többet.

A községben érdeklődve azt is megtudtuk, hogy Kosow László valamelyik harangozónál lakik kvártélyban, mert a szülei vidéken laknak. Ezután a harangozókat sorra vettük. Az egyik harangozó megmondta, hogy az ő leányánál lakik Kosow. A harangozó leányánál Kosowot meg is találtuk, ki már akkor ágyban fekvé aludt. Felkeltettük. A 17 éves, 3-ik polgárista Kosow a tollaskalapos csendőr láttára annyira megijedt, hogy reszketni és könnyezni kezdett, majd az ablakokat nézegette és a lámpavilágnál nem találta a szék karjára rakott ruháit. A felöltözés után Kosownak minden habozás nélkül kijelenttem az elfogását. Nyomban hozzáláttunk a személymotosás, illetve a házkutatás megtartásához. A rajta levő ruhában csokoládét, 4—5 pengő aprópénzt, csavaros iront és töltőtollat találtunk. Ezután a szekrényeket és egyéb tárgyakat kutattuk át.

Ezekben megtaláltuk az ellopott fényképezőgépet, 8—10 darab villamos zseblámpát, 6—8 doboz új tollhegyet, csokoládét, cukorkát, két csomag kártyát, 6—8 töltőtollat, ugyanannyi csavarosiront, 1 db briliáns gyűrűt, 50—60 csehkorona értékű 1—2 filléres cseh váltópénzt, 800—900 csehkorona papír- és nagyobb váltópénzt. Volt még ott sok hegedűhúr és más értékelennek látszó holmi. A fényképezőgépre és a gyűrűk holszerzésére nézve nyomban kikérdeztük Kosowot, ki azt adta elő, hogy azokat kapta. Ezt természetesen nem

fogadtuk el, hanem továbbkérdeztük a kasszára és a látcsőre nézve is. Kosow a kassza és a látcső említésére nagyon megijedt és azt mondta, hogy azt is ő lopta el. Meg is mutatja a kassza helyét, csak azt ígérjük meg neki, hogy az iskolából nem csapatjuk ki. Ezt meg is ígértük azzal, ha a kasszát előadja és a társai nevét megmondja, akkor még azon éjjelen szabadon engedjük. Kosow ezután azt mondta, hogy társaival együtt a kasszát a búzába rejtették el. A látcsövet pedig Drágabártfalván lakó szülei lakására vitte. A társaira nézve azt adta elő, hogy az egyik este megismerkedett három szicccsel, kik rábeszéltek, hogy menjen velük a fűszereshez lopni. Hogy a fűszeresféle lopás sikerült, egy pár nap múlva ismét hívták a sziccek a postára lopni, sőt ezután tervbevették az ilosvai bank feltörését is. A sziccekre nézve elmondta, hogy azok a község határában, az erdőben, egy barlangban vagy a barlang mellett egy házban laknak. A szicceknek van puskájuk, golyószórójuk, géppuskájuk és igen sok töltényük. Van egy nagy fényszórójuk is. A lopásokat csak azért követik el, hogy a lakosságot nyugtalanítsák. A lakásán talált cseh pénzt is ezektől a sziccektől kapta. A szicceknél még igen sok pénz van, mert azok a csehek menekülésekor sokat raboltak.

Kosow elbeszélése után fontosnak találtam először az ellopott kassza biztosítását, mert tartottam attól, hogyha társai megtudják Kosow elfogatását, akkor a kasszát a közös rejtékhelyről elviszik. Ezután tolmács útján utasítottam Kosowot, hogy vezessen a kasszához. Ezt meg is tette. A kasszát sértetlen állapotban találtuk meg, a lóherében talált taposási nyomhoz kb. 10 lépés távolságra, a búzába rejtve. Az ellopott kulcsokra nézve azt mondta Kosow, hogy azokat a fasorba dobta. A kulcs helyét meg is mutatta, de mivel sötét volt, így a keresésére nem pazaroltuk az időt.

A kasszával és az addig megtalált bűnjelekkel

együtt az őrsre mentünk. A pihenőt tartó s részben alvó legénység a hír hallatára azonnal felöltözött s mikor azt mondtam, hogy szicccset kell majd az éjjel fogunk, mindenki akart jönni. Mivel Kosow közlése szerint a szicceknél tüzgépek voltak, ezért az őrsparancsnok az ilosvai századparancsnokságtól távbeszélőn segítséget kért. Tervünk az volt, hogy a barlangon, illetve a házban virradatkor rajtaütünk. A segítség azonban kellő időre nem érkezett meg, ezért a napos visszahagyása után tízen elindultunk Kosowval együtt a helyszínre. A naposnak meghagytuk, hogy a segítség merre kövessen. A helyszínen egy 2 főből álló járőr Kosowval fedett helyen hagytunk, nyolcan pedig 3 csoportra tagozódva 3 oldalról közelítettük meg a megjelölt helyet. Ekkor már szépen virradt. A megjelölt helyen a barlangnak nyoma sem volt. A megjelölt házban sem voltak sziccek. Visszatértünk Kosowhoz, a segítség is megérkezett, de már nem volt szükség rá.

Kosow ezután előadta, hogy a cselekményt egyedül követte el. Társáról csak azért beszélt, mert én azt mondtam neki, hogy ha társait megnevezi, szabadon bocsátjuk. A szabadulás reményében hazudott. Ha én nem beszélek társáról, akkor megkíméltük volna magunkat attól, hogy szakadó esőben egy fás, síkos, sáros hegyet átkutassunk.

Az eredménytelen sziccsüldözés után azonnal hozzáfogtunk a többi bűnjelek összeszedéséhez. Egy járőr gépkocsival Kosow szüleinek a lakására ment a látcsőért, hol azt meg is találta. Visszaérkezés után Kosow a postáról ellopott kulcsokat a fasorban hiány nélkül megtalálta, majd pedig a polgári iskola egyik tantermében (melyben tanult), a kályhában elrejtve (a kályha teljesen tele volt) a fűszerestől ellopott holmit, ú. m. mosó-, sütő- és sürolóport, hegedűhúr, tollhegy, rédisztollhegy, villamos zseblámpa és elem, irón, töltőtoll, legalább 20 csomag gombostű, kölnivíz, hajszesz, pénztárca, pálinka stb. találtunk. A kályhában

voltak a hentestől ellopott zsebkendők is. Kosow a fűszerestől legalább háromszor annyi tárgyat lopott el, mint amennyit nekünk a fűszeres panaszolt.

A hentestől ellopott cipőket az egyik fasorban rejtette Kosow, hol meg is találtuk.

A nyomozás folyamán az ellopott tárgyak, a fűszerestől ellopott pénz kivételével, megkerültek. A pénzből Kosow cukrot, csokoládét és más cukrászsüteményt, valamint italt vásárolt, melynek nagyobb részét a polgárista leányoknak ajándékozta.

A kikérdezés során Kosow a következőket adta elő:

1939 január hónapban nem volt pénze. Elhatározta, hogy pénzt szerez. Egy vasárnap délután bement a gör. kath. istentiszteletre és ott elbújva megvárta, amíg az istentisztelet után mindenki kimegy és a harangozó az ajtót bezárja. A harangozó (ennél lakott akkor) távozása után a perselyeket feltörte, a talált pénzt elrakta. A gyóntatószékről a számológépet magához vette. Ezután belülről az ajtó tolózáraját kinyitotta és eltávozott. Mivel a pénz 1 és 2 filléres volt, így azt egy dobozba tette és nem költötte el. A pénzt a kutatás során a dobozban megtaláltuk. A számológépet egyik barátjának ajándékozta, ki azt önként átadta a nyomozó csendőröknek.

Kosow pénzszerzés végett ment be a henteshez is a nyitott ablakon. Mivel a lakásban pénzt nem talált, elvitte a cipőket, zsebkendőket és a pirosköves gyűrűt. Ennek a gyűrűnek az ellopásáról a sértett csak akkor szerzett tudomást, amikor felmutattuk neki.

A fűszeres sérelmére elkövetet lopásra vonatkozólag Kosow előadta, hogy szürkülettájban bement a fűszeres tulajdonát képező kocsmába és a kocsmából látta, hogy a fűszeres a fűszerüzletben a vevőkkel van elfoglalva. Gyorsan felmászott az ablak alatt levő asztalra, innen az ablak párkányára és a felső ablak-

szárny csukóját kinyitotta. Az ablakot azonban zárva hagyta. A párkányról leszállva látta, hogy a fűszeres még nem vette őt észre, kivette a kocsmafűszerüzlet ajtajából a kulcsot, hogy az átjárást biztosítsa. Ezután elment haza és ott tornacipőt húzott. Huszonnégy óra-
kor visszament az üzlethez és az esőcsatorna segítségével feltornászta magát az ablakpárkányra. A párkányról ujjjaival elérte a felső fiókot és azt kinyitotta. Ezután karja segítségével, a kb. 2 m magasán levő fiókig felhúzza magát és az ablakon bemászott a kocsmába, majd pedig az üzletbe ment. Itt egy villamos zseblámpát szerelt fel és ennek segítségével a zsebeit megrakta. Ezután egy bőröndöt rakott tele. Ezt azonban visszahagyta, mert közben a kutya ugatott az udvaron és félt, hogy megfogják. Az üzletből egyenesen a polgári iskolához ment és ott a lopott holmi nagy részét elrakta. A tanterem kulcsát már előzőleg lopta el, hogy azzal majd később más helyeken lopásokat kövessen el. Körülbelül összesen 12 darab lopott kulcs volt nála. A fűszeres ablaka alatt talált 2 darab kulcsot is azért lopta el, hogy azzal is lopást kövessen el.

A postáról történt lopásra nézve a következőket adta elő: Egyik napon estefelé egy levelet akart feladni. A posta közelében egy fiútól megtudta, hogy a posta zárva van és a postamester felment a községbe. A cselédleányt a postaépület előtt találta. Elhatározta, hogy a postáról lopni fog. A postán hátra került és a nyitott ajtón át a konyhába, innen pedig a padlásra ment. A padláson leült egy papírcsomóra, hol 24 óráig aludt. Ezután a konyhába ment, hol a cipőjét lehúzta, az ablakot kinyitotta és a cipőt azon kidobta. Meztelen lábbal a postamester hálószobájába ment és annak zsebeiből a kulcsot kivette és azzal a hivatalba ment. A fiókok közül egyet felfeszített, de sem abban, sem pedig a nyitva levő fiókokban pénzt vagy neki való más tárgyat nem talált. A kulcsokkal a kis vas-

kasszát felnyitni megkísérelte, de az nem sikerült neki. Ezért elhatározta, hogy a kulcsokat és a kasszát elviszi és kint nyitja ki. Erre az elhatározására az indította, hogy már virradni kezdett. A postahivataltól a kerten át a lóheretáblára ment, hol a felnyitást megkísérelte. A kulcsok azonban nem voltak a zárba illők. A kassza felnyitásával járó munkája közben a posta felé nézve látta, hogy a postakertben két csendőr és a postamester nyomokat keres. Ekkor gondolta, hogy már a lopást felfedezték s ezért nagyon megijedt és a kasszát a közeli búzatáblába rejtette. A közeli fasor leple alatt elmenekült. A kulcsokat azonban a fasorba dobta. A kasszáért azért nem ment vissza, mert biztosra vette azt, hogy a csendőrök a helyszínen megtalálták.

A nyomozás folyamán megállapítást nyert, hogy Kosow azonos volt azzal a gimnázistával, ki a zsidónál cukrot vásárolt. Kikérdezésekor a cukrász azt adta elő, hogy nem akart a vevőjétől megválni, azért mondta, hogy ismeri Kosow szüleit. Valójában nem ismerte sem őket, sem anyagi helyzetüket.

Kosow a cukrászra vonatkozólag elmondta, hogy az egyszer pénzt látott nála és attól kezdve adta neki a hitelt, akár kellett neki, akár nem és így adósságba keveredett. A lopásra egyrészt az is indította.

Kosow Lászlót tényvázlattal átadtuk.

*

A leírt esetben szereplő fiataikorúnak határozottan tehetsége volt a bűnözéshez. Valószínű, hogy ezen a pályán még sokra fogja vinni. A lopásokat olyan ügyesen és gyakorlottan hajtotta végre, hogy a szokásos bűnöző tettességére vonatkozó feltevés indokolt volt.

Több tanulságot lehet meríteni ebből a nyomozásból.

A postán és a fűszeresnél elkövetett lopás körül-

ményei arra látszottak mutatni, hogy a tolvajjal a házbeliéek közül valaki összejátszik (pl. nyitvahagyott felső ablakszárny). Ilyenkor az ilyen feltevés indokolt, utána is kell járni, de mint mindig, más lehetőséget is számításba kell venni. Így pl. azt, hogy a tolvaj ezeket — a bejutását elősegítő — előkészületeket maga is megtehetette. Ez történt itt is.

A bűnügyi nyomozástani elmélet azt tanítja, hogy a helyszínelést a távolabbi helyszínre is ki kell mindig terjeszteni. Ha ezt a tanácsot a járőr megfogadja, a postai vaskazettát már az első helyszínelés alkalmával megtalálja, hisz annak a rejtekhelyétől mindössze 10 m távolságra vizsgálta a taposási nyomokat.

Kutatás megtartásánál mindig számba kell venni, hogy a kutatást szenvedőnek milyen elrejtési lehetőségek állottak rendelkezésére? Tehát a kereskedőnek pl. lakása, üzlete, raktára, a gazdának a községi háza, tanyája, szőlője, a hivatalnoknak lakása, irodája, a munkásembernek lakása, üzeme stb. Itt az iskolásfiú a bűnjeleket részben a lakásán, részben az iskolájában, részben a szabadban rejtette el.

A falusi mende-mondának mindig figyelmet kell szentelni. Sokszor helyes irányba tereli a nyomozást. A költekező gimnázistáról hallott falusi szóbeszéd itt is jól használható adatnak bizonyult.

A nyomozó azon felszólítása a gyanúsítottához, hogy nevezze meg a bűntársait, mert akkor szabadon engedi, holott fogalma sem volt róla, hogy ilyenek voltak vagy nem és ígéretét sem válthatta volna beugrató jellegénél fogva, az úgynevezett szuggesztív kérdések közé tartozik. Itt azonban nem a gyanúsított szenvedte a kárát, mert a felszólítás nélkül a csendőrök takaríthatták volna meg a hiábavaló szicckeresést és ezzel sok időt és fáradságot.

TARTALOM.

	Oldal
Előszó	1
Ékszerlopás kiderítése	3
Ismételt postabetörés kiderítése	26
Sorozatos betörések kiderítése ujnyom alapján	35
Üzletbetörések kiderítése	42
Beszélő helyszín	49
Dohánytőzsdébe történt betörés nyomozása.....	54
Templombetörés kiderítése	59
Magtárbetörés kiderítése	67
Cigányok vakmerősége	75
Alapos alibivizsgálat	80
Falbontás útján elkövetett lopások kiderítése	88
Balatonkörüli sorozatos ékszerlopás nyomozása	98
Színlelt lopás	104
Szurony, mint betörőszerszám	114
Hamis alibi leleplezése	119
Villámgyors nyomozás	127
Gyermekbűnözők	132
Postalopás kiderítése	138
Lopási esetek kiderítése Kárpátalján.....	147
